

Medborgarundersökning

Mariehamn - hösten 2023

RAPPORT 2024:1

ÅSUB rapportserie

I ÅSUBs rapportserie publiceras resultatet från ÅSUBs utredningsverksamhet och forskning. Det samhällsekonomiska området är centralt men verksamheten omfattar även många andra samhällsområden. ÅSUBs metodkompetens är särskilt inriktad mot ekonomiska lägesanalyser, prognoser, ekonomisk modellutveckling, surveyundersökningar samt utvärdering av politikinsatser. Utrednings- och forskningsverksamheten är i huvudsak uppdragsfinansierad och har kunder både inom Åland och internationellt.

De senaste rapporterna från ÅSUB

2021:1 Ålands befolkningsutveckling under EU-tiden – Flyttningsrörelser, arbetsmarknad och samhällsdeltagande – åländska erfarenheter under 25 år i EU

2021:2 Konjunkturläget våren 2021

2021:3 Utbildning och arbetsmarknad 2035 – Vägarna till välstånd efter pandemin

2021:4 Ålänningars alkohol-, narkotika- och tobaksbruk samt spelvanor 2021

2021:5 Arbetsmarknadsbarometern 2021

2021:6 Ålänningarnas kultur och fritidsvanor 2020

2022:1 Ålands ekonomi under EU-medlemskapets första 25 år

2022:2 Barn, elever och studerande med neuropsykiatriska funktionsvariationer. En utvärdering för fortsatt utveckling av utbildningssystemet på Åland

2022:3 Konjunkturläget våren 2022

2022:4 Ålänningar och miljön – en enkätundersökning om miljömedvetenhet och -engagemang 2022

2022:5 Arbetsmarknadsbarometern 2022

2022:6 Tillitsstudie för Åland 2022 – Om förtroende, delaktighet och upplevelsen av att blomstra

2022:7 Kollektivtrafik på Åland 2022

2023:1 Konjunkturläget våren 2023

2023:2 Arbetsmarknadsbarometern 2023

För upplysningar:

Robin Lähde, +358 18 25496
fornamn.efternamn@asub.ax

<https://www.facebook.com/AASUB>

<https://twitter.com/StatsAland>

ISSN 1455-1977 (print)

ISSN 2737-0798 (online)

Förord

I den här rapporten presenteras resultatet av en medborgarundersökning där de boende i Mariehamn fått möjlighet att bedöma den kommunala servicens kvalitet, staden som plats att leva på samt medborgarnas möjligheter att påverka stadens beslutsprocesser. Rapporten är den fjärde medborgarundersökningens som ÅSUB har genomförts på uppdrag av Mariehamns stad. De föregående undersökningarna genomfördes 2012, 2015 respektive 2019, således inför att stadens nyvalda beslutsfattare ska ta sig an en ny mandatperiod.

Metoden i undersökningen har reviderats sedan de tidigare undersökningarna. Resultaten av den här undersökningen jämförs där det är möjligt med resultaten från de föregående. Projektet har genomförts enligt samma grundmodell som motsvarande studier gjorda av Statistiska Centralbyrån (SCB) i Sverige, och har beaktat den metodutveckling som SCB gjort. Undersökningens resultat kan därför också jämföras med dessa där det är relevant.

Utfallet från medborgarundersökningarna utgör ett konkret underlag som ger vägledning för prioriteringarna när det gäller att utveckla verksamheterna, servicen och kommunikationen för tjänstemännen och beslutsfattarna inom staden.

Den medborgarenkät som rapporten bygger på skickades ut till ett slumpmässigt urval på cirka 1 300 mariehamnare. Enkäten hade utformats av ÅSUBs surveyteam. ÅSUB vill härmed rikta ett stort tack till alla som tagit sig tiden att svara på enkäten, utan er insats hade den här undersökning självfallet inte varit möjlig att genomföra.

Utredare Robin Lähde har varit ansvarig för rapporten inom ÅSUB. Forskningschef Sanna Roos har också medverkat i projektets genomförandet och står för analysen och presentationen av de framtida satsningsområdena.

Mariehamn i januari 2024

Katarina Fellman
Direktör

Innehåll

Innehåll.....	5
Figurförteckning	6
Bilagor	7
1. Sammanfattning.....	9
2. Syfte, metod och underlag.....	14
2.1 Syfte och bakgrund.....	14
2.2 Metod och urval.....	15
3. ÅSUBs tidigare medborgarundersökningar	17
4. Helhetsbedömning av Mariehamn	18
5. Bedömning av delområden.....	22
5.1 Utbildning och omsorg.....	22
5.2 Boende och boendemiljö	24
5.3 Samhällsservice och kommunikationer	27
5.4 Mötesplatser och aktiviteter.....	31
5.5 Trygghet i samhället	37
5.6 Underhåll av den offentliga miljön.....	40
5.7 Klimat- och miljöarbete	42
5.8 Jämlikhet och integration.....	43
5.9 Bemötande, information och inflytande i kommunen	45
5.10 Förtroende.....	51
6. Satsningsområden.....	53
6.1 Satsningar på utbildning, omsorg och samhällsservice	54
6.2 Satsningar på underhåll av den offentliga miljön	55
6.3 Satsningar på mötesplatser, aktiviteter och bibliotek.....	57
6.4 Satsningar på kommunikationer	59
6.5 Satsningar på boende och boendemiljö	60
6.6 Satsningar på klimat- och miljöarbete.....	60
6.7 Satsningar på trygghet i samhället.....	61
6.8 Satsningar inom områdena förtroende, jämlikhet och integration samt bemötande, information och inflytande.	62
6.9 Andra satsningsområden	63
Referenser	66
Bilagor	67

Figurförteckning

Figur 1. Andel (%) svarande i oviktat och viktat svarsmaterial samt i rampopulationen, efter kön och åldersgrupp.....	16
Figur 2. Vad tycker du om din kommun (Mariehamn) som en plats att bo och leva på? Andel svarande i procent.....	19
Figur 3. Hur tycker du att din kommun (Mariehamn) sköter sina olika verksamheter? Andel svarande i procent.....	20
Figur 4. Tycker du att invånarna i din kommun (Mariehamn) har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter? Andel svarande i procent.....	20
Figur 5. Kan du rekommendera andra som inte bor i här i kommunen att flytta hit? Andel svarande i procent.....	21
Figur 6. Utbildning och omsorg: Hur tycker du att följande fungerar inom kommunen? Andel svarande i procent.....	23
Figur 7. Har du under de senaste 12 månaderna fått erfarenhet av någon av följande verksamheter i din kommun? Andel svarande efter procent.....	24
Figur 8. Hur viktigt tycker du att följande saker är i din boendemiljö? Andel svarande i procent.....	25
Figur 9. Hur viktigt tycker du att förbindelser med kollektivtrafik är i din boendemiljö? Andel svarande i procent, efter kön.....	26
Figur 10. Hur viktigt tycker du att det är en blandning av människor från olika kulturer eller bakgrund i din boendemiljö? Andel svarande i procent, efter kön.....	26
Figur 11. Boende och boendemiljö: Vad är din uppfattning kring möjligheten för kommunens invånare att... Andel svarande i procent.....	27
Figur 12. Samhällsservice: Hur tycker du följande fungerar i din kommun? Andel svarande i procent.....	28
Figur 13. Kommunikationer: Vad tycker du om... Andel svarande i procent.....	30
Figur 14. Vad tycker du om utbudet av laddningsstationer för elfordon i kommunen? Efter tiden som respondenten bott i kommunen. Andel svarande i procent.....	31
Figur 15. Hur ofta besöker du biblioteket i din kommun?.....	32
Figur 16. Vad tycker du om bibliotekets... Andel svarande i procent.....	32
Figur 17. Mötesplatser och aktiviteter: Vad tycker du om... Andel svarande i procent.....	34
Figur 18. Vad tycker du om utbudet av ställen för äldre att träffas på i kommunen? Efter åldersgrupper. Andel svarande i procent.....	35
Figur 19. Vad tycker du om det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen? Efter åldersgrupper. Andel svarande i procent.....	36
Figur 20. Vad tycker du om öppettiderna vid kommunens idrotts- och motionsanläggningar? Efter tiden som respondenten bott i kommunen. Andel svarande i procent.....	36
Figur 21. Hur trygg känner du dig utomhus i området där du bor... Andel svarande i procent.....	37
Figur 22. Hur stort eller litet problem tycker du att följande saker är i kommunen där du bor? Andel svarande i procent.....	38
Figur 23. Trygghet i samhället: Hur tycker du att... Andel svarande i procent.....	39
Figur 24. Vad tycker du om polisens närvaro (exempelvis synlighet, tillgänglighet) i kommunen? Andel svarande i procent.....	40
Figur 25. Underhåll av den offentliga miljön: Hur tycker du följande saker fungerar i din kommun? Andel svarande i procent.....	41
Figur 26. Klimat- och miljöarbete: Hur tycker du följande saker fungerar i din kommun? Andel svarande i procent.....	43

Figur 27. Jämlikhet och integration: Upplever du att din kommun arbetar aktivt för att... Andel svarande i procent.....	44
Figur 28. Upplever du att din kommun arbetar aktivt för att minska diskrimineringen i samhället? Efter kön. Andel svarande i procent.....	45
Figur 29. Har du under de senaste 12 månaderna haft kontakt med någon tjänsteperson som arbetar i kommunen eller en av dess förtroendevalda? Andel svarande i procent.....	46
Figur 30. Vid den senaste kontakten med tjänstepersonen, hur blev du bemött? Andel svarande i procent.....	47
Figur 31. Vid den senaste kontakten med förtroendevald, hur blev du bemött? Andelen svarande i procent.....	47
Figur 32. Vilken av följande kontaktvägar vill du helst använda om du ska kontakta din kommun? Andelen svarande i procent.....	48
Figur 33. Hur tycker du att det fungerar att få svar på dina frågor om kommunen och dess verksamheter? Andel svarande i procent.....	49
Figur 34. Inflytande i kommunen: Vad tycker du om... Andel svarande i procent.....	50
Figur 35. Hur tycker du att kommunen informerar vid större förändringar i kommunen? Andel svarande i procent.....	51
Figur 36. Förtroende: Upplever du att... Andel svarande i procent.....	52

Bilagor

Bilaga 1. Enkäten.....	67
Bilaga 2. Teknisk bilaga	73

1. Sammanfattning

Syftet med medborgarundersökningen är att kartlägga vad invånarna i Mariefhamn tycker om staden som en plats att leva och bo på, dess verksamheter och möjligheterna till insyn och inflytande i kommunen. Studien är den fjärde av sitt slag, den första undersökningen genomfördes 2012 och följdes upp 2015 samt 2019. Målsättningen för analysen är att bidra med insikter och underlag för tjänstemännens och politikernas beslutsfattande genom att på ett konkret sätt förmedla medborgarnas uppfattningar och önskemål.

Totalt 599 invånare i Mariefhamn har tyckt till om sin stad i den här undersökningen. Hela 97 procent av de svarande upplever Mariefhamn som en ganska eller mycket bra plats att leva och bo på och 89 procent upplever att staden sköter sina verksamheter ganska eller mycket bra. Svaren är mer splittrade när det gäller synen på invånarnas möjlighet till insyn och inflytande över stadens beslut och verksamheter. Cirka 28 procent av de svarande anser att invånarna till stor del eller helt och hållet har möjlighet till insyn och inflytande, medan den största gruppen, 41 procent, anser att invånarna till viss del har denna möjlighet. Åtta procent av respondenterna är av åsikten att invånare i Mariefhamn inte alls har möjlighet till insyn och inflytande över stadens beslut och verksamheter.

Andelen som kan rekommendera andra som inte bor i staden att flytta till Mariefhamn är relativt hög. Cirka 77 procent svarade att de till stor del eller helt och hållet kan rekommendera personer att flytta till Mariefhamn, medan 13 procent anger att de till viss del kan rekommendera staden. Endast två procent anger att de inte alls kan rekommendera andra att flytta till Mariefhamn. Cirka 85 procent av de svarande har inte heller några planer på att själva flytta från Mariefhamn under de kommande tolv månaderna.

Utbildning och omsorg

Respondenterna fick bedöma fyra delområden inom utbildning och omsorg: barnomsorg, grundskola, Medis och äldreomsorg. Hälften av de svarande tycker att grundskolan fungerar ganska eller mycket bra. Motsvarande andel för barnomsorgen och Medis var 42 respektive 40 procent. Av de fyra verksamheterna fick äldreomsorgen ett svagare betyg, cirka 29 procent av de svarande tyckte att äldreomsorgen fungerade ganska eller mycket bra. Andelen som svarat att verksamheten fungerar ganska eller mycket dåligt var även större för äldreomsorgen än för de övriga delområdena inom utbildning och omsorg. Andelen som svarat att de inte vet eller har en åsikt är hög för samtliga fyra verksamheter (46–58 procent).

Boende och boendemiljö

I undersökningen fick de svarande möjlighet att ta ställning till hur viktiga olika faktorer relaterade till boende och boendemiljön är. Hela 96 procent av de svarande anser att närheten till naturen (inklusive parker) är en ganska eller mycket viktig faktor vad gäller boendemiljön. Andra viktiga faktorer är närhet till livsmedelsaffärer, närhet till hälso- och sjukvård och att det är tyst och lugnt. En signifikant större andel kvinnor än män anger förbindelserna med kollektivtrafik som en mycket viktig faktor och att det är mycket eller ganska viktigt med en blandning av människor från olika kulturer eller bakgrund.

De svarandes uppfattning om möjligheterna att ha ett arbete inom rimligt avstånd från boendet är i sin helhet god, cirka 79 procent av de svarande anger att möjligheten är

ganska eller mycket bra. Bedömningen av möjligheten att hitta bra boende i Mariehamn är något sämre med cirka 65 procent som svarat att möjligheten är ganska eller mycket bra.

Samhällsservice och kommunikationer

De svarandes syn på bland annat tillgång på och utbud av olika former av service och kommunikationer analyserades. Frågorna relaterade till samhällsservice får alla relativt goda betyg av invånarna. Över 95 procent av de svarande bedömer tillgången till hälso- och sjukvård (inom rimligt avstånd från bostaden) som ganska eller mycket bra jämfört med 92 procent för utbudet av livsmedelsaffärer (inom rimligt avstånd från bostaden). Ungefär tre ut av fyra svarande tycker att utbudet av ställen att hämta ut paket på (inom rimligt avstånd från den egna bostaden) och tillgången till kommunal service fungerar ganska eller mycket bra.

Mer spridning finns i de svarandes bedömning beträffande kommunikationer och transport i Mariehamn. Möjligheterna att på ett enkelt sätt transportera sig med bil samt utbudet av gång- och cykelvägar i kommunen bedöms som ganska eller mycket bra av över 90 procent av de svarande. Cirka 81 procent bedömer att trafiksäkerheten på gång- och cykelvägar är ganska eller mycket bra. Möjligheterna att enkelt använda kollektivtrafiken för vardagliga resor bedöms som ganska eller mycket bra av 35 procent. Cirka 29 procent av de svarande uppskattar möjligheterna att på ett enkelt sätt kunna göra längre resor från kommunen utan att använda bil som ganska eller mycket bra, medan endast 20 procent tycker att möjligheterna att på ett enkelt sätt använda kollektivtrafiken för att ta sig till fritidsaktiviteter är ganska eller mycket bra. På frågan om utbudet av laddningsstationer för elfordon (exempelvis bil eller cykel) valde cirka 68 procent svarsalternativet "vet inte/ej relevant".

Mötesplatser och aktiviteter

Frågorna om mötesplatser och aktiviteter koncentreras dels till biblioteksverksamheten, dels till övriga mötesplatser och aktiviteter. Cirka 31 procent av de svarande uppger att de besöker biblioteket åtminstone någon gång per månad, 37 procent någon eller några gånger per år och 33 procent mer sällan eller aldrig. För frågorna om biblioteket var andelen svarande som inte vet eller inte har åsikt om frågan stor. Två tredjedelar av de svarande tycker att utbudet av böcker och tidskrifter är ganska eller mycket bra. När det gäller bibliotekets utbud av aktiviteter samt digitala utbud av böcker och tidskrifter uppger 40 respektive 33 procent av de svarande dessa som ganska eller mycket bra.

De svarande är särskilt nöjda med utbudet av caféer och restauranger i Mariehamn, sammanlagt 93 procent anser att det är ganska eller mycket bra. Det lokala kultur- och nöjeslivet och utbudet av allmänna träningsplatser utomhus får också goda betyg, med 78 respektive 74 procent som tycker att de är ganska eller mycket bra. Nöjdhet med kultur- och nöjeslivet ökar dessutom med åldern. Sämre resultaten får utbudet av verksamhet för personer med funktionsnedsättning samt utbudet av ställen för unga att träffas på och utbudet av ställen för äldre att träffas på. En större andel äldre svarande (65 år eller äldre) är nöjda med utbudet av ställen för äldre att träffas på jämfört med personer i åldern 18–49 år.

Trygghet i samhället

De svarande upplever en bra trygghetskänsla när det gäller att röra sig utomhus både när det är ljust och mörkt ute. Nära 92 procent av de svarande anger att de känns

mycket tryggt att röra sig utomhus när det är ljusst ute och cirka sex procent anger att de känner sig ganska trygga utomhus när det är ljusst. När det gäller att röra sig utomhus när det är mörkt faller andelen som känner sig mycket trygga ner till cirka 60 procent, medan andelen som känner sig ganska trygga i att röra sig utomhus när det är mörkt är cirka 34 procent.

Respondenterna gavs också möjligheten att ta ställning till hur problematiska de upplever olika faktorer som berör trygghet. Till mindre problematiska faktorer hör bland annat personer eller gäng som bråkar eller stör samt bristande eller trasig utomhusbelysning. Totalt 88 respektive 85 procent av de svarande anser att dessa är ganska eller mycket små problem i Mariehamn. Till mer problematiska saker hör bland annat störande trafik med motorfordon samt nedskräpning. Störande trafik betraktas som ett ganska eller mycket stort problem av 31 procent av de svarande och nedskräpning av 20 procent. Narkotikahandel och våldsbrott var saker vars problembild är främmande för en relativt hög andel svarande.

Underhåll av den offentliga miljön

Frågorna om underhåll av den offentliga miljön handlar i första hand om skötseln av olika delar av den offentliga miljön, exempelvis byggnader, gator, cykelvägar, naturområden och andra allmänna platser i staden. För samtliga skötselområden inom den offentliga miljön anger över hälften av de svarande att de sköts ganska eller mycket bra.

Över 80 procent av de svarande tycker att skötseln av allmänna platser (exempelvis parker, torg och lekplatser) samt snöröjning av gator och vägar fungerar ganska eller mycket bra, men när det gäller snöröjning av gång- och cykelvägar sjunker andelen till 66 procent. Cirka tre fjärdedelar av invånarna uppger att skötseln av gång- och cykelvägar, gator och vägar samt naturområden fungerar ganska eller mycket bra. När det gäller skötseln av olika byggnader anser 63 procent av de svarande att skötseln av byggnader där kommunen har verksamhet är ganska eller mycket bra jämfört med 55 procent för skötseln av idrotts- och motionsanläggningar. Cirka 53 procent av de svarande tycker att Mariehamns åtgärder mot skadegörelse eller annan förstörelse som uppkommer fungerar ganska eller mycket bra. Slutligen bedömer hälften av de svarande att skötseln av badplatser i kommunen fungerar ganska eller mycket bra.

Klimat- och miljöarbete

Frågorna om klimat- och miljöarbete gäller bland annat avfallshantering och återvinning, men även stadens arbete kring att minska miljö- och klimatpåverkan. Hämtning av hushållsavfall är service som enligt 85 procent av de svarande fungerar ganska eller mycket bra. Utbudet av platser för förpackningsåtervinning i närheten av var man bor betraktas också av en större andel, cirka 64 procent, vara ganska eller mycket bra, medan utbudet av återvinningscentraler i kommunen, där farligt avfall, grovsopor och elektronik kan lämnas in, är enligt 48 procent ganska eller mycket bra.

Kommunens information om vad kommuninvånaren kan göra för att minska sin miljö- och klimatpåverkan delar också åsikterna, cirka 36 procent svarar att det fungerar ganska eller mycket bra. Över hälften av de svarande (cirka 55 procent) känner inte till eller har ingen åsikt om kommunens arbete för att minska sin egen miljö- och klimatpåverkan i sina verksamheter och cirka 38 procent svarar likadant när det gäller kommunens arbete för att säkerställa tillgången till dricksvatten. Var tredje svarande, 33 procent, upplever kommunens arbete för att minska sin egen miljö- och

klimatpåverkan som ganska eller mycket bra. Motsvarande andel när det gäller stadens arbete för att säkerställa tillgången till dricksvatten var 55 procent.

Jämlikhet och integration

De svarande fick uppge sin bedömning om hur Mariehamns stad arbetar för att förbättra integration och delaktighet samt tolerans för människors olikheter och för att minska diskriminering i samhället.

Cirka 7–8 procent av de svarande håller helt och hållet med om att Mariehamns stad arbetar aktivt för dessa målsättningar, andelen som tycker att staden till stor del gör detta var 26–31 procent. Att Mariehamns stad till viss del arbetar aktivt för målsättningarna upplevs av 26–29 procent. Endast 3–4 procent anser att Mariehamns stad inte alls arbetar aktivt för målsättningarna. Cirka var tredje av respondenterna svarade att de inte vet eller har en åsikt i frågan. Männerna upplever i högre grad än kvinnorna att kommunen helt och hållet eller till stor del arbetar aktivt för att minska diskrimineringen i samhället.

Bemötande, information och inflytande i kommunen

Frågorna i detta delområde kartlägger respondenternas uppskattningar om hur de bemöts i samband med kontakter med kommunens tjänstemän och förtroendevalda samt invånarnas möjlighet till insyn och inflytande. Över hälften (52 procent) av de svarande har inte haft kontakt med Mariehamns tjänstepersoner eller förtroendevalda under de senaste tolv månaderna, men av dem som haft kontakt (36 respektive 13 procent) har 87 respektive 88 procent uppgett bemötandet vid den senaste kontakten som ganska eller mycket bra. Att ringa per telefon och använda mail eller kontaktformulär på kommunens webbplats hör till de kanaler som invånarna helst använder sig av då det kommer till att kontakta Mariehamns stad. Cirka 49 procent av de svarande tycker att det fungerar ganska eller mycket bra att få svar på frågor om kommunen och dess verksamheter.

En första notering om invånarnas upplevda möjlighet till påverkan är att andelen som uppger att de inte vet eller inte har en åsikt i frågan relativt stor (41 – 48 procent). Drygt var fjärde svarande uppger att de möjligheter som invånare i Mariehamn har att påverka inom de kommunala verksamheterna är ganska eller mycket bra. Motsvarande andel när det gäller synen på möjligheterna som kommunens invånare har att delta aktivt i arbetet med utveckling av kommunen (exempelvis medborgardialoger, samråd) och möjligheterna som kommunens invånare har att påverka innehållet i politiska beslut var drygt 20 procent. De som hade en åsikt i frågorna lutar något mer åt den negativa sidan och andelen som betraktar möjligheterna att påverka som ganska eller mycket dåliga varierar mellan 30 – 37 procent.

Ungefär hälften (cirka 49 procent) av de svarande tycker att kommunen vid större förändringar informerar ganska bra eller mycket bra.

Förtroende

Relativt många svarande anser att kommunens anställda och förtroendevalda arbetar för kommunens bästa. Cirka 49 procent av de svarande upplever helt och hållet eller till stor del att kommunens anställda arbetar för kommunens bästa. Motsvarande andel för kommunens förtroendevalda är 41 procent. Kommunens förtroendevalda får något sämre betyg av invånarna vad gäller ansvarstagande och lyhördhet. Drygt en tredjedel (34 procent) upplever helt och hållet eller till stor del att de förtroendevalda är ansvarstagande. När det gäller kommunens förtroendevaldas lyhördhet till invånarnas

tankar och idéer om kommunen och dess verksamhet upplever knappt 23 procent att detta stämmer helt och hållet eller till stor del.

Frågor som tangerar de politiska besluten och beslutsprocessen var "upplever du att politiska beslut som fattas i kommunen är genomtänkta och genomarbetade?" samt "upplever du att det finns en transparens i hur politiska beslut fattas i kommunen?". Strax under var fjärde svarande (cirka 24 procent) upplever att de politiska besluten helt och hållet eller till stor del är genomtänkta och genomarbetade. Nära 23 procent upplever att det finns en transparens i hur politiska beslut fattas i Mariehamn. Slutligen fick de svarande också ta ställning till om de upplever att kommunens verksamheter är fria från korruption. Cirka 34 procent av de svarande upplever att Mariehamns verksamheter är helt eller till stor del fria från korruption.

De svarande hade möjligheten att i fri text beskriva ett område eller sak som kommunen borde satsa på. I rapporten återges exempel på dessa kommentarer.

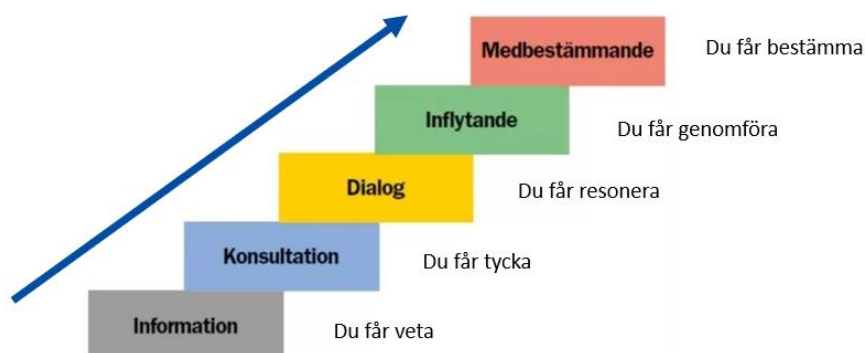
2. Syfte, metod och underlag

Ett av de centrala målen för verksamheter i Mariehamns stad är att delaktigheten och engagemanget i staden ska vara högt¹. Med delaktighet avses ofta att medborgarna bland annat kan medverka aktivt i och vara en del av samhället samt att de kan påverka sina egna liv².

2.1 Syfte och bakgrund

Delaktighet kan ta sig olika former som ofta beskrivs med hjälp av en delaktighetstrappa (se Bild 1)³. Medan de första trappstegen representerar mer passiva delaktighetsformer ökar medborgarnas möjlighet till aktiv engagemang ju högre upp i trappan man kommer. En enkätundersökning kan enligt trappmodellen tolkas som en möjlighet till delaktighet genom konsultation där medborgarna får tycka till. Undersökningens resultat bör helst även lägga grunden för arbetssätt i kommunen som möjliggör dialog med och inflytande för medborgare.

Bild 1. Delaktighetstrappa

Källa: Arnstein 1969. Egen bearbetning.

Syftet med den här medborgarundersökningen är att kartlägga vad invånarna i Mariehamn tycker om staden som en plats att leva på, dess verksamheter samt möjligheterna till insyn och inflytande. Studien är den fjärde av sitt slag, den första undersökningen genomfördes 2012 och följdes upp 2015 och 2019. Undersökningens resultat skall ligga till grund för arbetet med att förbättra kvaliteten på stadens verksamheter och därmed öka medborgarnas nöjdhet med Mariehamn som boningsort.

¹ Läs om målen enligt stadsfullmäktiges beslut 17.11.2021 här:

<https://www.mariehamn.ax/styrdokument-och-publikationer/mal-mariehamns-stad>

² <https://www.mfd.se/organisation/vanliga-fragor-och-svar/fragor-om-delaktighet-och-tillganglighet/>

³ Arnstein, 1969.

Insamlingen av data för undersökningen genomfördes med en postal enkät, med möjlighet att i första hand fylla i formuläret elektroniskt. Möjlighet att svara på engelska erbjöds via elektroniskt formulär.

2.2 Metod och urval

Undersökningen bygger på Statistiska Centralbyråns (SCB) metod för medborgarundersökning och beaktar de uppdateringar och ändringar som skett i metoden under åren. Detta för att så långt som möjligt nå jämförbarhet. I årets undersökning har metoden ändrats från sammanvägda index till att sammanställa svaren på ett beskrivande och lättillgängligt sätt. På grund av det nya sättet att ta fram resultaten är det inte möjligt att i detalj jämföra enskilda resultat med tidigare år. Däremot kan utvecklingen av medborgarnas nöjdhet inom stadens huvudverksamheter fortsättningsvis följas upp på en generell nivå då många av den uppdaterade enkätens frågeställningar motsvarar frågorna under tidigare år.

Den framtida målsättningen är att på sikt kunna samla in uppgifter från kommunerna på Åland genom återkommande medborgarundersökningar. Detta skulle möjliggöra uppföljningen av resultaten över tid och vissa jämförelser mellan kommunerna. Förutom Mariehamns stad, deltar sex övriga kommuner på Åland i medborgarundersökningen år 2023.

Formuläret omfattar frågor om de svarandes uppfattning om hur de ser på sin stad som en plats att bo och leva på bland annat inom följande områden:

- Utbildning och omsorg
- Boende och boendemiljö
- Samhällsservice och kommunikationer
- Mötesplatser och aktiviteter
- Trygghet i samhället
- Underhåll av den offentliga miljön
- Klimat- och miljöarbete
- Jämlikhet och integration
- Bemötande, information och inflytande
- Förtroende

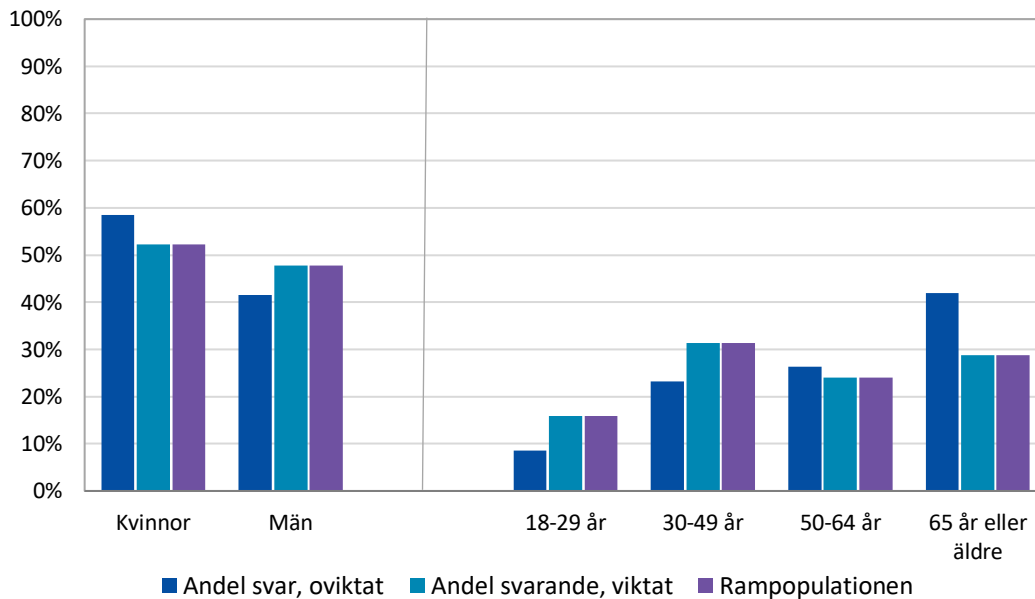
Undersökningen har genomförts som en enkätundersökning under hösten 2023. Målpopulationen består av personer i åldrarna 18–84 år som enligt befolkningsregistret vid tidpunkten för datainsamlingen (21.8.2023) var bosatta i Mariehamn. Rappopulationen bestod av 9 143 personer och av dessa valdes slumpmässigt 1 306 ut att delta i undersökningen. Totalt 32 av dessa hade en ogiltig adress eller var annars oförmögna att svara på enkäten och det slutgiltiga urvalet blev därmed 1 274 personer.

Datainsamlingen inleddes i slutet av augusti och avslutades i början av oktober. Det sammanlagda antalet svarande för frågorna om Mariehamn uppgick till 599 vilket motsvarar 47 procent av urvalet.

Då svarsprocenten endast beskriver en enskild kvalitetsaspekt för en studie, har vi i en teknisk bilaga (Bilaga 2) sammanfattat en kvalitetsbeskrivning för undersökningen i sin helhet.

För att svarmaterialet bättre ska motsvara rampopulationen (i detta fall Mariehamns befolkning i åldern 18–84 år) har materialet viktats enligt kön och ålder⁴. I Figur 1 visas den oviktade och viktade svarsprocenten i jämförelse med rampopulationen. Bortsett från den kvalitativa analysen av de öppna svaren (kapitel 6) baserar sig samtliga resultat i rapporten på det viktade materialet.

Figur 1. Andel (%) svarande i oviktat och viktat svarmaterial samt i rampopulationen, efter kön och åldersgrupp.

Källa: ÅSUB

Samtliga svar har testats för statistiskt signifikanta skillnader mellan de bakgrundsvariabler som är relevanta för undersökningen och endast signifikanta skillnader rapporteras om inte annat uppges. Med signifikanta skillnader avses nivå $p < .01$ eller lägre. Ju mindre p-värdet är desto mer sannolikt är det att resultatet inte beror på den statistiska osäkerheten (slumpen). Till exempel kan en statistiskt signifikant könsskillnad tolkas som att skillnaderna mellan kvinnors och mäns svar högst sannolikt beror på just könet.

⁴ Indelningen i åldersgrupper motsvarar den som används i SCBs undersökning,

3. ÅSUBs tidigare medborgarundersökningar

Även ÅSUBs tidigare medborgarundersökningar för Mariefhamns stad (2012, 2015 och 2019) har haft som syfte att kartlägga medborgarnas uppfattningar om att leva och bo i staden samt deras bedömningar av stadens verksamheter och syn på möjligheterna till inflytande. Analysen har gett en helhetsbild som visat vilka områden eller delar i verksamheten som borde prioriteras för att kunna förbättra helhetsbetyget som invånarna ger sin stad. Målsättningen för analysen har varit att bidra med sådant underlag för tjänstemännens och politikernas beslutsfattande som på ett konkret sätt förmedlar medborgarnas uppfattningar och önskemål gällande staden och stadens verksamheter.

Metoden som har använts i de tidigare medborgarundersökningarna grundar sig på Nöjd-Kund-Index (NKI⁵) där invånarna betygsätter sin nöjdhet i tre kategorier:

- Staden som en plats att leva och bo på (helhetsbetyget Nöjd-Region-Index, NRI)
- Stadens verksamheter (helhetsbetyget Nöjd-Medborgar-Index, NMI)
- Medborgarnas möjligheter till inflytande på stadens verksamheter och beslut (helhetsbetyget Nöjd-Inflytande-Index, NII)

Ju högre värdet betygsindexet har fått, desto bättre betyg har invånarna gett frågan (skala 0–100⁶). Resultaten för modellanalyserna med de tre kategorierna har sedan visat vad som bör prioriteras för att öka nöjdheten bland stadens medborgare. De faktorer som borde prioriteras i stadens utvecklingsarbete är faktorer som har fått relativt dåliga betyg av invånarna samtidigt som analyserna har visat att faktorerna har en relativt stor effekt på helhetsbetyget. Ett lågt effektmått kan dock även förklaras av att få av respondenterna kommer i kontakt med just det området.

Invånarna i Mariefhamn har i de tidigare medborgarundersökningarna varit mycket nöjda med staden som en plats att leva och bo på (NRI = 78–79) och även frågan om invånarna kan tänkas rekommendera sin hemstad för vänner och bekanta har fått ett högt betyg i undersökningarna. De delområden som enligt respondenternas betygsättning i den senaste undersökningen (2019) borde prioriteras var bostäder och kommunikationer. Invånarnas uppfattning av stadens verksamheter har i de tidigare medborgarundersökningarna motsvarat bedömningen "nöjd" (NMI = 68–69). De verksamheter som enligt resultaten i den senaste medborgarundersökningen (2019) bör prioriteras är renhållning och sophämtning. Slutligen har invånarnas betyg för möjligheten till påverkan och inflytande motsvarat bedömningen "godkänd" (NII = 52–55). Betyget har sjunkit gradvis i varje medborgarundersökning sedan 2012 och områdena som enligt resultaten bör prioriteras är förtroende och påverkan.

⁵ Metoden har använts i liknande sammanhang av Statistiska Centralbyrån i Sverige (SCB).

⁶ Betyg under 40 klassas som "inte godkänt", betyg mellan 41 och 54 som "godkänd", 55 till 74 är "nöjd" och betygsindex på 75 eller över tolkas som "mycket nöjd".

4. Helhetsbedömning av Mariehamn

Respondenterna fick i slutet av årets enkät möjligheten att svara på fyra övergripande frågor om den egna kommunen. De övergripande frågorna kan anses komprimera respondenternas uppfattningar om staden på ett mer generell plan och de har inte någon direkt koppling till enkätens detaljfrågor⁷. Den första frågan handlade om Mariehamn som en plats att bo och leva på, medan den andra frågan kartlägger respondenternas generella uppfattning om stadens verksamheter:

- 1) *Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?*
- 2) *Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?*

De svarande fick bedöma dessa frågor med hjälp av en femgradig skala som bestod av följande alternativ:

Mycket dålig/t
Ganska dålig/t
Ganska bra
Mycket bra
Ingen åsikt

Följande två frågor handlade om respondenternas uppskattningar om invånarnas möjlighet till insyn och inflytande, samt om respondenterna skulle rekommendera andra att flytta till kommunen.

- 3) *Tycker du att invånarna i din kommun har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter?*
- 4) *Kan du rekommendera andra som inte bor här i kommunen att flytta hit?*

För svarsalternativen användes en femgradig skala med alternativen:

Inte alls
Till viss del
Till stor del
Helt och hållet
Ingen åsikt

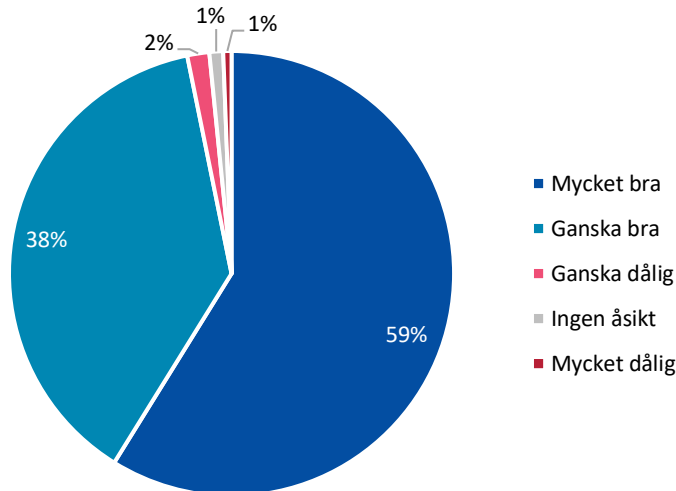
Det gavs också möjligheten att i en öppen kommentar välja ett område eller en sak som kommunen borde satsa på. En sammanställning av dessa öppna svar presenteras i kapitel 6.

Medborgarnas helhetsbedömning av Mariehamn som en plats att bo och leva på är väldigt positiv. Över hälften (59 procent) av de svarande upplever Mariehamn som en mycket bra plats att bo och leva på. Motsvarande andel för de som svarat "ganska bra" var 38 procent, vilket innebär att hela 97 procent av de svarande upplever Mariehamn som åtminstone en ganska bra kommun att leva och bo i. Andelen svarande som

⁷ Dessa presenteras i kapitel 5.

upplever att Mariehamn är en ganska eller mycket dålig plats att bo och leva på var liten, cirka två procent. En procent av de svarande hade ingen åsikt i frågan.

Figur 2. Vad tycker du om din kommun (Mariehamn) som en plats att bo och leva på? Andel svarande i procent.

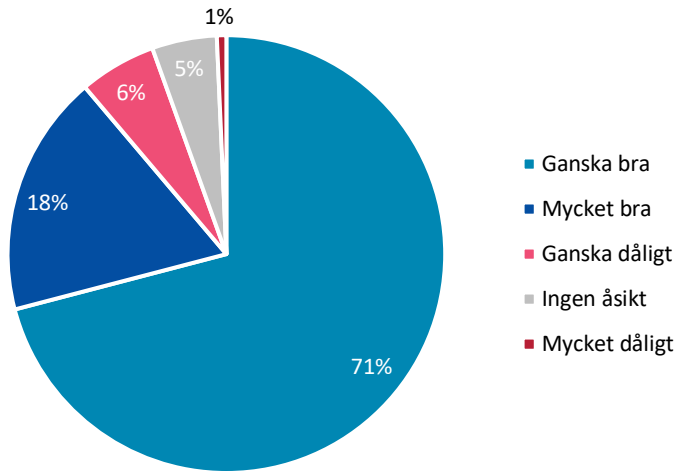
Not: Andelarna är avrundade.
Källa: ÅSUB

Denna bedömning ser relativt lika ut bland olika grupper, exempelvis då vi jämför kvinnor och män samt personer som bott över tio år eller mindre än tio år i kommunen.

När det gäller bedömningen av hur Mariehamns stad sköter sina olika verksamheter är helhetsbilden fortfarande positiv; cirka 89 procent av de svarande upplever att Mariehamns stad sköter sina verksamheter åtminstone ganska bra. Andelen som svarat "ganska bra" (71 procent) är betydligt större än andelen som svarat "mycket bra" (18 procent). Andelen svarande som tycker att verksamheten inom kommunen sköts ganska dåligt var cirka sex procent och en procent upplever att verksamheten sköts mycket dåligt. Ungefär fem procent av de svarande hade ingen åsikt i frågan.

Även här ser svarsfördelningen mellan olika grupper relativt lika ut och inga signifikanta skillnader observerades mellan kön, åldersgrupper eller mellan personer som bott över/under tio år i staden.

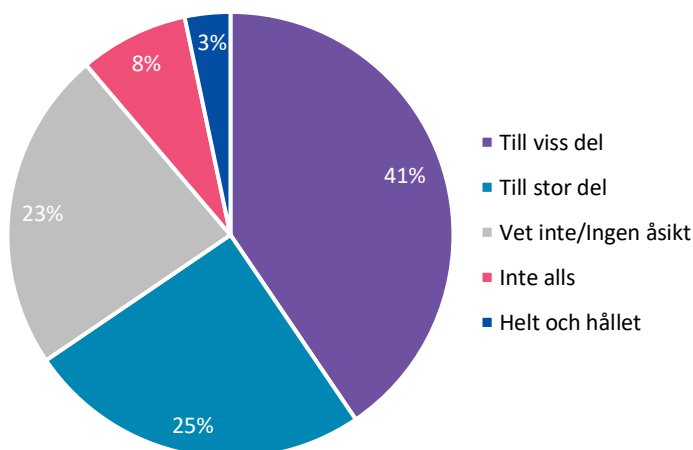
Figur 3. Hur tycker du att din kommun (Mariehamn) sköter sina olika verksamheter? Andel svarande i procent.

Not: Andelarna är avrundade.
Källa: ÅSUB

Svaren är mer splittrade när det gäller synen på invånarnas möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter. Cirka 41 procent av de svarande anser att Mariehamns invånare endast till viss del har möjlighet till insyn och inflytande över beslut och verksamheter. Ungefär en fjärdedel svarar "till stor del" medan endast tre procent svarar "helt och hållet". Cirka åtta procent av respondenterna är i sin tur av åsikten att invånare i Mariehamn inte alls har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter. Nästan var fjärde svarande (23 procent) anger att de inte vet eller inte har en åsikt i frågan.

Figur 4. Tycker du att invånarna i din kommun (Mariehamn) har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter? Andel svarande i procent

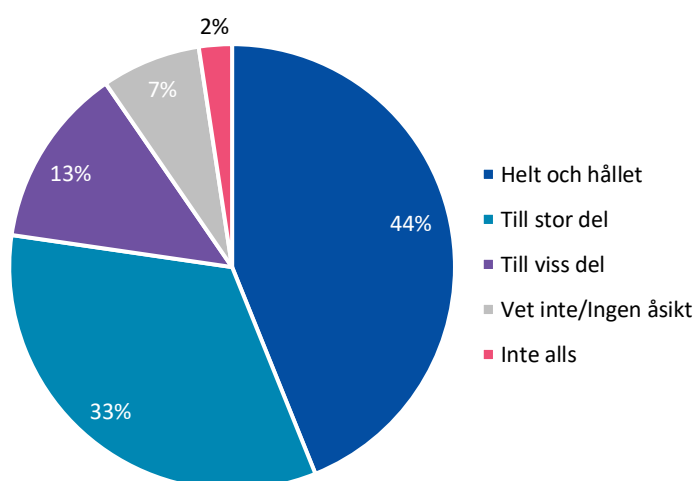

Not: Andelarna är avrundade.
Källa: ÅSUB

Likt i de tidigare övergripande frågorna, visade inte svarsfördelningen för insyn och inflytande några anmärkningsvärda skillnader mellan svarargrupperna efter kön, åldern eller tiden som man bott i staden.

Den sista övergripande frågan gällde huruvida de svarande kan rekommendera andra personer som inte bor i Mariehamn att flytta till staden. Även här är andelen som åtminstone till stor del kan rekommendera Mariehamn som ett flyttmål hög: drygt två tredjedelar (77 procent) svarade "till stor del" eller "helt och hållet". Cirka 44 procent ställer sig helt och hållet bakom påståendet och en tredjedel av respondenterna kan till stor del rekommendera personer att flytta till Mariehamn. Cirka 13 procent anger att de till viss del kan rekommendera personer att flytta till Mariehamn och endast en liten andel (cirka två procent) anger att de inte alls kan rekommendera Mariehamn som flyttmål. Sju procent svarade att de inte vet eller inte har en åsikt i frågan.

Figur 5. Kan du rekommendera andra som inte bor i här i kommunen att flytta hit? Andel svarande i procent.

Not: Andelarna är avrundade.
Källa: ÅSUB

En majoritet av de svarande uppger även att de själva inte har några planer på att flytta från staden. Cirka 80 procent av de svarande har inte några planer på att flytta från Mariehamn under de kommande tolv månaderna. Fem procent uppger att de tänkt flytta inom kommunen. Sex procent svarar att de tänkt flytta från Mariehamn under kommande tolv månaderna och tre procent svarar att de vill flytta men har inte möjlighet till det. Sex procent svarade "vet inte".

5. Bedömning av delområden

I detta kapitel presenterar vi resultaten för samtliga delområden som ingick i undersökningen. Formuläret som skickades ut till urvalet omfattar frågor om de svarandes uppfattning om hur de ser på sin stad som en plats att bo och leva på bland annat inom följande områden:

- Utbildning och omsorg
- Boende och boendemiljö
- Samhällsservice och kommunikationer
- Mötesplatser och aktiviteter
- Trygghet i samhället
- Underhåll av den offentliga miljön
- Klimat- och miljöarbete
- Jämlikhet och integration
- Bemötande, information och inflytande
- Förtroende

De delfrågor som fått den bästa bedömningen av invånarna presenteras först i diagrammen. För samtliga frågor har det kontrollerats för eventuella statistiskt säkerhetsställda skillnader mellan kön, åldersgrupper och personer som bott över/under 10 år i kommunen. Signifikanta skillnader⁸ presenteras där de observeras.

5.1 Utbildning och omsorg

I detta avsnitt presenteras respondenternas bedömning av fyra områden inom utbildning och omsorg: 1) Barnomsorgen, 2) Grundskolan 3) Medis⁹ och 4) Äldreomsorgen. Därutöver görs en analys av skillnader i bedömningarna mellan personer som har erfarenhet av verksamheterna från de senaste 12 månaderna och de som inte har det.

I Figur 6 illustreras svarsfördelningen när det gäller bedömningen av fyra olika områden och verksamheter inom utbildning och omsorg. Det första som bör framhållas är att andelen som svarat att de inte vet eller har en åsikt i bedömningen av diverse verksamhet är hög och varierar mellan 46 och 58 procent beroende på verksamhet.

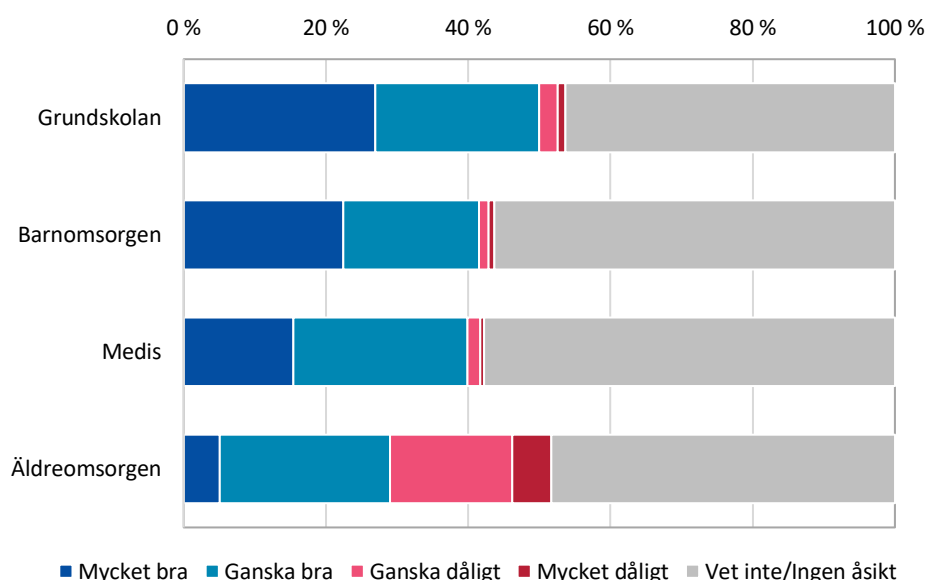
Grundskolan är den verksamhet som flest svarande anser att fungerar bra: hälften av de svarande tycker att grundskolan fungerar åtminstone ganska bra (mycket bra: 27 procent, ganska bra: 23 procent). Motsvarande andel för *barnomsorgen* och *Medis* var 42 respektive 40 procent. Andelen som uppgav att verksamheterna fungerade ganska eller mycket dåligt var relativt liten: cirka två procent när det gäller barnomsorgen och Medis och cirka fyra procent när det gäller grundskolan.

⁸ $p < .01$ eller lägre. Korrelation (Spearman) $r > .20$.

⁹ Medborgarinstitutet.

Av de fyra verksamheterna fick *äldreomsorgen* ett svagare betyg; Cirka 29 procent tyckte att äldreomsorgen fungerade ganska eller mycket bra. Endast fem procent ansåg att äldreomsorgen fungerar mycket bra. Även andelen som svarade ganska dåligt eller mycket dåligt var större än för barnomsorgen, grundskolan och Medis. Nära 23 procent av de svarande uppgav att äldreomsorgen fungerar ganska eller mycket dåligt. Andelen som svarade "mycket dåligt" var nästan sex procent.

Figur 6. Utbildning och omsorg: Hur tycker du att följande fungerar inom kommunen? Andel svarande i procent.

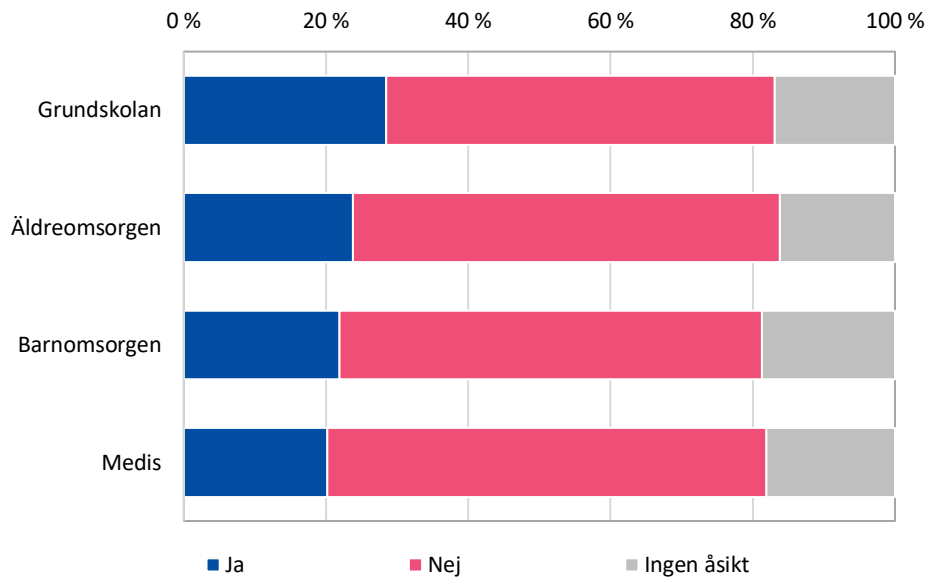
Källa: ÅSUB

Respondenterna fick också frågan om de haft erfarenhet av de fyra verksamheterna inom området utbildning och omsorg under de senaste 12 månaderna. Här kan det vara frågan om att personen själv eller exempelvis någon i hans familj går i skolan, arbetar inom eller använder någon av verksamheterna. Svarsfördelningen presenteras nedan i Figur 7.

Grundskolan var den verksamhet som flest av de svarande haft erfarenhet av de senaste 12 månaderna, med cirka 29 procent av de svarande. Nästan var fjärde (24 procent) av de svarande hade erfarenhet av äldreomsorgen och drygt var femte svarande hade erfarenhet av barnomsorgen och Medis under de senaste 12 månaderna.

Den största delen av de svarande, mellan 55 och 62 procent, hade ingen erfarenhet av någon av de listade verksamheterna under de senaste 12 månaderna. Mellan 16 och 19 procent av de svarande angav "ingen åsikt" i frågan.

Figur 7. Har du under de senaste 12 månaderna fått erfarenhet av någon av följande verksamheter i din kommun? Andel svarande efter procent.

Källa: ÅSUB

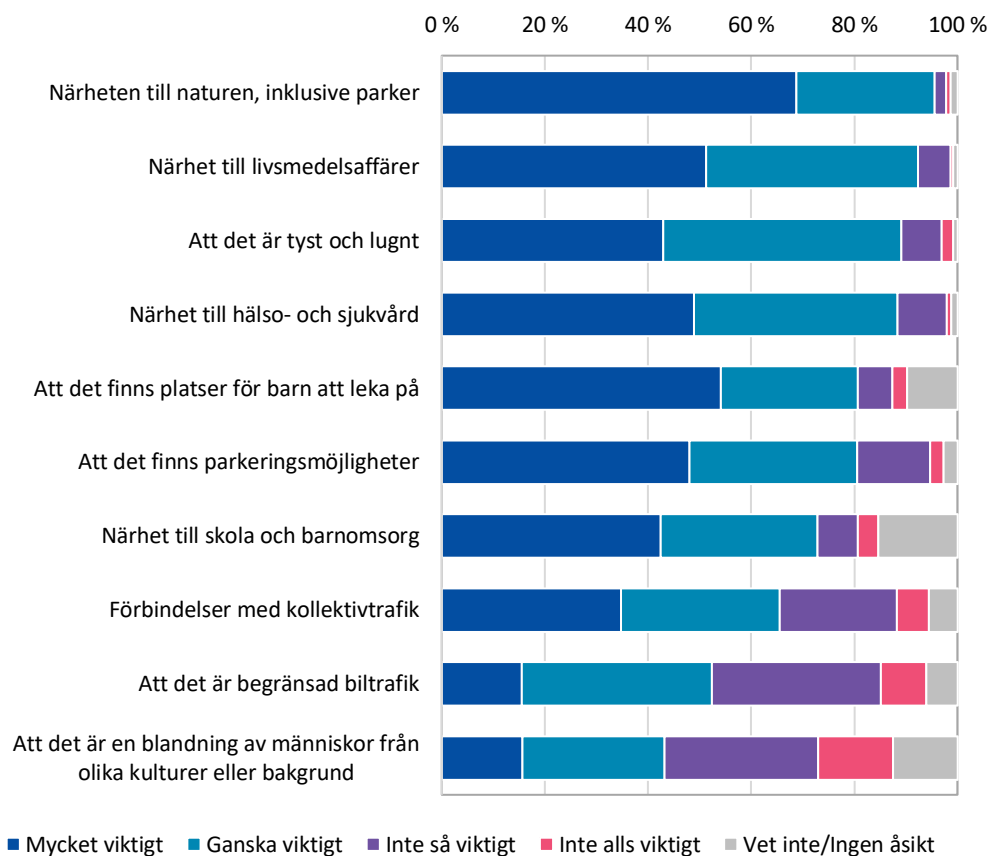
5.2 Boende och boendemiljö

I detta avsnitt presenterar vi svaren på frågor som tangerar boende och boendemiljön i Mariehamn. Förutom att de svarande har fått möjligheten att ta ställning till hur viktiga en rad olika faktorer relaterade till boende och boendemiljön är, får respondenterna även uppge hur de ser på möjligheterna att ha ett arbete inom rimligt avstånd från hemmet och hitta ett bra boende i Mariehamn.

I nedanstående figurer presenteras resultaten för hur viktiga invånarna i Mariehamn upplever olika faktorer som hör ihop med boende och boendemiljön. Resultaten tyder på att invånarna i Mariehamn starkt värderar närheten till naturen (inklusive parker): hela 96 procent anser att det är en åtminstone ganska viktig faktor när det gäller boendemiljön. Andra ganska eller mycket viktiga faktorer för boendemiljön är bland annat *närhet till livsmedelsaffärer, närhet till hälso- och sjukvård samt att det är tyst och lugnt.*

Till faktorer som beaktas som mindre viktiga hör *att det är en blandning av människor från olika kulturer eller bakgrund* (43 procent svarar mycket/ganska viktigt) samt *att det är begränsad biltrafik* (52 procent svarar mycket/ganska viktigt). Andelen som upplever att dessa faktorer inte är viktiga alls för boendemiljön var 15 respektive nio procent.

Figur 8. Hur viktigt tycker du att följande saker är i din boendemiljö? Andel svarande i procent.

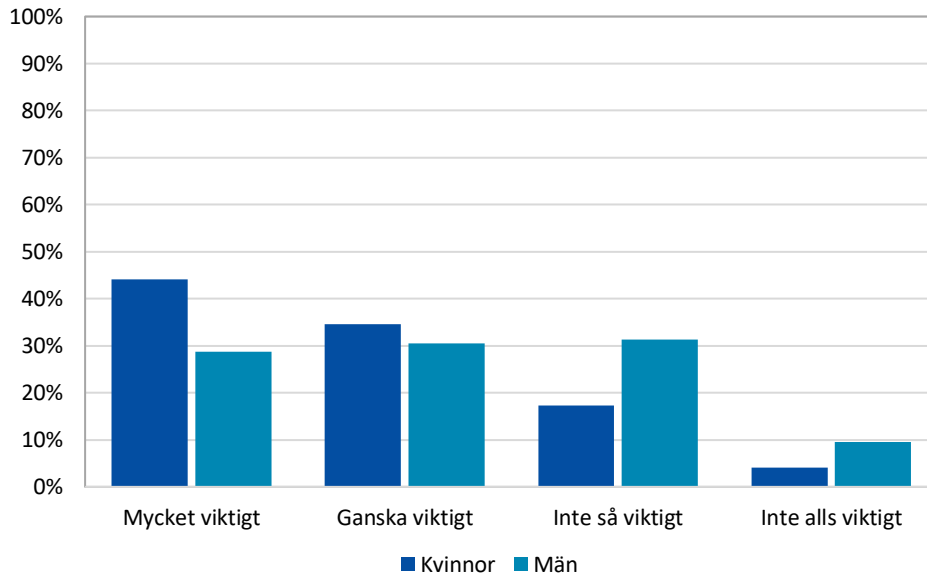
Källa: ÅSUB

I två av de ovan uppräknade delfrågorna observerades signifikanta skillnader könen emellan. Kvinnor och män skiljer sig åt i hur viktigt de anser att *förbindelser med kollektivtrafiken* är i boendemiljön och hur viktigt det är med *en blandning av människor från olika kulturer eller bakgrunder* i boendemiljön.

En signifikant större andel kvinnor än män anger förbindelser med kollektivtrafik i boendemiljön som en mycket viktig faktor, medan män anser markant oftare än kvinnor att förbindelser med kollektivtrafik i boendemiljön är "inte så viktigt" eller "inte alls viktigt". Resultaten i ÅSUBs senaste undersökning om kollektivtrafiken (2022) visade att män oftare än kvinnor väljer bilen för att uträtta ärenden, och män uppger även markant oftare att de inte har tänkt börja resa (mer) med buss¹⁰.

¹⁰ ÅSUB Rapport 2022:7.

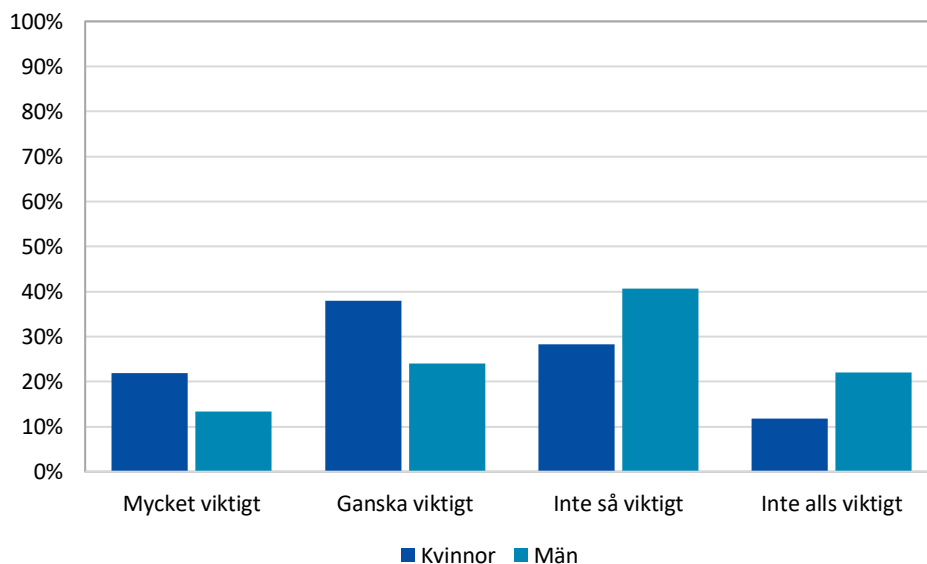
Figur 9. Hur viktigt tycker du att förbindelser med kollektivtrafik är i din boendemiljö? Andel svarande i procent, efter kön.

Not: N = 567. "Vet inte/Ingen åsikt" exkluderad
Källa: ÅSUB

Statistiskt säkerställda skillnader könen emellan observeras också när det gäller hur viktigt respondenterna tycker att det är att det finns en blandning av människor från olika kulturer eller bakgrund i boendemiljön. En större andel kvinnor än män anser att det är "mycket eller ganska viktigt" medan en större andel män än kvinnor svarar att det är "inte så viktigt" eller "inte alls viktigt".

Figur 10. Hur viktigt tycker du att det är en blandning av människor från olika kulturer eller bakgrund i din boendemiljö? Andel svarande i procent, efter kön.

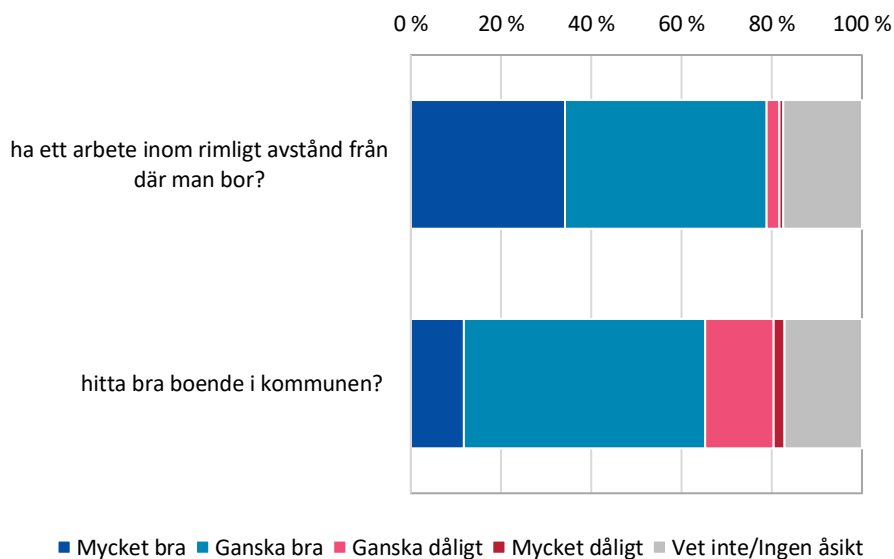
Not: N = 525. "Vet inte/Ingen åsikt" exkluderad.
Källa: ÅSUB

De svarandes uppfattning om möjligheterna att ha ett arbete inom rimligt avstånd från boendet är i sin helhet god: Cirka 79 procent av de svarande anger att möjligheten att ha ett arbete inom rimligt avstånd från där man bor är mycket eller ganska bra.

Andelen som uppfattar möjligheten till detta som ganska eller mycket dålig var cirka fyra procent. Bland de svarande uppger 17 procent att de inte vet eller inte har en åsikt i frågan.

Bedömningen av möjligheten att hitta bra boende i Mariehamn är något sämre: Cirka 65 procent svarade att möjligheten är mycket eller ganska bra, medan andelen som svarade att ganska eller mycket dåligt var cirka 18 procent. Cirka 17 procent av de svarande angav att de inte vet eller inte har en åsikt i frågan.

Figur 11. Boende och boendemiljö: Vad är din uppfattning kring möjligheten för kommunens invånare att... Andel svarande i procent.

Källa: ÅSUB

5.3 Samhällsservice och kommunikationer

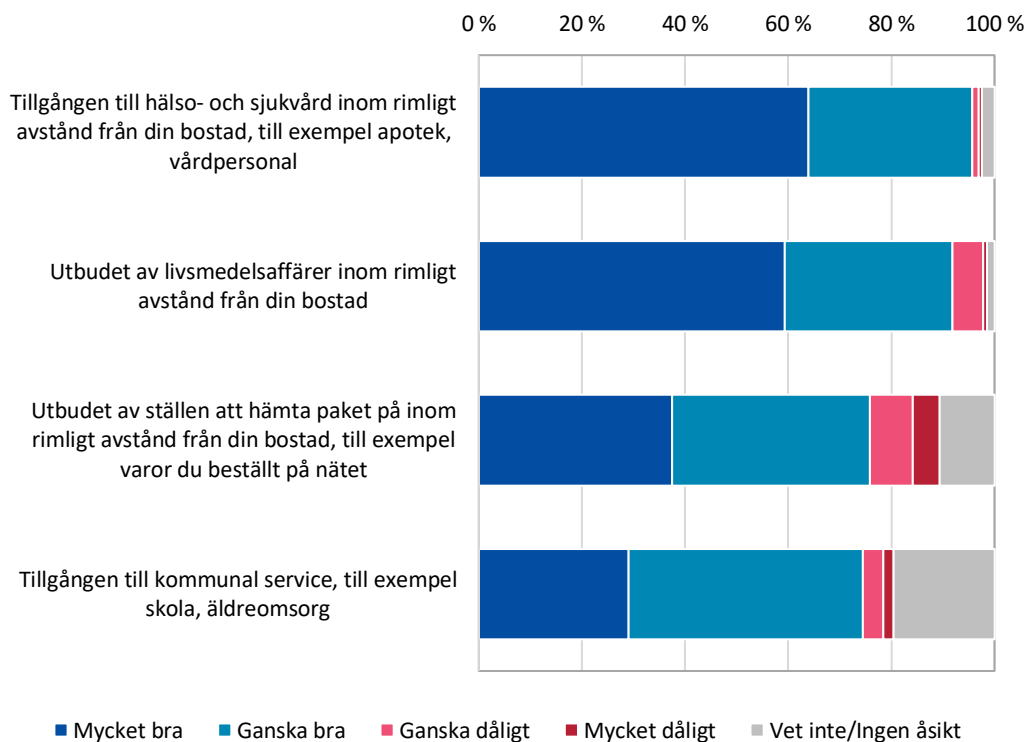
I detta avsnitt behandlas frågor som gäller samhällsservice och olika kommunikationer i Mariehamn. De svarandes syn på bland annat tillgång på och utbud av olika former av service och kommunikationer presenteras och analyseras.

Frågorna relaterade till samhällsservice i kommunen får alla relativt goda betyg av invånarna. Särskilt *tillgången till hälso- och sjukvård* samt *utbudet av livsmedelsaffärer*, båda inom rimligt avstånd från den egna bostaden, bedöms fungera bra: den kombinerade svarsandelen för alternativen "mycket bra" och "ganska bra" överskred 95 procent. Endast två procent tycker att tillgången till hälso- och sjukvård inom rimligt avstånd från bostaden fungerar dåligt. Andelen som inte vet eller har en åsikt i frågan var cirka två procent på båda frågorna.

Utbudet av livsmedelsaffärer inom rimligt avstånd från den egna bostaden bedöms också vara bra: cirka 92 procent svarade att det var ganska eller mycket bra. Cirka sex procent svarade att utbudet var ganska dåligt och cirka en procent att det var mycket dåligt. Både närhet till hälso- och sjukvård och närhet till livsmedelsaffärer bedömdes vara viktiga faktorer när det gäller boendemiljön (se avsnitt 5.2).

Ungefär tre ut av fyra svarande tycker att *utbudet av ställen att hämta ut paket på (inom rimligt avstånd från den egna bostaden) och tillgången till kommunal service* fungerar mycket eller ganska bra. Andelen svarande som betygssatt dessa typer av samhällsservice som "mycket bra" var dock tydligt lägre än de motsvarande andelarna vid tillgången till hälso- och sjukvård samt utbudet av livsmedelsaffärer. Utbudet av ställen att hämta paket på är den service som flest upplevde att fungerar ganska eller mycket dåligt (cirka 17 procent). Motsvarande andel för tillgången till kommunal service var sex procent. Andelen som inte vet eller inte har en åsikt i frågan var också relativt höga i dessa delfrågor (cirka elva procent för ställen att hämta paket och cirka 20 procent för kommunal service).

Figur 12. Samhällsservice: Hur tycker du följande fungerar i din kommun? Andel svarande i procent.

Källa: ÅSUB

Bedömningen av frågor beträffande *kommunikationer och transport* i Mariehamn presenteras i Figur 13. *Möjligheterna att på ett enkelt sätt transportera sig med bil* samt *utbudet av gång- och cykelvägar i kommunen* får båda mycket goda betyg av de svarande, med en svarsandel på över 90 procent som tycker att de är åtminstone ganska bra. Nästan två tredjedelar av de svarande uppger att möjligheterna till att enkelt transportera sig med bil är mycket bra och över hälften (54 procent) av de svarande ger samma betyg åt utbudet av gång- och cykelvägar.

Cirka 81 procent av de svarande bedömer att *trafiksäkerheten på gång- och cykelvägar* fungerar ganska eller mycket bra. Här är andelen dock som svarat "mycket bra" lägre än i de två tidigare nämnda delfrågorna, bland annat gällande utbudet av gång- och cykelvägar. Också andelen som tycker att trafiksäkerheten på gång- och cykelvägar fungerar ganska eller mycket dåligt är större än i de två tidigare delfrågorna, och motsvarar här cirka 16 procent av de svarande.

De återstående fyra frågorna handlar om möjligheter att resa utan bil, kollektivtrafiken och laddningsstationer för elfordon. I samtliga av dessa har en större andel än i de tidigare delfrågorna angett svarsalternativet "vet inte/ej relevant". Frågorna har också i större omfattning fått sämre betygssättning.

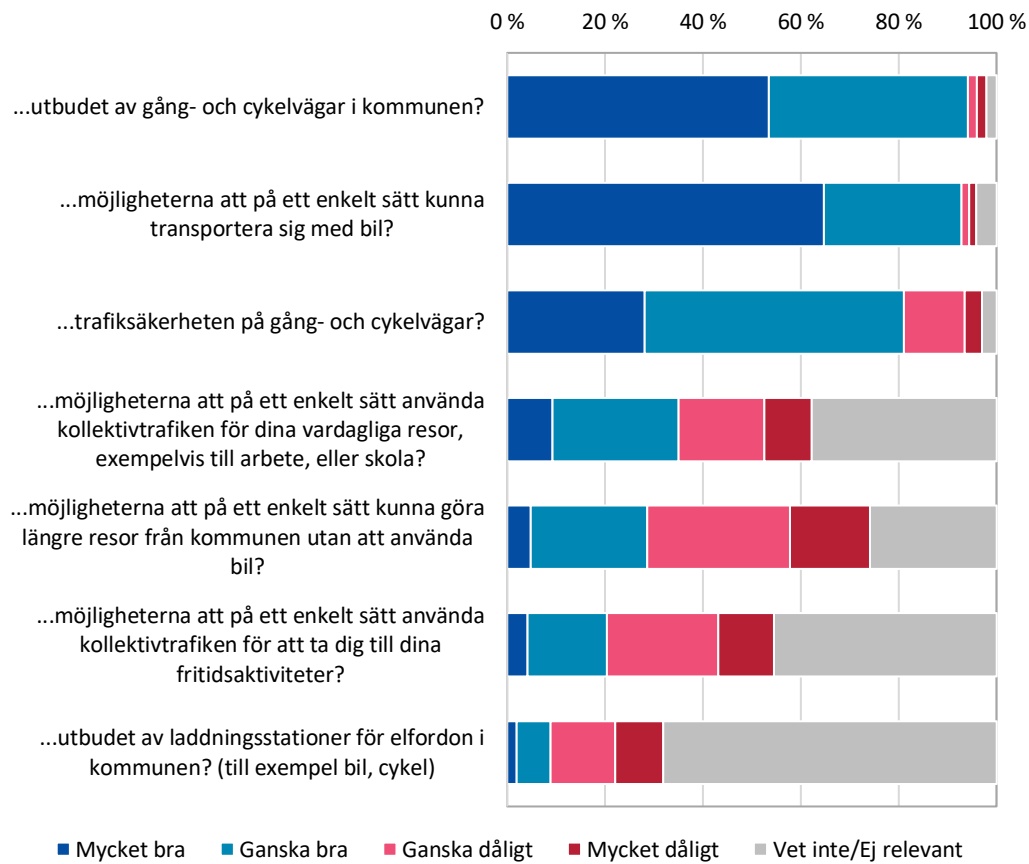
Cirka 46 procent av de svarande tycker att *möjligheterna att på ett enkelt sätt kunna göra längre resor från kommunen utan att använda bil* är ganska eller mycket dåliga. Cirka 29 procent svarar att möjligheterna till detta är ganska eller mycket bra.

Mer detaljerade frågor som gäller kollektivtrafiken och huruvida det är lätt att använda sig av den i vardagen får blandade resultat. Fler tycker att *möjligheterna att enkelt använda kollektivtrafiken för vardagliga resor (exempelvis till arbete eller skola)* är åtminstone ganska bra (cirka 35 procent) än de som tycker att de är ganska eller mycket dåliga (cirka 27 procent). Det omvända gäller för *möjligheterna att på ett enkelt sätt använda kollektivtrafiken för att ta sig till fritidsaktiviteter*, där cirka 34 procent tycker att möjligheterna är ganska eller mycket dåliga och drygt var femte svarande tycker att de är ganska eller mycket bra.

Slutligen ställdes en fråga om *utbudet av laddningsstationer för elfordon (exempelvis bil eller cykel) i kommunen*. Över två tredjedelar (cirka 68 procent) svarade att de inte vet eller att frågan inte var relevant för dem. Enligt den senaste (2022) statistiken från fordonsregistret drivs endast cirka 2,5 procent av personbilarna i trafik och cirka 1,5 procent av paketbilarna på Åland av el eller en kombination av el och annat drivmedel¹¹.

Av de svarande anger cirka nio procent att utbudet av laddningsstationer för elfordon är ganska eller mycket bra medan 23 procent svarar att det är ganska eller mycket dåligt.

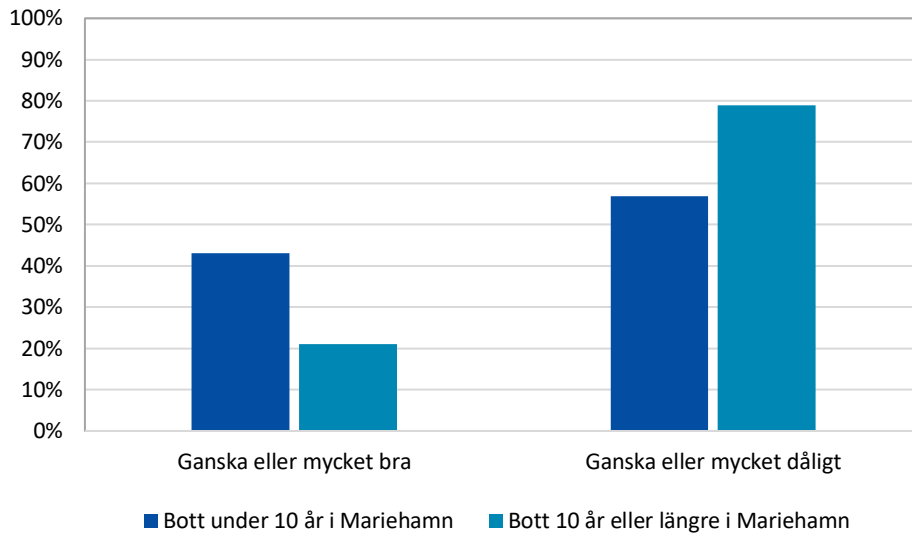
¹¹ <https://www.asub.ax/sv/statistik/motorfordon-2022>

Figur 13. Kommunikationer: Vad tycker du om... Andel svarande i procent.

Källa: ÅSUB

En signifikant skillnad observeras när olika gruppers svar på frågorna rörande kommunikation analyseras, nämligen vad gäller *utbudet av laddningsstationer i kommunen*. Bland de som tog ställning i frågan upplever en större andel av personer som bott 10 år eller längre i Mariefhamn utbudet av laddningsstationer som ganska eller mycket dåligt i jämförelse med personer som bott i staden under 10 år. Det bör dock poängteras att underlaget för analysen i denna fråga var betydligt mindre än för övriga frågor (N = 191) varför resultaten bör tolkas med viss försiktighet.

Figur 14. Vad tycker du om utbudet av laddningsstationer för elfordon i kommunen? Efter tiden som respondenten bott i kommunen. Andel svarande i procent

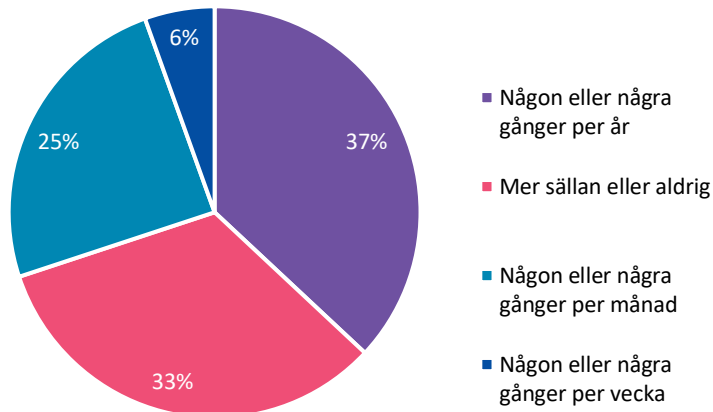

Not: N = 191. "Vet inte/Ingen åsikt" exkluderad.
Källa: ÅSUB

5.4 Mötesplatser och aktiviteter

I detta avsnitt granskas hur Mariefhamns invånare bedömer utbudet av olika mötesplatser och aktiviteter. Respondenterna får möjligheten att bedöma exempelvis utbudet av olika mötesplatser och aktiviteter samt möjligheter att nyttja dessa. Frågorna koncentreras dels till biblioteksverksamheten, dels till övriga mötesplatser och aktiviteter.

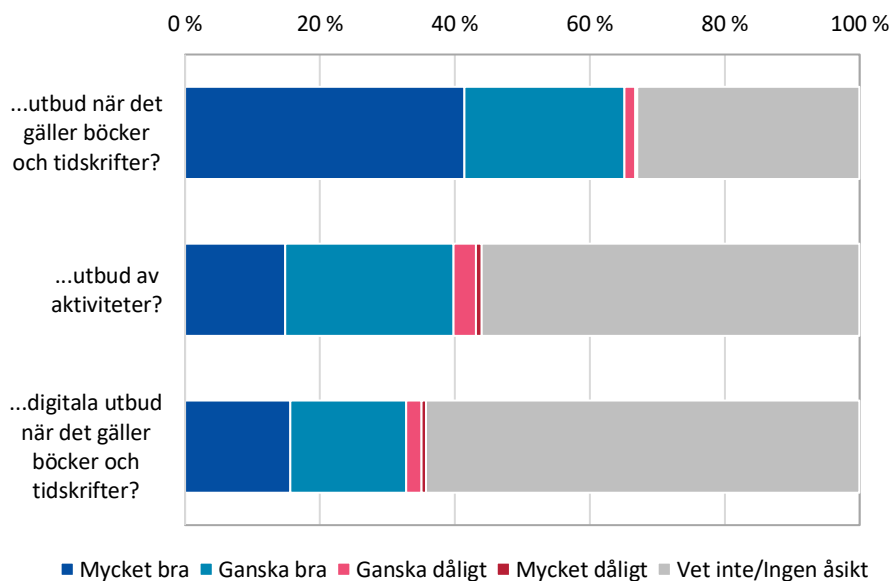
Formuläret inkluderade frågor om bibliotekets utbud och hur ofta invånarna besöker biblioteket. Cirka 37 procent av de svarande uppger att de besöker biblioteket *någon eller några gånger per år*. En tredjedel (33 procent) uppger att de gör det *mer sällan eller aldrig*. En fjärdedel (25 procent) svarade att de besöker biblioteket *någon eller några gånger per månad* och cirka sex procent gör det *någon eller några gånger per vecka*.

Figur 15. Hur ofta besöker du biblioteket i din kommun?

Not: N = 590. Andelarna är avrundade.
Källa: ÅSUB

Över hälften av de svarande uppgav att de inte vet eller inte har en åsikt i frågan när det gäller *bibliotekets utbud av aktiviteter* samt *bibliotekets digitala utbud av böcker och tidskrifter*. För *utbud när det gäller böcker och tidskrifter* var andelen svarande som inte vet eller inte har åsikt tydligt mindre och motsvarade en tredjedel. Resultaten indikerar även att de som besöker biblioteket är de som i första hand har gjort en bedömning gällande utbudet av fysiska böcker och tidskrifter.

Två tredjedelar av de svarande uppger att utbudet av böcker och tidskrifter är ganska eller mycket bra (24 procent respektive 42 procent). När det gäller bibliotekets *utbud av aktiviteter* samt *digitala utbud av böcker och tidskrifter* uppger 40 respektive 33 procent av de svarande att det är ganska eller mycket bra. Under fem procent uppger att utbudet av fysiska/digitala böcker och tidskrifter samt aktiviteter är ganska eller mycket dåligt.

Figur 16. Vad tycker du om bibliotekets... Andel svarande i procent.

Källa: ÅSUB

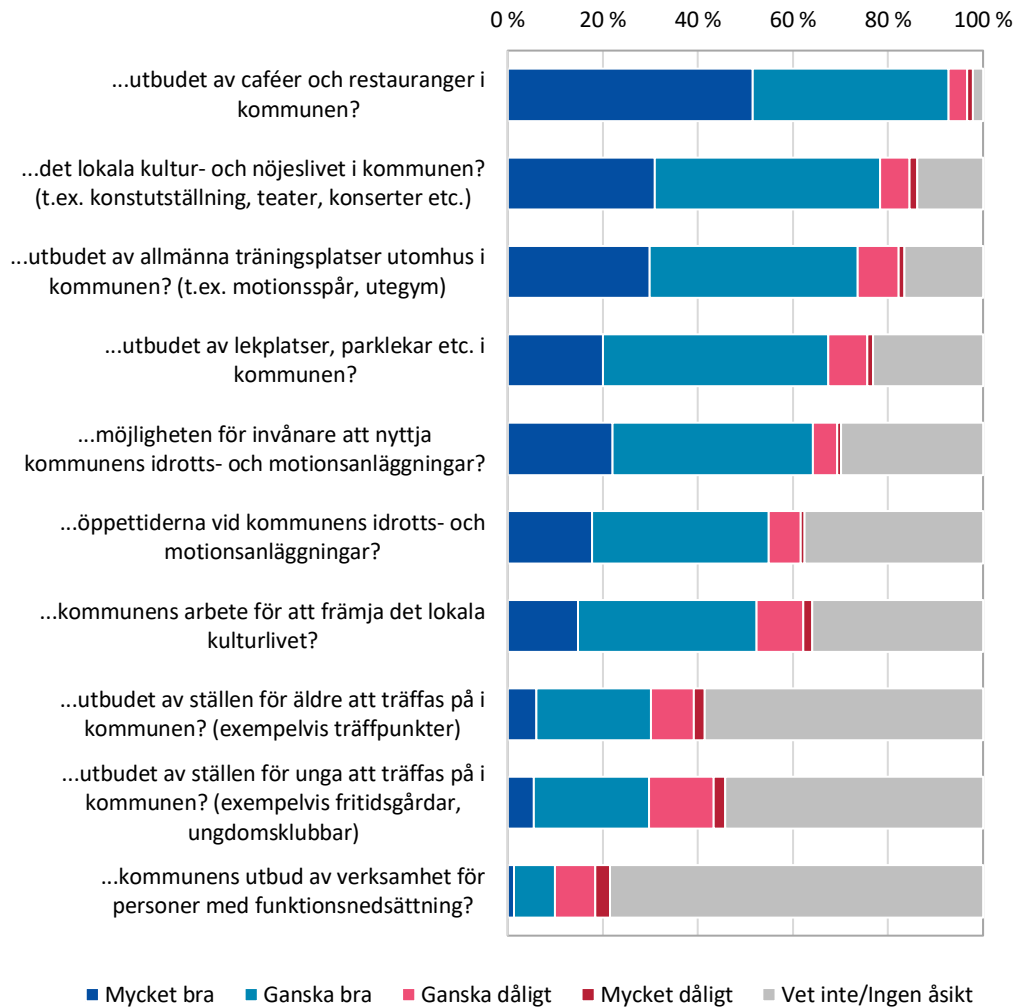
I Figur 17 presenteras de svarandes bedömning av andra typer av mötesplatser och aktiviteter. Utöver frågor om själva utbudet av mötesplatser och aktiviteter har de svarande fått tycka till om bland annat möjligheterna att nyttja dessa, öppettider och mer övergripande bedömningar.

De svarande är särskilt nöjda med *utbudet av caféer och restauranger* i Mariehamn. Drygt hälften (52 procent) svarar att det är mycket bra och sammanlagt 93 procent anser att det åtminstone är ganska bra. Fem procent av de svarande tycker att utbudet är ganska eller mycket dåligt, merparten av dessa finns inom gruppen "ganska dåligt". *Det lokala kultur- och nöjeslivet* och *utbudet av allmänna träningsplatser utomhus* i Mariehamn får också goda betyg, med 78 respektive 74 procent som tycker att de är ganska eller mycket bra.

Delfrågan om *utbudet av ställen för unga att träffas på i kommunen (exempelvis fritidsgårdar, ungdomsklubbar)* hade högst andel som svarade ganska eller mycket dåligt. Cirka 14 procent uppger att utbudet av ställen för unga att träffas på är ganska dåligt och cirka två procent att det är mycket dåligt. Nära 30 procent svarade att utbudet var ganska eller mycket bra.

När det gäller *utbudet av verksamhet för personer med funktionsnedsättning* är andelen som tycker att det är ganska eller mycket dåligt (cirka 12 procent) något större än andelen som tycker att det är ganska eller mycket bra (cirka 10 procent). Andelen som på frågan svarat "mycket dåligt", drygt tre procent, är större än den motsvarande andelen för de övriga aktiviteterna. De flesta (cirka 79 procent) uppger att de inte vet eller har en åsikt i frågan.

Cirka nio procent av de svarande angav att de på grund av sin hälsa har ganska eller mycket svårt delta i aktiviteter eller klara av sysslor som de flesta andra klarar av.

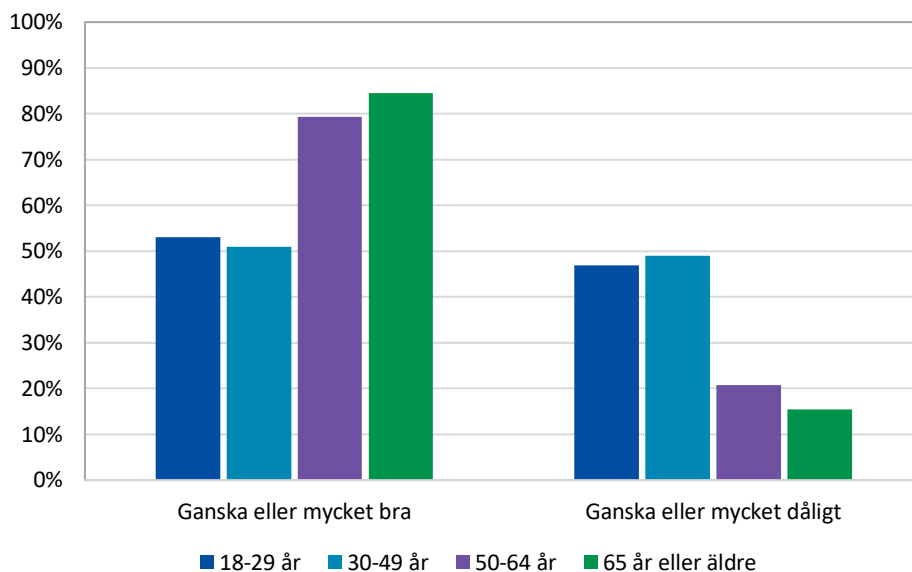
Figur 17. Mötesplatser och aktiviteter: Vad tycker du om... Andel svarande i procent.

Källa: ÅSUB

Ett antal signifikanta skillnader i hur olika grupper ställer sig till de ovanstående delfrågorna observeras. För att undvika allt för små grupper i analysen slås svarsalternativen "ganska bra" och "mycket bra" samman till en svarsgrupp motsvarande "bra", och på motsvarande sätt görs för alternativen "ganska dåligt" och "mycket dåligt" till en svarsgrupp motsvarande "dåligt". De signifikanta skillnaderna gäller i första hand mellan åldersgrupper.

Signifikanta gruppsskillnader noteras för delfrågan om *utbudet av ställen för äldre att träffas på i kommunen*. En signifikant större andel inom den äldsta åldersgruppen (65 år eller äldre) tycker att *utbudet av ställen för äldre att träffas på i kommunen* är bra jämfört med personer i åldersgrupperna 18–29 år och 30–49 år.

Figur 18. Vad tycker du om utbudet av ställen för äldre att träffas på i kommunen? Efter åldersgrupper. Andel svarande i procent.

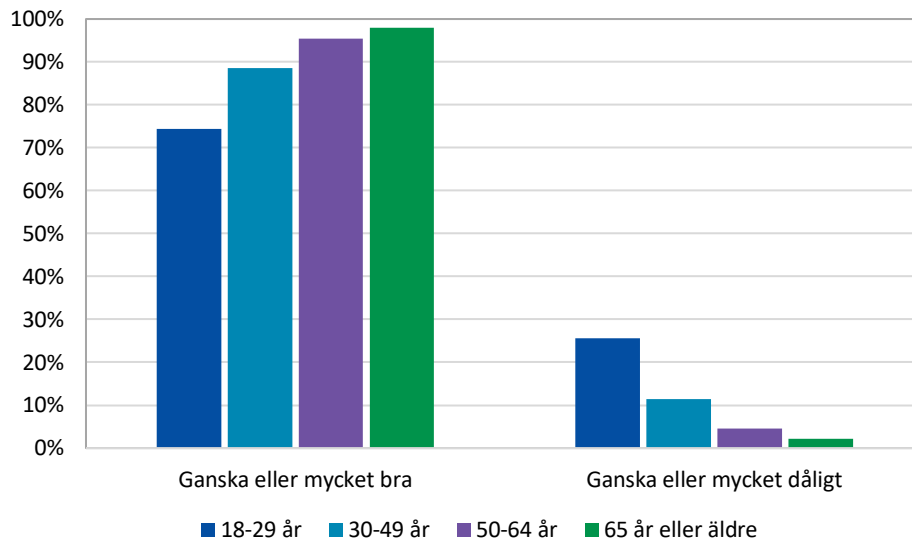
Not: N = 249. "Vet inte/Ingen åsikt" exkluderad.

Källa: ÅSUB

En annan skillnad mellan åldersgrupperna observeras när vi tittar på bedömningen av det lokala kultur- och nöjeslivet i Mariehamn. Totalt sett kan man säga att andelen som tycker att kultur- och nöjeslivet är bra ökar med åldern. Den största skillnaden finns mellan den yngsta och den äldsta åldersgruppen. Det bör fortfarande framhållas att även inom den yngsta åldersgruppen (18–29 år) svarar nästan tre fjärdedelar att kultur- och nöjeslivet är åtminstone ganska bra.

Skillnaden åldersgrupper emellan var särskilt stor för andelen som upplever kultur- och nöjeslivet som "mycket bra". Bland 50 år och äldre motsvarade denna andel nära hälften av de svarande som uttryckt en åsikt i frågan (50–64 år: cirka 45 procent; 65 år och äldre: cirka 47 procent) medan den var tydligt lägre inom de yngre åldersgrupperna (18–29 år: cirka 18 procent; 30–49 år: cirka 27 procent).

Figur 19. Vad tycker du om det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen? Efter åldersgrupper. Andel svarande i procent.

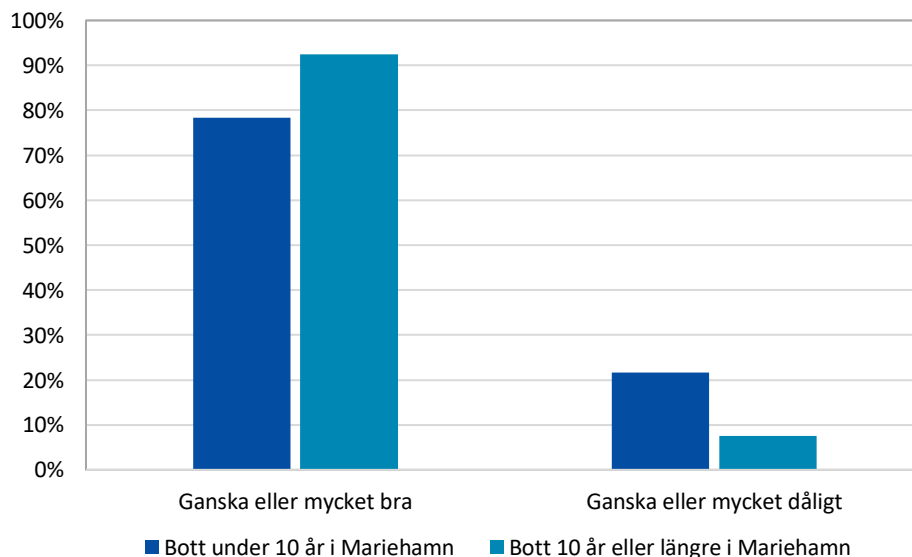

Not: N = 515. "Vet inte/Ingen åsikt" exkluderad.

Källa: ÅSUB

Slutligen observerades en skillnad i hur de svarande som bott över eller under tio år i Mariehamn bedömer *öppettiderna vid kommunens idrotts- och motionsanläggningar*. Personer som bott över tio år i kommunen tenderar att vara nöjdare med öppettiderna: 93 procent av de svarande inom denna grupp uppger att öppettiderna vid kommunens idrotts- och motionsanläggningar är bra. Motsvarande andel för de som bott under tio år i Mariehamn var 78 procent, vilket fortfarande är en hög andel.

Figur 20. Vad tycker du om öppettiderna vid kommunens idrotts- och motionsanläggningar? Efter tiden som respondenten bott i kommunen. Andel svarande i procent.

Not: N = 373. "Vet inte/Ingen åsikt" exkluderad.

Källa: ÅSUB

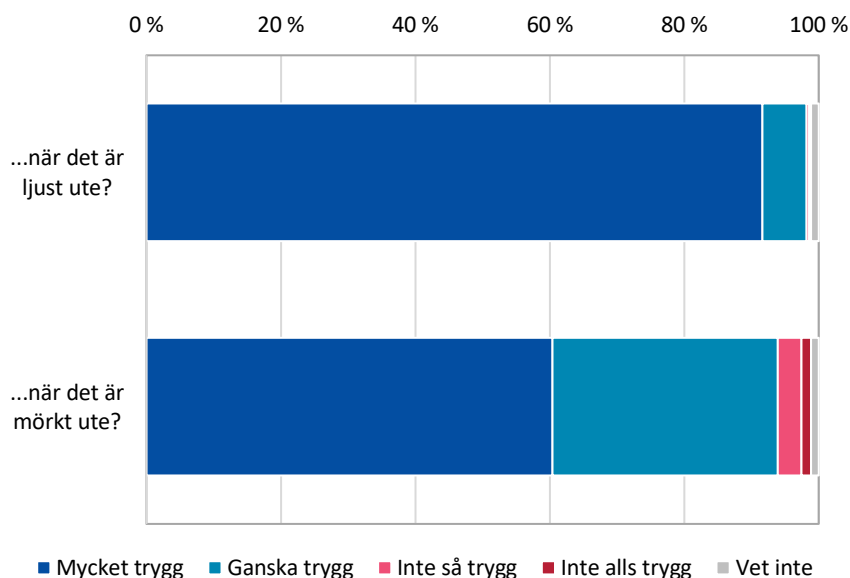
5.5 Trygghet i samhället

I detta avsnitt presenteras resultat gällande hur Mariehamns invånare upplever tryggheten i samhället. Avsnittet innehåller beskrivande statistik över hur trygga invånarna känner sig utomhus när det är ljust eller mörkt, vilken omfattning olika problem relaterade till trygghet har samt bedömning av räddningstjänsten, kommunens information under krissituationer och polisväsendets närvaro.

De svarande upplever en mycket hög trygghetskänsla när det gäller att röra sig utomhus, både när det är ljust och mörkt ute. Nära 92 procent av de svarande anger att de känns mycket tryggt att röra sig utomhus när det är ljust ute och cirka sex procent anger att de känner sig ganska trygga att röra sig utomhus när det är ljust ute. Under en procent uppger att de inte känner sig så eller alls trygga när de rör sig utomhus i Mariehamn medan det är ljust.

När det gäller att röra sig utomhus när det är mörkt faller andelen som känner sig mycket trygga ner till cirka 60 procent, medan andelen som känner sig ganska trygga i att röra sig utomhus när det är mörkt är cirka 34 procent. Känslan av otrygghet att röra sig utomhus ökar också när det är mörkt ute jämför med när det är ljust ute: andelen som uppger att det inte känns så tryggt var cirka fyra procent och andelen som uppger att det inte alls känns tryggt var cirka två procent.

Figur 21. Hur trygg känner du dig utomhus i området där du bor... Andel svarande i procent.

Källa: ÅSUB

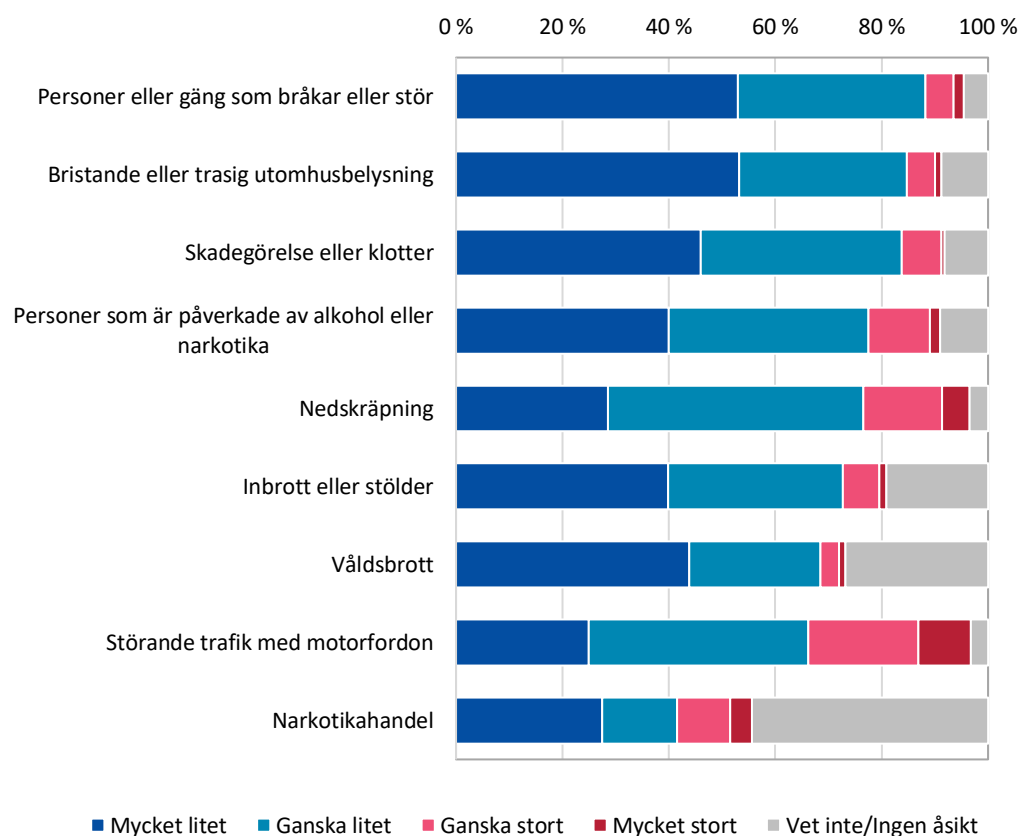
Respondenterna gavs också möjligheten att ta ställning till hur problematiska de upplever olika faktorer som presenterades för de svarande som en lista (se Figur 22). Till mindre problematiska saker hör bland annat *personer eller gäng som bråkar eller stör* och *bristande eller trasig utomhusbelysning*. Över hälften av de svarande anser att dessa saker kategoriseras som mycket små problem i Mariehamn. Totalt sett var andelen som uppger att *personer eller gäng som bråkar eller stör* och *bristande eller*

trasig utomhusbelysning är ett ganska eller mycket litet problem cirka 88 respektive 85 procent.

Till mer problematiska saker hör bland annat *störande trafik med motorfordon* samt *nedskräpning*. Störande trafik betraktas som ett mycket stort problem av tio procent av de svarande och ett ganska stort problem av 21 procent av de svarande. Motsvarande andelar när det gäller nedskräpning var fem procent (mycket stort problem) och 15 procent (ganska stort problem).

Narkotikahandel, *våldsbrott* samt *inbrott och stölder* var alla saker vars problembild är främmande för en relativt hög andel svarande (45 procent, 27 procent respektive 19 procent har svarat att de inte känner till eller har en åsikt om delfrågan).

Figur 22. Hur stort eller litet problem tycker du att följande saker är i kommunen där du bor? Andel svarande i procent.

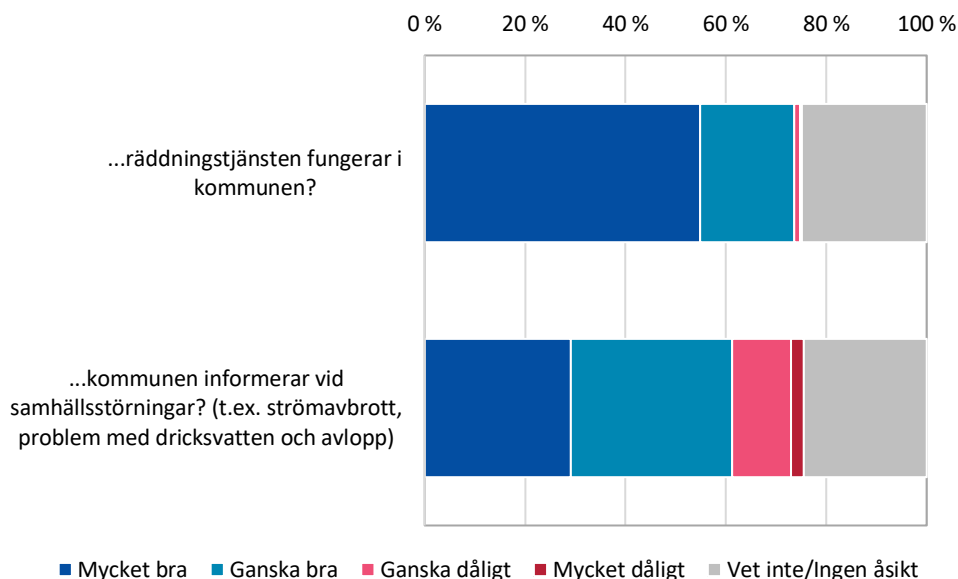
Källa: ÅSUB

I det följande analyseras hur de svarande bedömer att räddningstjänsten fungerar och hur Mariehamns stad informerar vid samhällsstörningar, exempelvis strömavbrott, problem med dricksvatten och avlopp. Var fjärde svarande uppger att de inte vet eller har en åsikt i frågorna.

Över hälften (cirka 55 procent) av samtliga svarande uppger att *räddningstjänsten* fungerar mycket bra i Mariehamn. Ytterligare cirka 19 procent svarar att räddningstjänsten fungerar ganska bra. Andelen som svarar att den fungerar ganska eller mycket dåligt var liten och avrundar till två procent.

De svarandes bedömning av *hur Mariehamn informerar vid samhällsstörningar* är något svagare än bedömningen av räddningstjänsten men fortfarande anser majoriteten av de svarande att tjänsten är på en relativt god nivå. Cirka 29 procent tycker att informationen vid en samhällskris är mycket bra och 32 procent ganska bra. Andelen av de svarande som tycker att kommunen informerar ganska dåligt är i sin tur cirka tolv procent och mycket dåligt cirka tre procent.

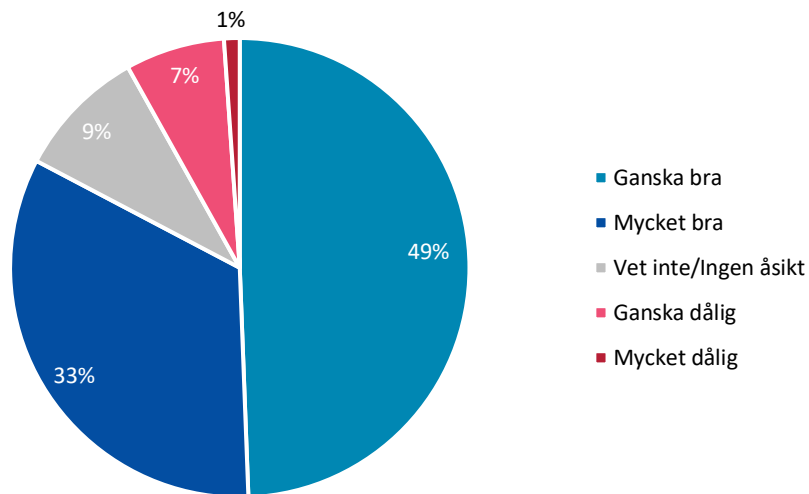
Figur 23. Trygghet i samhället: Hur tycker du att... Andel svarande i procent.

Källa: ÅSUB

Polisens närvaro i Mariehamn, exempelvis i form av synlighet och tillgänglighet, får i sin helhet goda betyg av invånarna. Den största delen, nära hälften av de svarande, anser att polisen närvaron i staden är ganska bra (49 procent) och en tredjedel anser att den är mycket bra. Cirka sju procent av de svarande uppger att polisen närvaron är ganska dålig och endast en procent tycker att den är mycket dålig. Cirka nio procent av de svarande uppger att de inte vet eller har en åsikt om saken.

Figur 24. Vad tycker du om polisens närvaro (exempelvis synlighet, tillgänglighet) i kommunen? Andel svarande i procent.

Not: Andelarna är avrundade.
Källa: ÅSUB

5.6 Underhåll av den offentliga miljön

I det här avsnittet presenteras de svarandes bedömningar av den offentliga miljön i Mariehamn. Frågorna behandlar i första hand skötseln av olika delar av den offentliga miljön, där de svarande utvärderar hur väl Mariemans stad sköter om exempelvis byggnader, gator, cykelvägar, naturområden och andra allmänna platser i staden.

För samtliga skötselområden inom den offentliga miljön anger över hälften av de svarande att de sköts ganska eller mycket bra. Av dessa anser de flesta att skötseln av den offentliga miljön fungerar ”ganska bra”.

Drygt 80 procent av de svarande tycker att *snöröjning av gator och vägar* fungerar åtminstone ganska bra, men när det gäller *snöröjningen av gång- och cykelvägar* sjunker andelen till 66 procent. Andelen som upplever att snöröjningen fungerar ganska eller mycket dåligt är också högre när det gäller gång- och cykelvägar (cirka 25 procent) än snöröjning av gator och vägar (cirka 15 procent).

Cirka tre fjärdedelar av invånarna uppger att *skötseln av gång- och cykelvägar* samt *skötseln av gator och vägar* fungerar ganska eller mycket bra. Andelen som tycker att skötseln fungerar ganska eller mycket dåligt var cirka 18 procent när det gäller gång- och cykelvägar och cirka 22 procent när det gäller gator- och vägar.

Skötseln av allmänna platser (exempelvis parker, torg och lekplatser) är enligt en stor del av de svarande (cirka 81 procent) ganska eller mycket bra. Färre än var tionde svarande (cirka åtta procent) upplever att skötseln fungerar ganska eller mycket dåligt.

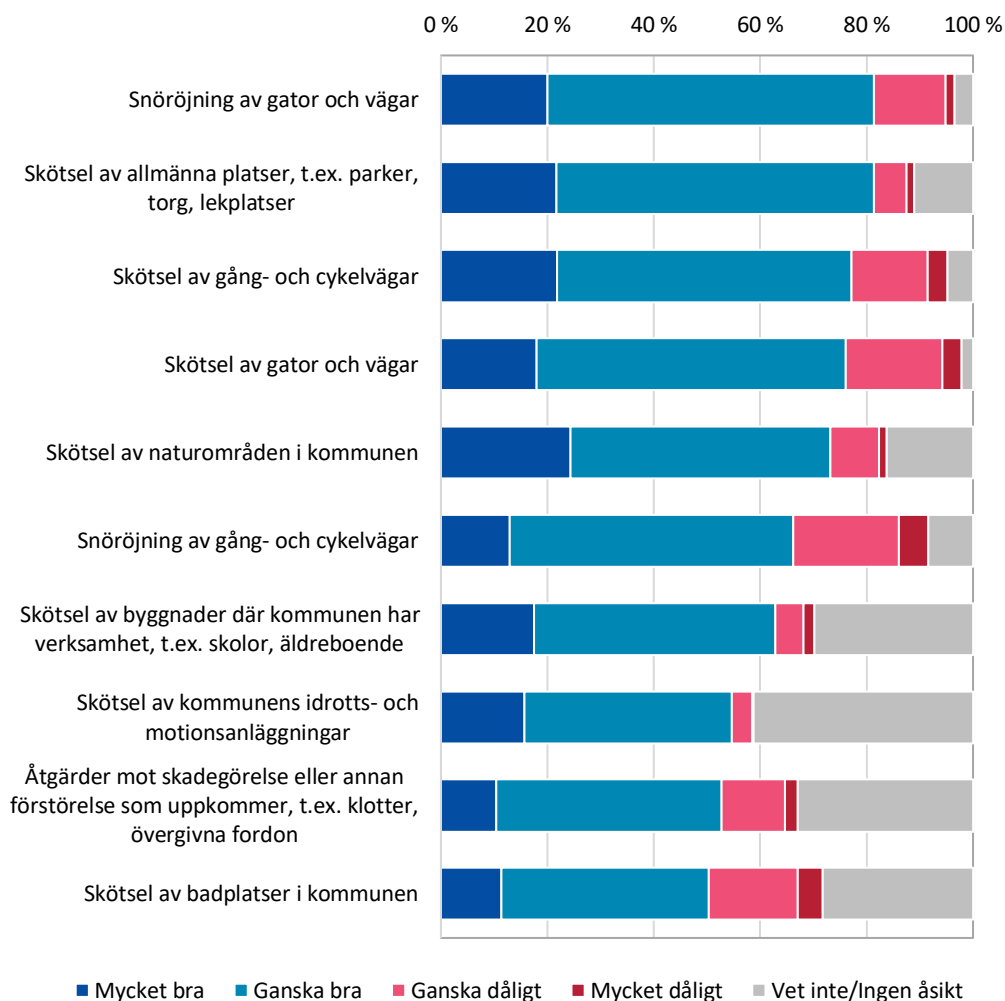
Skötsel av naturområden i kommunen är den kategori som högst andel av de svarande upplever att fungerar ”mycket bra” (cirka 24 procent). Den totala andelen som tycker att naturområden sköts åtminstone ganska bra uppgår till drygt 73 procent. *Skötseln av badplatser i kommunen* får i sin tur ett sämre betyg. Hälften av de svarande tycker att skötseln är ganska eller mycket bra medan drygt var femte svarande (22 procent)

tycker att skötseln av badplatser är ganska eller mycket dålig. Över en fjärdedel av de svarande (cirka 28 procent) kände inte till eller hade ingen åsikt om skötseln av badplatser.

När det gäller skötseln av olika byggnader och anläggningar är andelen som anger ”vet inte/kan inte säga” relativt hög. Cirka 63 procent av de svarande tycker att *skötseln av byggnader där kommunen har verksamhet* är ganska eller mycket bra och cirka 55 procent tycker att *skötseln av idrotts- och motionsanläggningar* är ganska eller mycket bra. Andelen som tycker att skötseln är ganska eller mycket dålig är relativt låg: sju respektive fyra procent

Slutligen bedömer cirka 53 procent av de svarande att *Mariehamns åtgärder mot skadegörelse eller annan förstörelse som uppkommer* fungerar ganska eller mycket bra. Andelen som tycker att åtgärderna fungerar ganska eller mycket dåligt var cirka 14 procent.

Figur 25. Underhåll av den offentliga miljön: Hur tycker du följande saker fungerar i din kommun? Andel svarande i procent.

Källa: ÅSUB

5.7 Klimat- och miljöarbete

Detta avsnitt behandlar frågor kring Mariehamns klimat- och miljöarbete. Stadsfullmäktige i Mariehamn har godkänt ett miljöprogram för perioden 2019–2030 utifrån FN:s 17 globala mål och Agenda 2030 för en hållbar utveckling. Programmet gäller verksamheter som staden kontrollerar, det vill säga stadens förvaltning med beslutande organ samt stadens dottersamfund¹². Frågorna i den här undersökningen gäller avfallshantering och återvinning samt möjligheterna till dessa, men även en bedömning av kommunens informering och egna arbete kring att minska miljö- och klimatpåverkan.

Service som de svarande bedömer att fungerar bra i Mariehamn är framför allt *hämtning av hushållsavfall*. Nästan 40 procent av de svarande uppger att detta fungerar mycket bra. Hopslaget är andelen som tycker att hämtning av hushållsavfall åtminstone fungerar ganska bra cirka 85 procent. Cirka tolv procent tycker att hämtningen av hushållsavfall fungerar ganska eller mycket dåligt och tre procent vet inte eller har ingen åsikt i frågan. *Utbudet av platser för förpackningsåtervinning i närheten av var man bor* betraktas också av en större andel (cirka 64 procent av de svarande) vara ganska eller mycket bra. Här uppger dock samtidigt mer än var fjärde svarande (cirka 27 procent) att utbudet av förpackningsåtervinningsplatser nära hemmet är ganska eller mycket dåligt.

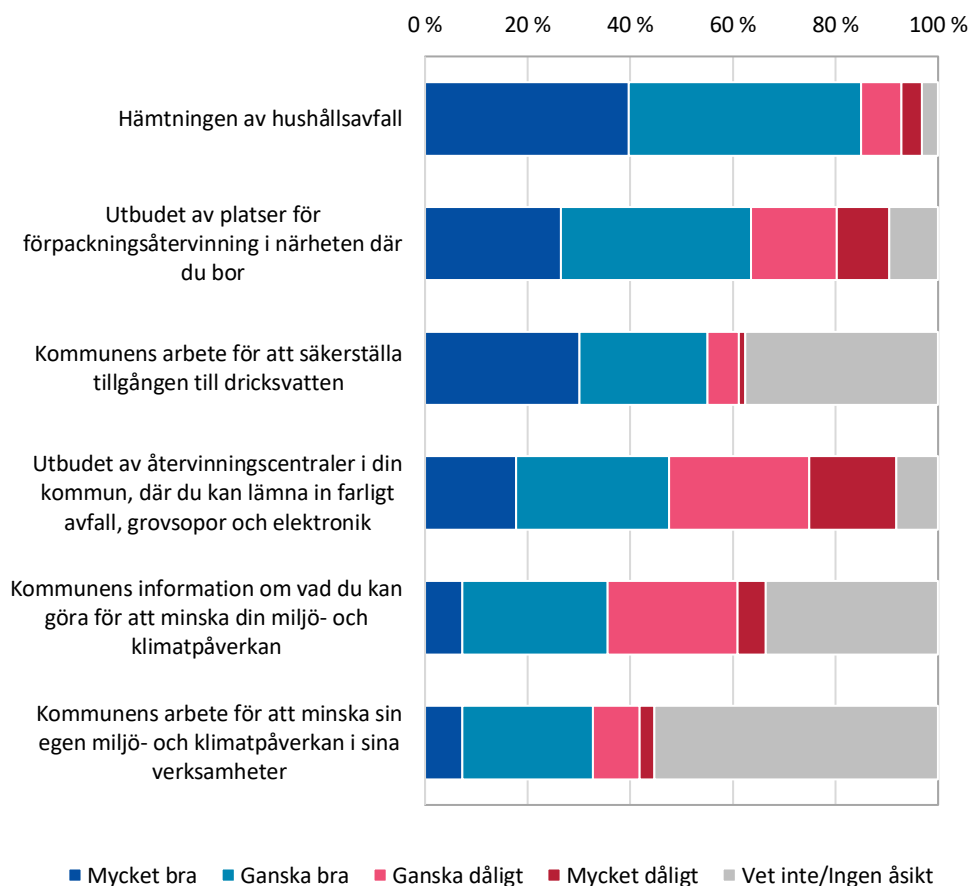
Utbudet av återvinningscentraler i kommunen, där farligt avfall, grovsopor och elektronik kan lämnas in, är enligt drygt 44 procent av de svarande ganska eller mycket dåligt. Cirka 48 procent svarade å andra sidan att utbudet var ganska eller mycket bra. Farligt avfall (till exempel bilbatterier) och grovavfall (till exempel motorer) kan lämnas till återvinningscentralen i Svinryggen i Jomala. Misebilen kör vissa rutter i Mariehamn varje vecka och tar avgiftsfritt emot bland annat elektronik.¹³ En avsaknad av en fast återvinningscentral i kommunen är en möjlig delförklaring till svarsfördelningen i denna delfråga. *Kommunens information om vad kommuninvånaren kan göra för att minska sin miljö- och klimatpåverkan* delar också åsikterna. Cirka 31 procent svarar att det fungerar ganska eller mycket dåligt medan cirka 36 procent svarar att det fungerar ganska eller mycket bra.

Över hälften av de svarande (cirka 55 procent) känner inte till eller har ingen åsikt om *kommunens arbete för att minska sin egen miljö- och klimatpåverkan i sina verksamheter* och cirka 38 procent svarar likadant när det gäller *kommunens arbete för att säkerställa tillgången till dricksvatten*. I båda fallen var ändå andelen som tycker att det fungerar ganska eller mycket bra högre än andelen som tycker det fungerar ganska eller mycket dåligt: var tredje svarande (33 procent) upplever kommunens arbete för att minska sin egen miljö- och klimatpåverkan som bra och cirka tolv procent upplever det som dåligt. Motsvarande andelar när det gäller stadens arbete för att säkerställa tillgången till dricksvatten var 55 respektive sju procent.

¹² <https://www.mariehamn.ax/trafik-och-miljo/stadens-miljo-och-klimatarbete>

¹³ Se mera på <https://mise.ax/atervinningsstation/>

Figur 26. Klimat- och miljöarbete: Hur tycker du följande saker fungerar i din kommun? Andel svarande i procent.

Källa: ÅSUB

5.8 Jämlikhet och integration

Denna sektion behandlar frågor om jämlikhet och integration. Stadens jämställdhets- och likabehandlingsplan godkändes av stadsfullmäktige i juni 2023. Staden förbinder sig att i all sin verksamhet främja jämställdhet och likabehandling samt förebygga diskriminering. Staden strävar till att vara en föregångare och förebild i jämställdhets- och likabehandlingsfrågor och vill vara en välkomnande och inkluderande arbetsplats där mångfald respekteras och uppmuntras¹⁴. Nedan presenteras respondenternas bild av hur aktivt Mariehamns stad arbetar med olika frågor inom området jämlikhet och integration.

Cirka åtta procent av de svarande håller helt och hållet med om att Mariehamns stad arbetar aktivt för att *förbättra integration och delaktighet av människor i samhället*. Andelen som tycker att Mariehamn till stor del gör detta var 31 procent och andelen

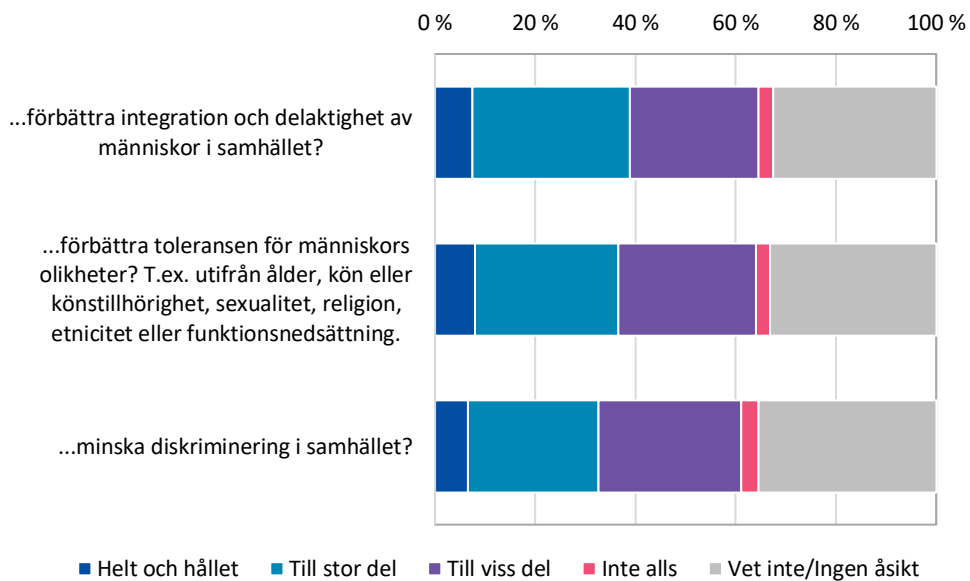
¹⁴ Se mera på <https://www.mariehamn.ax/styrdokument-och-publikationer/jamstalldhets-och-likabehandlingsplan>

som svarade "till viss del" var 26 procent. Tre procent anser att Mariehamns stad inte alls arbetar aktivt för att förbättra integration och delaktighet av människor i samhället. Nära var tredje av respondenterna svarade att de inte vet eller har en åsikt i frågan.

Bilden ser relativt lika ut när det gäller arbetet kring att *förbättra toleransen för människors olikheter* (exempelvis utifrån ålder, kön eller könstillhörighet, sexualitet, religion, etnicitet eller funktionsnedsättning). Åtta procent upplever att Mariehamn helt och hållet arbetar aktivt för detta och cirka 29 procent upplever att staden gör det till stor del. Cirka 27 procent svarar "till viss del" och tre procent upplever att Mariehamn inte alls arbetar aktivt för att förbättra toleransen för människors olikheter. Drygt en tredjedel av de svarande uppger att de inte vet eller inte har en åsikt i frågan.

Slutligen fick de svarande ta ställning till om de upplever att Mariehamn arbetar aktivt för att minska diskrimineringen i samhället. Cirka sju procent svarar "helt och hållet" och drygt var fjärde respondent (26 procent) svarar "till stor del". Andelen som upplever att detta sker till viss del var cirka 29 procent och andelen som inte alls upplever att Mariehamn arbetar aktivt för att minska diskrimineringen var cirka fyra procent. Drygt 35 procent svarar att de inte vet eller har en åsikt i frågan.

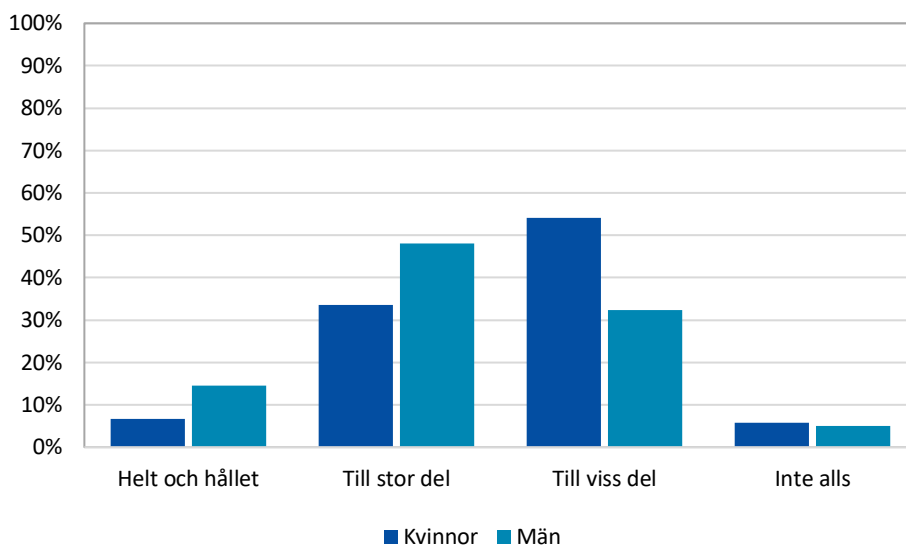
Figur 27. Jämlikhet och integration: Upplever du att din kommun arbetar aktivt för att... Andel svarande i procent.

Källa: ÅSUB

En statistiskt säkerställd skillnad mellan könen observeras när det gäller huruvida Mariehamn arbetar aktivt för att minska diskrimineringen i samhället. Männerna upplever i högre grad än kvinnorna att kommunen helt och hållet eller till stor del arbetar aktivt för att minska diskrimineringen i samhället. Merparten av kvinnorna upplever i stället att påståendet stämmer till viss del.

Figur 28. Upplever du att din kommun arbetar aktivt för att minska diskrimineringen i samhället? Efter kön. Andel svarande i procent.

Not: N = 388. "Vet inte/Ingen åsikt" exkluderad.
Källa: ÅSUB

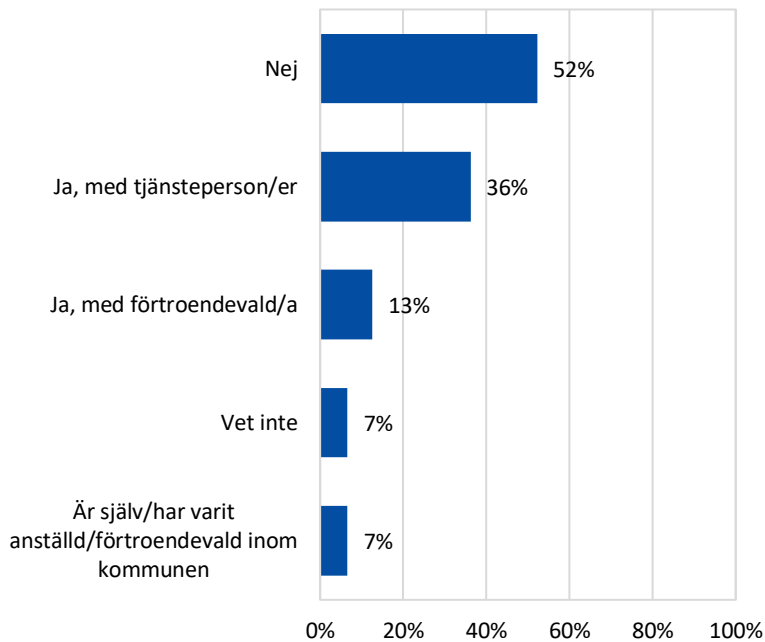
5.9 Bemötande, information och inflytande i kommunen

I detta avsnitt övergår analysen från hur det är att leva och bo i Mariefhamn till att fokusera mer på respondenternas uppskattningar om hur de bemöts i samband med kontakter med kommunens tjänstemän och förtroendevalda samt invånarnas möjlighet till insyn och inflytande.

I Figur 29 illustreras andelen av de svarande som under de senaste 12 månaderna varit i kontakt med någon tjänsteperson som arbetar för kommunen eller en av dess förtroendevalda. De svarande har haft möjligheten att markera flera alternativ.

Över hälften (52 procent) av de svarande har inte haft kontakt med Mariehamns tjänstepersoner eller förtroendevalda under de senaste tolv månaderna. Lite över en tredjedel (cirka 36 procent) av de svarande har haft kontakt med en eller flera av kommunens tjänstepersoner och cirka 13 procent med en eller flera av kommunens förtroendevalda. Sju procent uppger att de själva är eller har varit anställda eller förtroendevalda inom kommunen. Andelen som anger att de inte vet var också sju procent.

Figur 29. Har du under de senaste 12 månaderna haft kontakt med någon tjänsteperson som arbetar i kommunen eller en av dess förtroendevalda? Andel svarande i procent.

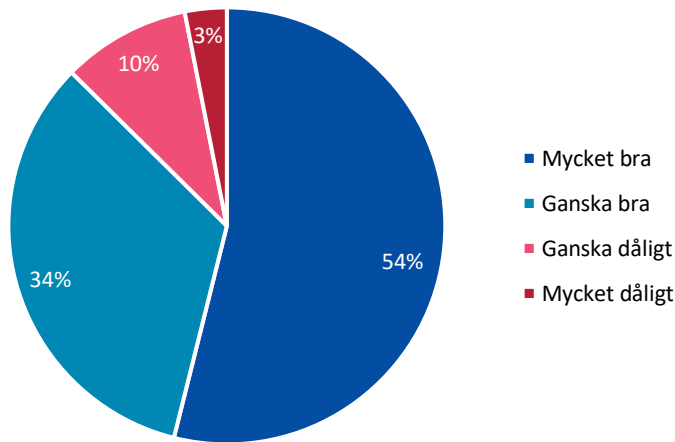
Not. Respondenten har haft möjligheten att markera flera svarsalternativ. Andelarna är avrundade.

Källa: ÅSUB

Personer som varit i kontakt med kommunens tjänstepersoner, förtroendevalda eller både ock fick i en följdfråga utvärdera hur bemötandet var vid den senaste kontakten. Dessa resultat presenteras i Figur 30 och Figur 31. Det bör framhållas att skillnaderna i antalet svarande är relativt stora.

Generellt sett har de svarande varit nöjda med tjänstepersonernas bemötande. Över hälften (cirka 54 procent) av de som varit i kontakt med en eller flera tjänstepersoner inom Mariehamns kommun de senaste tolv månaderna uppger att bemötandet vid den senaste kontakten var mycket bra. Andelen som upplever att bemötandet var ganska bra motsvarade cirka 34 procent av de som frågan riktades till. Tio procent svarade att bemötande var ganska dåligt och tre procent svarade att det var mycket dåligt.

Figur 30. Vid den senaste kontakten med tjänstepersonen, hur blev du bemött? Andel svarande i procent.

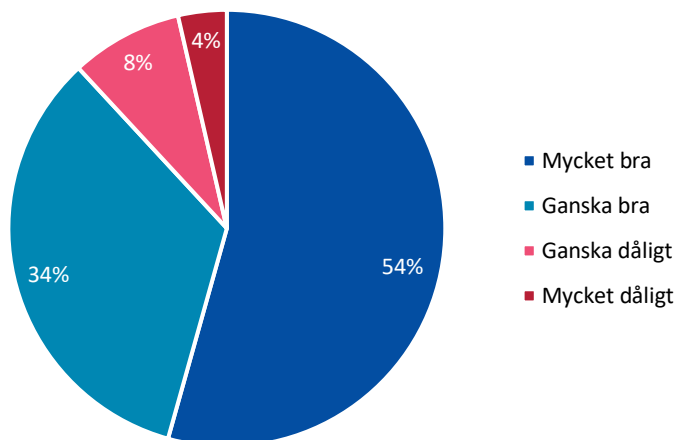

Not: N = 217. Andelarna är avrundade.
Källa: ÅSUB

Också bemötandet vid den senaste kontakten med en eller flera förtroendevalda inom Mariehamns kommun fick bra betyg. Även här tycker cirka 54 procent att bemötandet var mycket bra och cirka 34 procent att det var ganska bra. Andelen som tycker att bemötandet av den förtroendevalda under den senaste kontakten var ganska dåligt motsvarade åtta procent av de som haft kontakt med en förtroendevald de senaste tolv månaderna. Cirka fyra procent upplever att bemötandet var mycket dåligt.

Eftersom antalet som hade haft kontakt med en förtroendevald inom Mariehamns stad (N = 75) var betydligt mindre än antalet som hade haft kontakt med kommunens tjänstepersoner (N = 217) bör jämförelser dessa emellan tolkas med viss försiktighet.

Figur 31. Vid den senaste kontakten med förtroendevald, hur blev du bemött? Andelen svarande i procent.

Not: N = 75. Andelarna är avrundade.
Källa: ÅSUB

De svarande fick också möjligheten att ta ställning till vilken kontaktväg de helst vill använda om de ska kontakta kommunen. Här var valet begränsat till endast ett av de i Figur 32 presenterade alternativen.

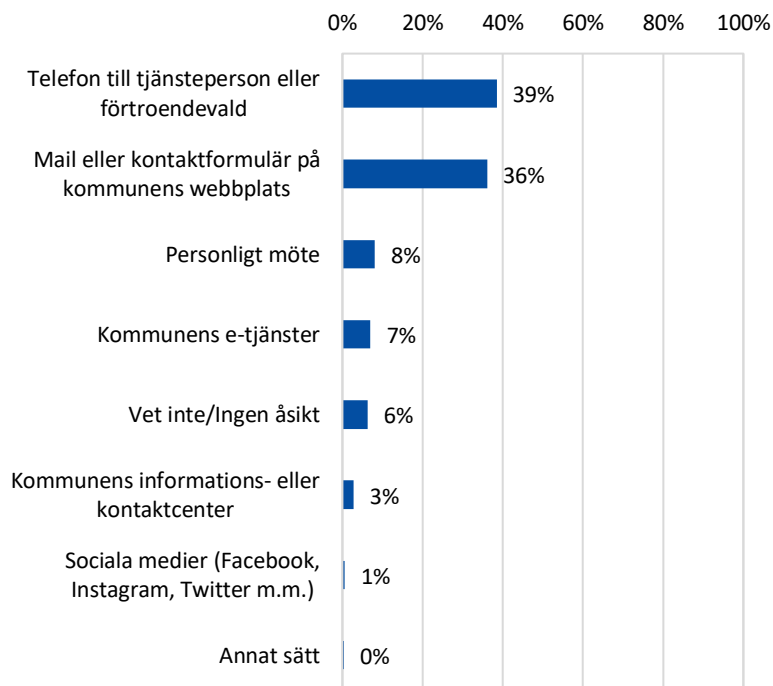
Att ringa per telefon och använda mail eller kontaktformulär på kommunens webbplats hör till de kanaler som invånarna helst är användare av då det kommer till att kontakta Mariehamns stad. Cirka tre fjärdedelar av de svarande föredrar någon av dessa kontaktvägar.

Cirka åtta procent har svarat att kontakten helst sker genom *personligt möte* och en nästan lika stor andel (cirka sju procent) föredrar att använda sig av *kommunens e-tjänsteverktyg*.

Att använda *kommunens information- eller kontaktcenter* som det primära kontaktsättet föredras av tre procent av de svarande och en procent uppger att de föredrar att kontakta kommunen via *sociala medier* (exempelvis Facebook, Instagram, Twitter).

Två personer (0,4 procent) har svarat att de föredrar andra kontaktvägar än de som listats på enkäten och cirka sex procent uppger att de inte vet eller inte har en åsikt i frågan.

Figur 32. Vilken av följande kontaktvägar vill du helst använda om du ska kontakta din kommun? Andelen svarande i procent.

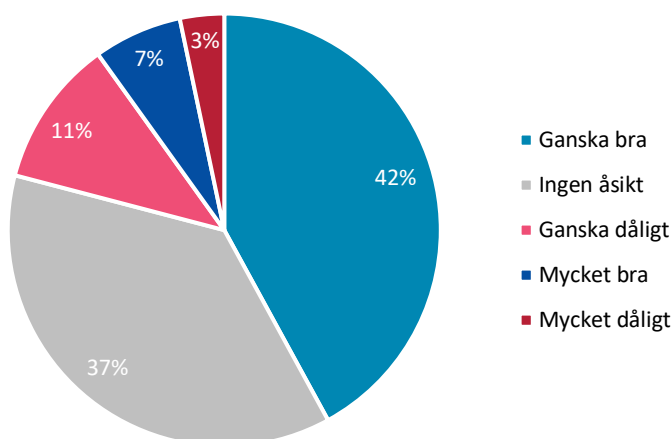
Not: Andelarna är avrundade.

Källa: ÅSUB

Hur de svarande tycker att det fungerar att få svar på sina frågor om kommunen och dess verksamheter presenteras i Figur 33. Cirka 42 procent av de svarande tycker att det fungerar ganska bra att få svar på frågor om kommunen och dess verksamheter. Cirka elva procent svarar i sin tur att de tycker att det fungerar ganska dåligt. De som tycker att det fungerar mycket bra utgör sju procent av de svarande och den minsta

gruppen, de som tycker att det fungerar dåligt, utgör tre procent. En relativt stor andel, över en tredjedel av de svarande, uppger att de inte har en åsikt i frågan. Resultaten innebär att totalt närmast varannan svarande (49 procent) anser att det fungerar ganska eller mycket bra att få svar på frågor om kommunen och dess verksamhet.

Figur 33. Hur tycker du att det fungerar att få svar på dina frågor om kommunen och dess verksamheter? Andel svarande i procent.

Not: Andelarna är avrundade.
Källa: ÅSUB

Nu övergår vi till hur invånarna i Mariehamn upplever sina möjligheter att påverka när det gäller frågor och beslut som rör kommunen. De svarande fick möjligheten att tycka till om tre påståenden rörande invånarens möjlighet till påverkan i kommunrelaterade frågor. Resultaten presenteras i Figur 34.

En första notering är att även inom detta område av frågor är andelen som uppger att de inte vet eller inte har en åsikt i frågan relativt stor (41 – 48 procent). De som hade en åsikt i frågorna lutar något mer åt den negativa sidan. Att en relativt stor andel svarande inte kan ta ställning till frågan om möjlighet till påverkan i kommunen kan bland annat indikera att relativt få svarande har erfarenhet av påverkansmöjligheter.

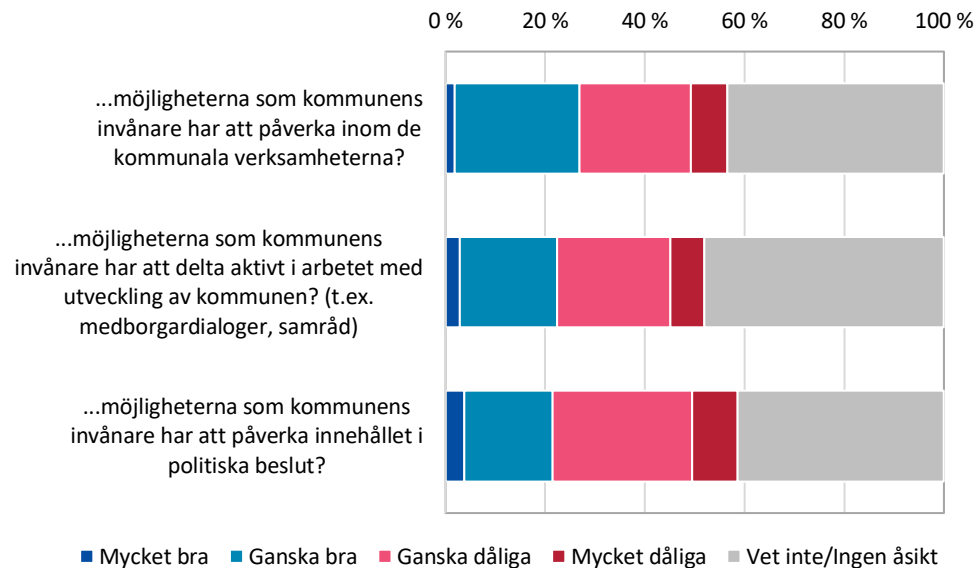
Cirka 30 procent av de svarande tycker att *möjligheterna som kommunens invånare har att påverka inom de kommunala verksamheterna* är ganska eller mycket dåliga. Andelen som uppger att möjligheterna är mycket dåliga motsvarar sju procent. De som tycker att möjligheterna att påverka är bra var något färre: Drygt var fjärde svarande uppger att de möjligheterna som invånare i Mariehamn har att påverka inom de kommunala verksamheterna är ganska eller mycket bra. Andelen som uppger att den är mycket bra var liten (cirka två procent).

De svarandes bild av *möjligheterna som kommunens invånare har att delta aktivt i arbetet med utveckling av kommunen* (exempelvis medborgardialoger, samråd) liknar möjligheten att påverka inom den kommunala verksamheten. Cirka 30 procent uppger att möjligheterna för invånarna att delta aktivt i arbetet med utvecklingen av kommunen är ganska eller mycket dåliga. Sju procent tycker att möjligheterna att delta är mycket dåliga. De som tycker att möjligheterna att påverka är bra var något färre:

cirka 22 procent tycker att möjligheterna att delta är mycket bra (knappt tre procent) eller ganska bra (knappt 20 procent).

Avslutningsvis fick de svarande ta ställning till vad de tycker om *möjligheterna som kommunens invånare har att påverka innehållet i politiska beslut*. Andelen som upplever att möjligheterna till detta är ganska eller mycket bra är cirka 21 procent. Andelen som svarade att invånarnas möjligheter att påverka innehållet i politiska beslut är ganska eller mycket dåliga var cirka 37 procent. Här uppger nästan var tionde (nio procent) att möjligheterna är mycket dåliga.

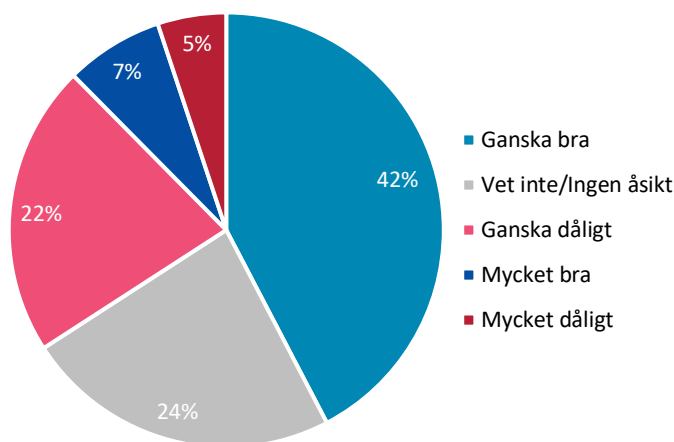
Figur 34. Inflytande i kommunen: Vad tycker du om... Andel svarande i procent.

Källa: ÅSUB

Till sist presenteras resultaten över *hur de svarande tycker att kommunen informerar vid större förändringar i kommunen*. Ungefär hälften (cirka 49 procent) av de svarande tycker att kommunen i sådana situationer informerar ganska bra eller mycket bra. Av dessa tycker 42 procent av de svarande att informationen fungerar ganska bra och sju procent att den fungerar mycket bra. De som tycker att kommunen informerar ganska eller mycket dåligt motsvarar cirka 27 procent av de svarande. Här svarar drygt var femte respondent att informationen är ganska dålig och fem procent att den är mycket dålig. Nära en fjärdedel (cirka 24 procent) av samtliga respondenter svarar att de inte vet eller inte har en åsikt i frågan.

**Figur 35. Hur tycker du att kommunen informerar vid större förändringar i kommunen?
Andel svarande i procent.**

Not: Andelarna är avrundade.
Källa: ÅSUB

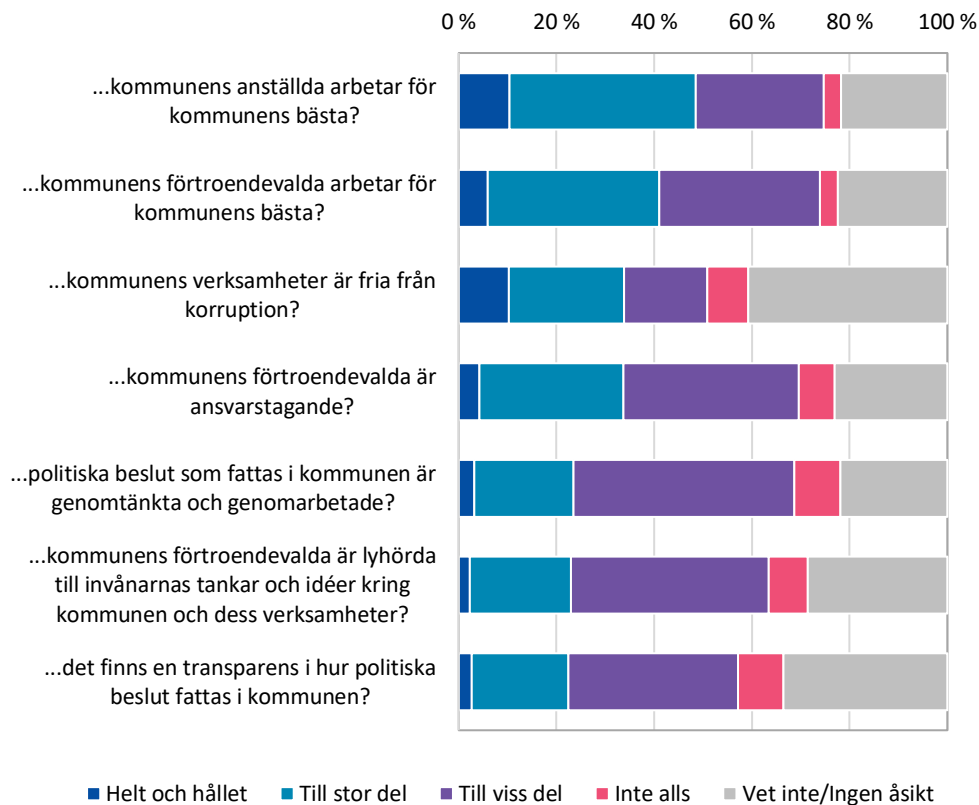
5.10 Förtroende

I detta avsnitt behandlas frågor som anknyter till invånarnas förtroende. Frågorna som de svarande har fått ta ställning till gäller bland annat förtroendet till kommunens arbetssätt, ansvarstagande och transparens. Därutöver behandlas ämnen tillit till både Mariehamns tjänstemän och förtroendevalda.

I Figur 36 illustreras svarsfördelningen i sju olika frågor kopplade till invånarnas förtroende. Andelen som svarat att de inte vet eller inte har en åsikt i frågorna varierar mellan 22 och 41 procent.

Relativt många svarande anser att kommunens anställda och förtroendevalda arbetar för kommunens bästa. Cirka 49 procent av de svarande upplever helt och hållet eller till stor del att kommunens anställda arbetar för kommunens bästa. Motsvarande andel för kommunens förtroendevalda är 41 procent. En fjärdedel upplever att kommunens anställda till viss del arbetar för kommunens bästa och en tredjedel upplever detsamma när det gäller kommunens förtroendevalda. Båda delfrågorna har också förhållandevis låg andel svarande som uppger att så inte alls är fallet, cirka fyra procent för båda anställda och förtroendevalda.

Kommunens förtroendevalda får något sämre betyg av invånarna vad gäller ansvarstagande och lyhördhet. Drygt en tredjedel (34 procent) upplever helt och hållet eller till stor del att de *förtroendevalda är ansvarstagande*. Cirka 36 procent upplever detta till viss del och drygt sju procent inte alls. När det gäller *kommunens förtroendevaldas lyhördhet till invånarnas tankar och idéer om kommunen och dess verksamhet* upplever knappt 23 procent att detta stämmer helt och hållet eller till stor del och cirka åtta procent att det inte stämmer alls. Den största andelen (cirka 41 procent) upplever att detta stämmer in på Mariehamns förtroendevalda till viss del.

Figur 36. Förtroende: Upplever du att... Andel svarande i procent.

Källa: ÅSUB

Frågor som tangerar de politiska besluten och beslutsprocessen var "upplever du att politiska beslut som fattas i kommunen är genomtänkta och genomarbetade?" samt "upplever du att det finns en transparens i hur politiska beslut fattas i kommunen?". Strax under var fjärde svarande (cirka 24 procent) upplever att de politiska besluten helt och hållet eller till stor del är genomtänkta och genomarbetade och cirka 45 procent svarar att de till viss del är det. Cirka tio procent svarar att de inte alls upplever att besluten är genomtänkta.

Nära 23 procent upplever att det helt och hållet eller till viss del finns en transparens i hur politiska beslut fattas i Mariehamn. Drygt en tredjedel upplever att detta är fallet till viss del. Lite över nio procent svarade att de inte alls upplever att det finns transparens i hur de politiska besluten fattas.

Slutligen fick de svarande också ta ställning till om de upplever att *kommunens verksamheter är fria från korruption*. Tio procent av de svarande upplever att Mariehamns verksamheter är helt fria från korruption. Motsvarande andelar för de som svarade att de upplever detta "till stor del" var cirka 24 procent och "till viss del" cirka 17 procent. Dessa blir totalt 51 procent. Cirka nio procent av de svarande upplever att kommunens verksamheter inte alls är fria från korruption.

Enligt resultaten i ÅSUB:s undersökning *Tillitsstudien för Åland 2022* ansåg närmast varannan svarande som tagit ställning till frågan att det är ganska eller mycket ovanligt med korruption bland politiska beslutsfattare i hemkommun (47 procent) och bland

tjänstemän eller offentligt anställda i hemkommun (52 procent). Enligt de svarande i tillitsstudien handlar den vanligaste formen av korruption på Åland om gynnande av släkt eller vänner.¹⁵

6. Satsningsområden

I detta kapitel lägger vi fokus på de områden där Mariehamn kan utvecklas och där invånarna önskar satsningar. Analysen består av två delar. Inledningsvis ger vi en kort reflektion över de starkaste korrelations sambanden¹⁶ som finns mellan enskilda delområden (kapitel 5) och invånarnas nöjdhet med staden som en plats att leva och bo på, stadens verksamheter samt medborgarnas möjligheter till inflytande på stadens verksamheter och beslut (kapitel 4). Sambandet synliggör hur satsningarna potentiellt kan bidra till att höja invånarnas nöjdhet med staden¹⁷. Därefter gör vi en kvalitativ analys av öppna svar, där respondenterna framfört områden och konkreta sakområden de upplever att Mariehamn borde satsa på.

I slutet av enkäten gavs de svarande möjligheten att i fri text beskriva *ett område eller sak som kommunen borde satsa på*. Av de 599 personerna som svarade på enkäten lämnade 333 personer öppna svar. Utöver en övergripande genomgång av de satsningsområden som Mariehamns invånare nämner lyfts enskilda kommentarer fram som exempel¹⁸. De utvalda kommentarerna representerar grovt köns- och åldersfördelningen för öppna svar i varje delområde.

Ett större antal av de öppna svaren inkluderade förslag på fler än ett satsningsområde, samtliga förslag har beaktats i analysen nedan. ÅSUB har gjort en grov kategorisering av samtliga satsningsområden som omnämns i de öppna svaren enligt områdena i kapitel 5. Andelarna som presenteras nedan beträffande specifika satsningsområden är antalet förslag inom ett satsningsområde i relation till antalet öppna svar (333)¹⁹.

Kommentarerna som återges i detta kapitel synliggör vilka konkreta satsningar som invånarna efterfrågar. En grov kategorisering av satsningar och saker som lyfts i kommentarerna indikerar att invånare i Mariehamn i första hand önskar satsningar som faller inom områdena *utbildning, omsorg och samhällsservice, underhåll av den offentliga miljön* och satsningar på *mötesplatser och aktiviteter*.

¹⁵ ÅSUB Rapport 2022:6.

¹⁶ Korrelation (Spearman) $r > .30$.

¹⁷ Analyser i ÅSUBs tidigare medborgarundersökningar för Mariehamns stad (2012, 2015 och 2019) har gett rekommendationer om vilka områden eller delar i verksamheten borde prioriteras. Se mera i kapitel 3.

¹⁸ Samtliga kommentarer om satsningsområden levereras till uppdragsgivaren.

¹⁹ Eftersom viktning inte rekommenderas som metod för fritt formulerade åsikter och attityder uppges resultaten endast för oviktat svarsmaterial.

6.1 Satsningar på utbildning, omsorg och samhällsservice

I detta avsnitt framhålls de öppna svar som tangerar exempelvis barn- och äldreomsorg, skola samt tillgång till samhällsservice. Inledningsvis presenteras korrelations samband mellan området skola, omsorg och samhällsservice och helhetsbedömningarna för Mariehamn. Därefter följer en genomgång av öppna svar inom området och vilka satsningar som efterfrågas.

Resultaten av våra korrelationsanalyser visar att invånarnas helhetsbedömning av staden som en plats att leva och bo på har ett signifikant samband med invånarnas syn på grundskolan och äldreomsorgen. Satsningar på äldreomsorg kan potentiellt öka både invånarnas nöjdhet med staden som en plats att leva och bo på och nöjdheten med hur kommunen sköter sina verksamheter. Äldreomsorg är även ett delområde som engagerar vilket visar sig i det stora antalet inlämnade kommentarer i den här undersökningen. Resultaten för våra korrelationsanalyser visar att en välfungerande äldreomsorg har ett samband med invånarnas upplevda nöjdhet med möjlighet till insyn och inflytande.

Enligt ÅSUBs kategorisering av de öppna svaren önskar drygt 100 personer någon form av satsningar inom området *utbildning, omsorg och samhällsservice*. Av dessa är cirka 80 procent kvinnor och 20 procent män. Hälften av personerna som önskade satsningar inom det övergripande området var 65 år eller äldre. En fjärdedel av svaren kom från personer i åldern 30–49, cirka 22 procent från personer i åldern 50–64 och cirka tre procent från personer i åldersgruppen 18–29.

De öppna kommentarerna stödjer resultaten om vikten av satsningar på äldreomsorg. I nära en femtedel av undersökningens samtliga öppna svar önskades någon form av satsning på specifikt äldrevården/-omsorgen. Förutom allmänna satsningar på äldrevård/-omsorg lyfts i kommentarerna även konkreta satsningar på exempelvis boende för äldre och utökad personal inom äldrevården.

"Öka satsningarna inom äldreomsorgen, för de/vi blir allt fler med åren!"

"Ett attraktivt boende för äldre, 65+ där lägenheterna kan utrustas med olika hjälpmedel vartefter de behövs. Bokningsbara tjänster för hemhjälp/ hälsokontroll/ sjukvård/ terapi. Matställe och bar!"

"Flera institutionsplatser inom åldringsområden!"

"Äldreomsorg o demensboende är prio! Jag jobbar inom sjukvården och ser dagligen brister i Mariehamns äldreomsorgs kapacitet för att sköta sina äldre, både inom institutions/ESB vård eller hemmaboende äldre, vilket i sin tur också öka belastning inom ÅHS!"

"Äldreomsorgen - platser och personal."

Även satsningar på grundskolan och barnomsorgen kan potentiellt öka invånarnas nöjdhet med staden ur flera perspektiv. En välfungerande grundskola har ett signifikant samband med invånarnas nöjdhet med staden som en plats att leva och bo på. Satsningar i grundskolan och barnomsorgen skulle potentiellt även öka invånarnas nöjdhet med hur kommunen sköter sina verksamheter.

Satsningar inriktade på *barnomsorgen* och *grundskolan* efterfrågas av flera svarande. Omkring fem procent av samtliga öppna svar nämner satsningar på barnomsorgen och cirka sex procent nämner satsningar på skolan. Exempelvis framförs önskemål om små barn-/elevgrupper i dagis och grundskolan, ökade personalresurser och satsningar på maten som serveras.

"Kärnverksamheterna - det vill säga omsorg, skola, integration etc."

"En skola och förskoleverksamhet för alla med hänsyn till enskilda barns individuella behov och tillräckligt med resurser för att tillgodose dessa på bra sätt för att minimera utslagning. Vi har en jämförelsevis bra skola och barnomsorg, men det finns ännu ett stort utvecklingsutrymme."

"Det behöver finnas fungerande verksamheter för alla i kommunen, från barnomsorg till äldreomsorg."

"Barnen. Viktigast av allt, att ge resurser till ökad personaltäthet i barngrupper på daghem och skolor[...]"

"Mer resurser till skolan och bättre mat på skola och dagis."

"Inte öka elevantal i klasserna. 20 stycken i en klass (4:an) är inte optimalt utan någon assistent. Elevantal ökat pga problem i annan klass. Resultat mindre hjälp till eleverna. Ökar antalet skall assistent tillföras."

Behovet av *satsningar på boende för och vård av personer med demens*, både yngre och äldre, är också ett satsningsområde som nämns av ett flertal svarande (cirka fyra procent av samtliga öppna svar). Utöver det gäller övriga önskade satsningsområden bland annat vuxenutbildningar, psykisk hälsa, sjukvård och närhet till service.

"Viktigt att demenscentret byggs ut. Jag tycker också att man som pensionär och äldre person ska få möjlighet att välja vilken typ av åldringsvård och var vården sker i hemmiljö eller institution. Skulle vara förskräckligt att behöva vara i hemmiljö om man inte kan sköta sig själv och vara ensam mest hela tiden. Viktigt att det finns tillräckligt med vårdplatser."

"Äldreomsorg, effektiviserat Serviceboende och Demensboende"

"Närhet till service även fast man inte har någon bil. Bussarna går åt ett håll och väldigt begränsade tider så det är omöjligt att ens handla mat om man bor i t.ex. Strandnäs och inte har tillgång till bil och har blivit av med sin cykel."

6.2 Satsningar på underhåll av den offentliga miljön

Resultaten av våra korrelationsanalyser visar att det finns ett signifikant samband mellan samtliga former av underhåll av den offentliga miljön och invånarnas helhetsbedömning av staden. Att satsa på underhåll av den offentliga miljön kan därmed potentiellt öka invånarnas nöjdhet med hur staden sköter sina verksamheter, men kan även i vissa fall bidra till ökad nöjdhet med staden som en plats att leva och bo på samt den upplevda möjligheten till insyn och inflytande. Enligt resultaten är det viktigt i synnerhet med skötsel av stadens idrotts- och motionsanläggningar samt naturområden.

Det övergripande området *underhåll av den offentliga miljön* hade nästflest kommentarer i de öppna svaren (65 öppna svar). Två tredjedelar av kommentarer inom underhåll av den offentliga miljön kommer från kvinnor och en tredjedel från män. Drygt tio procent av de öppna svaren som rör underhåll av den offentliga miljön kommer från personer i åldersgruppen 18–29 år och övriga (30–49 år, 50–64 år och 65 år eller äldre) åldersgrupper utgör omkring 30 procent var.

Största delen av de öppna svaren inom delområdet underhåll av den offentliga miljön gäller satsningar på *skötseln av allmänna platser (exempelvis grönområden, parker och lekplatser)*. Andelen som önskar bättre skötsel av dylika allmänna platser motsvarade totalt fem procent av de öppna svaren i undersökningen. *Skötsel av gång- och cykelvägar* hör också till de mer omnämnda satsningarna, även där motsvarar andelen fem procent av samtliga öppna svar. *Snöröjning av gång- och cykelvägar samt skötsel av gator och vägar* nämns båda i tre procent av undersökningens öppna svar.

"Bättre omvårdnad av parker, planteringar, grönområden och promenadvägar."

"Förbättring/förnyande av vägar (bil och gångvägar)"

"Arbeta med vistelsevänliga grönområden för rekreation längs med östra och västra strandområden. Ett grönare centrum. Nybyggen och renoveringar i harmoni med omgivningen."

"Sköta lekplatser och parker, grusvägar och fotbollsplaner. Bättre och inte låta dessa förfalla."

"Cykel och gångbanor borde prioriteras högre vid t.ex. snöröjning (främst till skolorna på morgonen) och vägarbeten (då stängs de av och inget alternativ ges för cyklister)"

"Främja cykeltrafiken och göra det mer attraktivt att cykla året om genom att bl.a. prioritera vinterunderhåll av cykelbanor."

Respondenterna framför också önskemål om förbättrad *skötsel av badplatser i kommunen* (tre procent av samtliga öppna svar). Konkret nämns vassborttagning samt skötsel av specifika badplatser och stränder, exempelvis Lilla Holmen och stranden vid Mariebad. Svar som tangerar *skötsel av naturområden* motsvarade två procent av samtliga öppna svar.

"Förbättring av parker/naturområden och andra allmänna platser."

"Badstränder och vassborttagning, vassen ökar för mycket."

"Att hålla stränderna rena på sommaren. Stranden vid Mariebad var under all kritik senaste sommar. Oerhörda mängder fågelbajs gjorde så att man inte ville simma. Som strand är Mariebad trevligt för vuxna utan barn eftersom det inte är långgrund."

Andra satsningsområden som nämns i de öppna svaren är bland annat skötsel av idrotts- och motionsanläggningar och att sköta om och bevara byggnader.

"Sköta lekplatser och parker, grusvägar och fotbollsplaner bättre och inte låta dessa förfalla."

"Bevara äldre bebyggelse och värna om kulturhistoriska värdet i byggnaderna. Få verksamhet i alla fastigheter, undvika förfall."

"Förbättra befintliga utomhusanläggningar såsom t.ex. Basket-planer innan man börjar skapa nya anläggningar"

6.3 Satsningar på mötesplatser, aktiviteter och bibliotek

Resultaten för korrelationsanalyser visar att flera faktorer inom frågeområdet för mötesplatser, aktiviteter och bibliotek har ett signifikant samband med invånarnas helhetsbild av staden. Till faktorer som har en bra möjlighet att öka invånarnas nöjdhet med staden som en plats att leva och bo på hör satsningar på utbud av lekplatser, samt det lokala kultur- och nöjeslivet. Satsningar på ställen för äldre att träffas och verksamhet för personer med funktionsnedsättning skulle därtill även potentiellt öka invånarnas nöjdhet med hur staden sköter sina verksamheter.

56 personer har i sina öppna svar nämnt satsningar som går att koppla till området *mötesplatser, aktiviteter och bibliotek*. Nära två tredjedelar av de öppna svaren som tangerar området kom från kvinnor. Personer i åldern 30–49 år bidrog med nära hälften (45 procent) av de öppna svaren, 50–64 åringar med en fjärdedel, 18–29 åringar med nära en femtedel. Cirka tio procent av de öppna svaren kom från personer i ålder 65 eller äldre.

De svarande framhåller riktade satsningar på olika former av mötesplatser och aktiviteter för särskilda åldersgrupper (cirka fem procent av samtliga öppna svar). I första hand lyfts satsningar på mötesplatser och aktiviteter för barn och unga. Här ingår exempelvis satsningar på olika lekparkar, fritidsgårdar, kultur- och nöjesevenemang samt idrottsaktiviteter. Också satsningar på specifika aktiviteter för vuxna och äldre lyfts fram av vissa. Bland svaren framgår också önskemål om aktiviteter och/eller mötesplatser som för samman och/eller är passliga för flera eller samtliga åldersgrupper.

"Möjligheter för ungdomar till kultur- och idrottsaktiviteter efter skoltid. Lättillgängliga och med låg tröskel."

"Större lekparkar, mera utomhusaktiviteter för yngre barn + ungdomar som parkourbana eller liknande"

"Aktiviteter för ungdomar, skejtparken, cykling, klättring, etc. Alternativ till klassisk idrott."

"Kommunen borde öppna en ungdomsgård i norra stan."

"Satsa på pensionärer genom gratis användning av idrottsanläggningar (ex. Vanda stad)"

"Slå två flugor med en smäll och hitta ett sätt att få ihop folk med äldre människor. T.ex träff för handarbete eller lära sig dansa. Det kan minska ensamheten hos de äldre och vi yngre kan få tips, råd och höra en massa historier om livet."

Resultaten i den här undersökningen visade att kommunens idrotts- och motionsanläggningar har ett samband med invånarnas helhetsbild av staden. Satsningar på möjligheten att utnyttja anläggningarna kan potentiellt öka invånarnas nöjdhet med staden som en plats att leva och bo på och frågan har även ett signifikant

samband med invånarnas nöjdhet med möjlighet till insyn och inflytande. Invånarnas nöjdhet med Mariehamn som en plats att leva och bo på samt nöjdhet med möjlighet till insyn och inflytande kan enligt resultaten i analyserna eventuellt även stärkas genom att främja det lokala kultur- och nöjeslivet.

Konkreta förslag på satsningar som nämns i kommentarerna är bland annat öppnandet av en utomhuspool för allmänheten, utomhuskonst, utveckling av Mariebad och en förlängning av dess öppettider.

"Jag hade gärna sett att kommunen jobbar för ett mer folkligt kulturcentrum, där utställningar eller andra evenemang kunde ordnas, inte bara för de mest erkända konstnärerna eller skaparna. Jag hade också gärna sett att kommunen arbetar för ett resurscentrum där innevånare kunde boka/hyra utrymme timvis/dagsvis med tillgång till speciella verktyg eller maskiner vid behov, då med fokus på hantverk eller konstnärligt skapande och inte vanligt hemmfix. Staden bör också aktivt jobba vidare med idrottsbanken så att alla har möjlighet att delta i idrott på lika förutsättningar genom att låna utrustning om man inte kan köpa eget."

"Satsa mer på kulturlivet, särskilt främja utbudet för barn och unga. Ge kulturutövare mer synlighet."

"Lite längre öppet Mariebad på söndagar och måndagar."

"Utveckla Mariebad, med fler vattenrutschkanor och hopptorn."

Till de faktorer som kan öka invånarnas nöjdhet med Mariehamn som en plats att leva och bo på hör slutligen även satsningar på allmänna träningsplatser utomhus.

I de öppna svaren framförs också önskemål om fler caféer och restauranger och just satsningar på utbud av allmänna träningsplatser utomhus (exempelvis utomhusgym och terränglöparbanor). Ett fåtal öppna svar önskar satsningar på biblioteksverksamheten, då främst med betoning på utbud aktiviteter och öppethållningstider.

"Mer evenemang och marknadsföring. Mer barnvänliga aktiviteter och caféer. Mer moderna dekorationer under julen och påsken. Mer toaletter. Göra Lilla holmen som barnens ö, göra det modernt, mer djur och aktiviteter. Café och bastu."

"Satsa på att bygga ett levande centrum genom att främja sociala aktiviteter och en estetiskt tilltalande stad för alla åldrar och årstider t.ex. genom uppdatering av centrala byggnader (t.ex. Zeipels), anlägga en saluhall för marknadsförsäljning och där man samtidigt kan ta ett glas vin, utveckla Rönnerbergs torg, anlägga en stor och fin lekplats, utegym/sinnesträdgård samt tillgänglig badplats (t.ex. ramp ner i vattnet vid Lilla holmen) för seniorer och funktionshindrade m.m."

"Lilla holmen, och strandpromenaden hela vägen till Mariebad."

"Barn och ungdomar betydligt mer satsning än nu! Biblioteket med kulturella inslag- vi har så stor invandring- men de syns inte här! Mer satsning på material från olika länder, dans och musik mm."

6.4 Satsningar på kommunikationer

Korrelationsanalyserna visade att satsningar på vissa kommunikationer, närmare bestämt utbudet av gång- och cykelvägar, potentiellt kan öka invånarnas nöjdhet med staden som en plats att leva och bo på.

De öppna svaren som tangerar området *kommunikationer* var 46. Drygt 40 procent av dessa svar kom från personer i åldern 65 år eller äldre, 35 procent från åldersgruppen 30–49 år, 17 procent från 50–64 åringar och sju procent från 18–29 åringar. Svaren fördelar sig jämnt mellan kvinnor och män.

Öppna svar som efterfrågar satsningar på *utbudet av cykel och/eller gångvägar* motsvarar omkring fem procent av samtliga öppna svar i undersökningen. Utbyggnad av framför allt cykelvägnätet och förbättrad säkerhet nämns här av flera. Satsningar på *kollektivtrafiken* tas upp i cirka fyra procent av samtliga öppna svar. Här lyfter de svarande önskemål om bland annat tätare avgångar och (kommunöverskridande) trafik på helgerna.

"Bättre kollektivtrafik! Ordentliga cykelvägar så att man inte måste ut på gatorna hela tiden och utsättas för fara!"

"Gång och cykelvägar är under all kritik. Övergångsställen är livsfarliga pga placering och dålig tillsyn från biltrafikanter. Vi bor i stan för att slippa att ta bilen. Det skall inte vara jobbigt gå på en gångväg."

"Sammanhängande logiskt cykelbanenät. Ett cykelbanenät där man tar hänsyn till alla typer av fordon som färdas på cykelbanorna, ser till att det finns god sikt vid snäva kurvor, mjuka övergångar från väg till trottoar (underlättar även för rullstol) samt säkerställer att det går smidigt att färdas även i östlig och västlig riktning."

"Kollektivtrafiken borde bli lättare att använda för arbetstagare. Ordentliga utegym för folkhälsans skull, flera cykelbanor mellan kommunerna."

"Smidigare kollektivtrafik speciellt helger/kvällar. En synlig samlingsplats för allt som staden erbjuder för turister mitt på torget-sommarguider som står till tjänst. Miljöcenter i centrum som belyser Ålands unika miljö/skärgård. Det kan vara svår för oss relativt nya ålänningar att förstå och följa vad som är kommunalt och vad landskapet står för, när man skall ta reda på eller försöka påverka. Sen kör man 2km åt ett annat håll och är utanför kommunen."

"Stadsbuss-trafik också lördag, söndag"

Även möjligheterna att på ett enkelt sätt kunna transportera sig med bil har ett signifikant samband med invånarnas nöjdhet med staden som en plats att leva och bo på.

Andra saker som kommentarerna relaterar till är till exempel utbudet av laddningsstationer för eldrivna fordon, möjligheterna att enkelt kunna transportera sig med bil, bättre koordinering och skyltning i trafiken, utbudet av parkeringsplatser och ökat antal båtförvaringsplatser.

"Flera laddstolpar"

"Planera för den ökade trafiken genom staden, pga att byggandet sker i södra delen av staden och i Nåtö/Järsö-området= Vägar för smidigare genomfartstrafik måste snart byggas. Annars blir det kaos!"

"Biltrafiken och bilvägar. Finns för mycket bilar och en stor del av vägarna är inte behagliga att köra på."

"Framkomlighet i trafiken"

"Att ha fler lediga parkeringsplatser, alla de viktiga verksamheterna har nu flyttat ut till förorten, det finns inte längre någon mening med att ha parkeringar med en maximal tid på 2 timmar."

"Mariehamn marknadsför sig som Maritim stad men för invånarna och tillgången för service för båtförvaring och trailerplatser har det blivit sämre. Miljömässigt även sämre när man måste sköra ut på landet för det. Lervik Solhem nu sämre."

6.5 Satsningar på boende och boendemiljö

Satsningar på boende och boendemiljö omnämns också i 19 av samtliga öppna svar. Svaren fördelar sig relativt jämnt mellan kvinnor och män. Cirka 65 procent av svaren som tangerar boende och boendemiljö kommer från personer i åldern 50–64. Åldersgrupperna 30–49 år och 65 år eller äldre står för cirka 15 procent vardera. Personer i åldern 18–29 står för fem procent av dessa öppna svar.

Saker som de svarande tycker Mariehamn borde satsa på inom denna kategori är i första hand utbudet av bostäder, hyreslägenheter till rimliga priser, satsningar på centrum och att det finns grönområden nära i boendet.

"Hyreslägenheter till rimliga priser"

"Högre hus i kärncentrum. Inte effektiv markanvändning idag. Behövs fler lägenheter i centrum, inte förortsområden."

"Lägenheter till en rimlig hyra för äldre som är handikapp anpassad."

"Överlag vara framtidsorienterade och inte bara tänka på att bevara allt som det "en gång varit". Se till att människor har möjlighet att bo och leva i vår enda stad utan att tulla för mycket på grönområden, de är väldigt viktiga. Det är otroligt skönt att bo i en stad och efter några minuters promenad kunna gå i en skog. Fortsätt se till att det går enkelt att cykla för att komma dit man vill. Barnomsorg och skola funkar jättebra, fortsätt med det!"

Andra saker som nämns är bland annat satsningar på Strandnäsområdet, omplanera staden för bostäder och butiker, hissar i äldre hus, bättre skötsel av Marstads fastigheter samt lägenheter anpassade för äldre.

6.6 Satsningar på klimat- och miljöarbete

Satsningar på klimat- och miljöarbete skulle potentiellt öka invånarnas samtliga former av nöjdhet med staden, nöjdhet med staden som en plats att leva och bo på, hur staden

sköter sina verksamheter och invånarnas möjlighet till insyn och inflytande. En statistiskt signifikant koppling fanns till stadens arbete för att minska sin egen miljö- och klimatpåverkan samt stadens information om vad invånarna kan göra för att minska klimat- och miljöpåverkan.

Av samtliga öppna svar innehöll 14 svar (fyra procent) kommentarer om någon form av satsningar på klimat- och miljöarbete. Könsfördelningen var cirka 60 procent män och 40 procent kvinnor. Åldersgruppen 50–64 år står för hälften av dessa öppna svar, medan personer som är 65 eller äldre representerar cirka 29 procent, 30–49 åringar 14 procent och 18–29 åringar cirka sju procent.

Kommentarerna i de öppna svaren gäller i första hand önskemål om bättre sophanteringsmöjligheter, mer flexibilitet när det gäller hemmens sophantering och upphämtning av sopor, utbudet av återvinningsstationer (särskilt för farligt avfall, grovsopor och elektronik) och prisnivåerna på återvinningstjänster.

"Satsa på återvinningscentraler där man kan lämna in farligt avfall, grovsopor och elektronik."

"Återvinningsstationer i varje stadsdel/område. Satsa på långsiktiga och hållbara lösningar (inom alla områden)."

"Sophanteringen, i privata hushållen är facken i soptunnorna inte anpassade till fördelningen mellan vad som kastas mest. Kompost borde vara litet fack (vi bör äta upp maten) och plast stort fack (majoriteten av hushållssoporna är plast). Och en annan flexibilitet i att kunna avboka tömning när man inte är hemma i stället för att få betala för tömning av tom tunna eller att själv välja hur ofta man behöver tömning att inte kommunen bestämmer hur ofta."

"Att kunna gratis lämna in soporna/skräp till återvinnig, t.ex. helt galet att få betala att lämna in en trasig soffa; att behöva betala om det gör bara att folk lämnar sitt skräp i naturen och ha "misebrasor" på stugorna. [...]"

"Miljö, rengöra bränslegrottan färdigt, sluta dumpa tjärasfalt i skogen"

Utöver dessa områden nämns också ökat miljötank i verksamheten, utbyggnad av fjärrvärmenät, satsa på klimatfrågor och vård av fiskevatten.

"[...] och mera rimliga prisnivåer på sophanteringen. Bygga ut ett subventionerat nätverk av solel och fjärrvärmenätverk...typ sommarhalvåret skulle varmvattenuppvärmningen ske med hjälp av solvärme till exempel."

6.7 Satsningar på trygghet i samhället

14 svar, eller cirka fyra procent av samtliga öppna svar i undersökningen, innehöll kommentarer som kategoriserats till området tryggheten i samhället. Drygt en tredjedel av dessa svar (36 procent) kom från personer i åldern 30–49, cirka 29 procent från personer i åldern 50–64, drygt en femtedel (21 procent) från personer i ålder 65 år eller äldre och cirka 14 procent från personer i åldersgruppen 18–29. Svaren fördelar sig jämnt mellan kvinnor och män.

Satsningsönskemålen här omfattar åtgärder mot nedskräpning (exempelvis önskas fler pappers- och sopkorgar på allmänna platser), bristande utomhusbelysning i olika parker och på motionsspår, störande trafik med motorfordon och höga ljudnivåer. I ett fåtal kommentarer nämns också narkotikahandeln och klotter.

"Flera sopisar längs gatorna i staden. Detta för att minska nedskräpningen i kommunen! Ta Västerås som inspiration, där finns det en sopkorg var tionde meter, och väldigt rent i natur och stad. Satsa främst på sopkorgar längs gång och cykelbana på Ålandsvägen. Inne i stan på gågata finns det sopkorgar."

"Belysning i parken mellan Ålands Lyceum och St Görans kyrka. Fler papperskorgar."

"[...] Mera belysningspunkter / stolpar med snygga armaturer på vissa promenader / stigar där det saknas helt [...]"

"Ta tag i alla störande högljudda dunkande moppe-bilar och övriga fordon som kör runt, runt i stan sena kvällar och nätter. Kan inte sova pga detta fenomen."

"Narkotikahandel, säljs ganska öppet"

I tryggheten ingår även en välfungerande räddningstjänst och tydlig information vid samhällsstörningar. Trots att de svarande inte hade kommenterat dessa områden visade resultaten av korrelationsanalyserna att satsningar inom dessa delfrågor potentiellt kunde öka invånarnas nöjdhet med staden som en plats att leva och bo på. Informationen har även en signifikant koppling till invånarnas nöjdhet med hur staden sköter sina verksamheter samt invånarnas upplevelse av möjlighet till insyn och inflytande.

6.8 Satsningar inom områdena förtroende, jämlikhet och integration samt bemötande, information och inflytande.

De klart starkaste kopplingarna till invånarnas helhetsbild av staden fanns för frågor inom inflytande, information och förtroende. Våra korrelationsanalyser visade att i synnerhet satsningar på invånarnas påverkansmöjligheter inom de kommunala verksamheterna och politiska beslut samt möjligheter att aktivt delta i utveckling av kommunen mycket troligt skulle öka invånarnas nöjdhet med staden som en plats att leva och bo, stadens verksamheter och invånarnas upplevda möjlighet till insyn och inflytande.

Dessutom är kommunens information vid större förändringar samt förtroendet som invånarna har för kommunens förtroendevalda, anställda och verksamheter mycket viktiga för invånarnas helhetsbild. Bra bemötande vid kontakten som invånarna har med stadens tjänstepersoner samt upplevelsen av att det fungerar bra att få svar på frågor om kommunen och dess verksamheter är centrala för samtliga former av nöjdhet bland invånarna. Även bra bemötande vid kontakten med stadens förtroendevalda är en central faktor för invånarnas nöjdhet med möjlighet till insyn och inflytande.

Samtliga punkter inom området *förtroende* var enligt resultaten i korrelationsanalyserna viktiga för invånarnas helhetsbild av staden. Att stadens

förtroendevalda arbetar för kommunens bästa, är ansvarstagande och lyhörda till invånarnas tankar samt upplevelsen av att stadens anställda arbetar för kommunens bästa har stor potential att öka invånarnas nöjdhet med staden som en plats att leva och bo på, med stadens verksamheter och invånarnas upplevda möjligheter till insyn och inflytande. Lika viktiga är invånarnas upplevelser av att politiska beslut är genomtänkta och genomarbetade och att stadens verksamheter är fria från korruption. Satsningar på transparens i hur politiska beslut fattas kan potentiellt öka invånarnas nöjdhet med hur staden sköter sina verksamheter samt invånarnas upplevda möjlighet till insyn och inflytande.

Tydliga satsningar på att förbättra integration och delaktighet samt att minska diskriminering skulle potentiellt öka invånarnas nöjdhet med stadens verksamheter och den upplevda möjligheten till insyn och inflytande. Upplevelsen av insyn och inflytande skulle enligt korrelationsanalyserna även kunna stärkas genom att förbättra toleransen för människors olikhet.

Ett fåtal öppna svar (cirka tre procent) hade kommentarer som direkt riktade in sig på något av de tre områdena förtroende, jämlikhet och integration eller bemötande, information och inflytande.

De öppna svaren som tangerar förtroende lyfter behovet av minskad korruption och "svågerpolitik", politiskt maktmissbruk och önskemål om respekt för varandra i fullmäktige.

Svaren som tangerar jämlikhet och integration efterfrågar satsningar på ökad integration och att jobba för ökad delaktighet för äldre i samhället.

När det gäller bemötande, information och inflytande nämns telefon och besöksservice, information och tjänster/service tillgänglighet.

"Arbeta ännu mer för att motverka korruption inom politiken och arbeta för att få bättre acceptans inom politiken för lagenlig handläggning av invånarnas ärenden"

"Kärnverksamheterna - det vill säga omsorg, skola, integration etc."

6.9 Andra satsningsområden

I denna sektion samlas de öppna svar med kommentarer som inte direkt passade ihop med ovannämnda sakområden. ÅSUB har delat in och presenterar dessa satsningsönskemål/kommentarer i tre breda grupper: 1) Ekonomi och sysselsättning 2) Tillgänglighet 3) Övriga satsningsönskemål.

Ekonomi och sysselsättning

Öppna svar med tyngdpunkt i *ekonomi och sysselsättning* var 17 till antalet, motsvarande cirka fem procent av samtliga öppna svar. Lite över hälften av dessa svar kom från män. Sett till åldersgrupper står 50–64 åringar för drygt 40 procent av svaren, 65 år eller äldre för 30 procent, 30–49 åringar för cirka 25 procent och 18–29 åringar för drygt fem procent.

I fem av svaren lyfts behovet av att ta bort fastighetskatten. Fyra svar efterfrågar satsningar på sysselsättningsåtgärder, exempelvis sommarjobb för unga och att hjälpa personer som har svårt att få jobb att komma i arbete. Två personer efterfrågar nerskärningar av den offentliga sektorn. Resterande fem svar riktar in sig på ekonomibetonande satsningar i allmänhet, långsiktighet, hållbarhet och skattegränsfrågan.

"Skapa fler stödarbetsplatser för människor i risk för marginalisering tex genom att utveckla parkskötsel vid grönområden och städning av gator."

"Långsiktig förnuftig ekonomisk helhetsplanering inom staden som nu saknas."

"[...] Fastighetskatten för fast boende för slopas!"

Tillgänglighet

Nedan lyfter vi fram svar och kommentarer som berör tillgänglighet.

Tillgänglighetsfrågorna har sammanställts som en skild grupp för att belysa särskilda behov, bland annat hos personer med funktionsnedsättningar. Satsningar på tillgänglighet nämns i tolv av de öppna svaren (cirka fyra procent). Kvinnor utgör cirka 80 procent av svaren. Åldersgruppen 50–64 står för drygt 40 procent av dessa svar, 65 år eller äldre för en tredjedel, 30–49 åringar för cirka 17 procent och 18–29 åringar för tio procent.

Merparten av svaren tangerar tillgänglighet och framkomlighet i trafiken för personer med funktionsnedsättning. Att kantstenar/trottoarkanter är för höga, vilket försvårar framkomligheten med exempelvis rullstol, kommenteras återkommande. Därutöver önskas bättre snöröjning av gång- och cykelvägar för att möjliggöra rörlighet med rullstol året om. P-platser i centrum för personer med funktionsnedsättning önskas bevaras. Ökad tillgängligheten på badplatser efterfrågas också i ett av svaren.

Andra kommentarer tangerar utbildning och sysselsättningsmöjligheterna för personer med funktionsnedsättningar. Ett av svaren önskar allmänt bättre invalidanpassning.

"Bättre framkomlighet för handikappfordon. På väldigt många ställen är kantstenarna skyhöga vid övergångsställen och nerställda kantstenar är i höjd med att en bil klarar däcken, medan moderna handikappfordon blir hängande på kanten."

"Tillgänglighet för funktionsnedsatta personer i alla åldrar, te.x. trottoarkanter, komma in i hus, vistas ute, promenader och aktiviteter."

"Tillgänglig badplats (t.ex. ramp ner i vattnet vid Lilla holmen) för seniorer och funktionshindrade m.m."

"Se till att arbetsplatser tar emot personer med funktionsnedsättning."

Övriga satsningsområden

Slutligen görs en genomgång av övriga öppna svar där en tydlig kategorisering inte varit möjlig. I denna grupp återstår 34 öppna svar som inte kategoriserats till något

särskilt område (cirka tio procent av samtliga öppna svar). Drygt hälften av svaren kommer från kvinnor. Cirka 45 procent av svaren är från personer 65 år eller äldre. Åldersgruppen 50–64 representerar cirka 25 procent av svaren, 30–49 åringar cirka 20 procent och 18–29 åringar cirka tio procent.

Variationen i satsningsområden och frågor som lyfts fram är relativt stor men vissa liknande områden går att identifiera. Exempelvis nämns olika åldersspecifika satsningar i sju av svaren. Här rör det sig om exempelvis om allmänna satsningar på barn och ungdomar och subventionering av äldres aktiviteter/service.

Satsningar på turism, önskemål om kommunsamarbete/-sammanslagningar och förbättring av stadsbilden/jobba för ett mer levande centrum nämns alla i fyra svar vardera.

"Stadsbilden är faktiskt under all kritik. Jämför bara ned Gotland. Det är så fint och välbevarat vilket gör att människor vill åka dit bara för den sakens skull. Mariehamn i jämförelse är helt bedrövligt. Det är otroligt ledsamt att man inte prioriterar det på politisk nivå. Det påverkar hur trevlig staden är, turismen mm"

"Att arbeta för att inkludera Järsö- och Nåtö-området med Mariehamn"

"Ungdomar, att de inte far illa"

Längre öppethållningstider i butiker (exempelvis dygnet runt), en mer företagsvänlig kommun och att minska antalet rådjur i staden nämns i två svar vardera.

"Marknadsföra mer inflyttning, "välfärdsflyktingar". Mer företagari-frihet, för detaljstyrt. Vi måste bli mer attraktivt turistmål!"

"Ha butiker öppna på söndagar, under semestermånaderna."

"Minska rådjurens antal i centrum, har ökat från noll till ett stort antal på ca 10 år."

Andra enstaka satsningsområden som framgår i de öppna svaren är bland annat önskemål om fler ridvägar kring Sleipner, motionskampanjer och en färjeförbindelse med Kapellskär.

Referenser

Arnstein, S. R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Planning Association*, 35(4), 216-224.

Mariehamns Stads webbplats, <https://www.mariehamn.ax/> (Hämtat den 15.1.2024)

MISEs webbplats <https://mise.ax/atervinningsstation/> (Hämtat den 15.1.2024)

SCB: <https://www.scb.se/vara-tjanster/bestall-data-och-statistik/regionala-statistikprodukter/medborgarundersokningen/> (Hämtat den 15.1.2024)

ÅSUB Rapport 2012:8 Medborgarundersökning – Mariehamn 2012

ÅSUB Rapport 2015:6 Medborgarundersökning – Mariehamn hösten 2015

ÅSUB Rapport 2019:9 Medborgarundersökning – Mariehamn hösten 2019

ÅSUB Rapport 2022:6 Tillitsstudie för Åland 2022 – Om förtroende, delaktighet och upplevelsen av att blomstra

ÅSUB Rapport 2022:7 Kollektivtrafik på Åland 2022

ÅSUB webbpublicering - Motorfordon 2022

<https://www.asub.ax/sv/statistik/motorfordon-2022>

Bilagor

Bilaga 1. Enkäten

3345594261

Medborgarundersökning 2023

Vill du helst inte svara på nätet kan du skicka in dina svar med den här pappersenkäten och det medföljande svarskuvertet.

Svarsnummer*

Hur ser du på din kommun som en plats att bo och leva på?

Nedan följer ett antal frågor om din kommun, bl.a. om kommunens service. Vissa frågor kan vara svåra att svara på om du inte har så stor erfarenhet av det som de handlar om, men ofta har man ändå en uppfattning om frågan. Försök gärna svara på alla frågor. En stjärna (*) betyder att frågan är obligatorisk.

NÅGRA FRÅGOR OM DIG

* = obligatorisk fråga

1. Ditt juridiska kön? Kvinna Man

2. Ditt födelseår?

3. Vilken kommun bor du i, det vill säga vilken kommun gäller dina svar för? _____

4. Hur länge har du senast och sammanhängande bott i kommunen?

- 3 år eller kortare tid
 Mellan 3 och 5 år
 Mellan 5 och 10 år
 10 år eller längre

5. Har du tänkt flytta inom eller från kommunen under de kommande 12 månaderna?

- Nej, jag har inga planer på att flytta
 Jag har tänkt att flytta inom kommunen
 Jag har tänkt att flytta från kommunen
 Jag vill flytta men har ingen möjlighet till det
 Vet inte

6. Har du på grund av din hälsa svårt att delta i aktiviteter eller klara av sysslor som de flesta andra klarar av?

- Ja, mycket svårt
 Ja, ganska svårt
 Nej
 Vet inte

SKOLA OCH OMSORG

7. Hur tycker du följande fungerar i din kommun?

	Mycket dåligt	Ganska dåligt	Ganska bra	Mycket bra	Vet inte/ Ingen åsikt
Barnomsorgen	☐	☐	☐	☐	☐
Grundskolan	☐	☐	☐	☐	☐
Medis	☐	☐	☐	☐	☐
Äldreomsorgen	☐	☐	☐	☐	☐

8. Har du under de senaste 12 månaderna fått erfarenhet av någon av följande verksamheter i din kommun?

Det kan vara att du eller någon i din familj går i skolan, arbetar eller använder någon av verksamheterna.

	Ja	Nej	Ingen åsikt
Barnomsorgen	☐	☐	☐
Grundskolan	☐	☐	☐
Medis	☐	☐	☐
Äldreomsorgen	☐	☐	☐

9676594264

BOENDE OCH BOENDEMILJÖ
9. Hur viktigt tycker du att följande saker är i din boendemiljö?

	Inte alls viktigt	Inte så viktigt	Ganska viktigt	Mycket viktigt	Vet inte/ Ingen åsikt
Att det är tyst och lugnt	☐	☐	☐	☐	☐
Att det finns platser för barn att leka på	☐	☐	☐	☐	☐
Närhet till naturen, inkl. parker	☐	☐	☐	☐	☐
Närhet till livsmedelsaffärer	☐	☐	☐	☐	☐
Närhet till skola och barnomsorg	☐	☐	☐	☐	☐
Närhet till hälso- och sjukvård	☐	☐	☐	☐	☐
Förbindelser med kollektivtrafik	☐	☐	☐	☐	☐
Att det finns parkeringsmöjligheter	☐	☐	☐	☐	☐
Att det är begränsad biltrafik	☐	☐	☐	☐	☐
Att det är en blandning av människor från olika kulturer eller bakgrund	☐	☐	☐	☐	☐

10. Vad är din uppfattning kring möjligheten för kommunens invånare att...

	Mycket dålig	Ganska dålig	Ganska bra	Mycket bra	Vet inte/ Ingen åsikt
hitta bra boende i kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐
ha ett arbete inom rimligt avstånd från där man bor?	☐	☐	☐	☐	☐

SAMHÄLLSSERVICE OCH KOMMUNIKATIONER
11. Hur tycker du följande fungerar i din kommun?

	Mycket dåligt	Ganska dåligt	Ganska bra	Mycket bra	Vet inte/ Ingen åsikt
Tillgången till kommunal service, t.ex. skola, äldreomsorg	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgången till hälso- och sjukvård inom rimligt avstånd från din bostad, t.ex. apotek, vårdpersonal	☐	☐	☐	☐	☐
Utbudet av livsmedelsaffärer inom rimligt avstånd från din bostad	☐	☐	☐	☐	☐
Utbudet av ställen att hämta paket på inom rimligt avstånd från din bostad, t.ex. varor du beställt på nätet	☐	☐	☐	☐	☐

12. Vad tycker du om...

	Mycket dåligt	Ganska dåligt	Ganska bra	Mycket bra	Vet inte/Ej relevant
...utbudet av gång- och cykelvägar i kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐
...trafiksäkerheten på gång- och cykelvägar i kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐
...möjligheterna att på ett enkelt sätt använda kollektivtrafiken för dina vardagliga resor, t.ex. till arbete, eller skola?	☐	☐	☐	☐	☐
...möjligheterna att på ett enkelt sätt använda kollektivtrafiken för att ta dig till dina fritidsaktiviteter?	☐	☐	☐	☐	☐
...möjligheterna att på ett enkelt sätt kunna göra längre resor från kommunen utan att använda bil?	☐	☐	☐	☐	☐
...möjligheterna att på ett enkelt sätt kunna transportera sig med bil?	☐	☐	☐	☐	☐
...utbudet av laddningsstationer för elfordon i kommunen? (t.ex. bil, cykel)	☐	☐	☐	☐	☐

0515594267

MÖTESPLATSER OCH AKTIVITETER**13. Hur ofta besöker du biblioteket i din kommun?**

- Någon eller några gånger per vecka
 Någon eller några gånger per månad
 Någon eller några gånger per år
 Mer sällan eller aldrig

14. Vad tycker du om bibliotekets...

	Mycket dåligt	Ganska dåligt	Ganska bra	Mycket bra	Vet inte/ Ingen åsikt
...utbud när det gäller böcker och tidskrifter?	☐	☐	☐	☐	☐
...digitala utbud när det gäller böcker och tidskrifter?	☐	☐	☐	☐	☐
...utbud av aktiviteter?	☐	☐	☐	☐	☐

15. Vad tycker du om...

	Mycket dåligt	Ganska dåligt	Ganska bra	Mycket bra	Vet inte/ Ingen åsikt
...utbudet av caféer och restauranger i kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐
...utbudet av lekplatser, parklekar etc. i kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐
...utbudet av ställen för unga att träffas på i kommunen? (t.ex. fritidsgårdar, ungdomsklubbar)	☐	☐	☐	☐	☐
...utbudet av ställen för äldre att träffas på i kommunen? (t.ex. träffpunkter)	☐	☐	☐	☐	☐
...det lokala kultur- och nöjeslivet i kommunen? (t.ex. konstutställning, teater, konserter etc.)	☐	☐	☐	☐	☐
...kommunens arbete för att främja det lokala kulturlivet?	☐	☐	☐	☐	☐
...öppettiderna vid kommunens idrotts- och motionsanläggningar?	☐	☐	☐	☐	☐
...möjligheten för invånare att nyttja kommunens idrotts- och motionsanläggningar?	☐	☐	☐	☐	☐
...utbudet av allmänna träningsplatser utomhus i kommunen? (t.ex. motionsspår, utegym)	☐	☐	☐	☐	☐
...kommunens utbud av verksamhet för personer med funktionsnedsättning?	☐	☐	☐	☐	☐

TRYGGHET I SAMHÄLLET**16. Hur trygg känner du dig utomhus i området där du bor...**

	Inte alls trygg	Inte så trygg	Ganska trygg	Mycket trygg	Vet inte
...när det är mörkt ute?	☐	☐	☐	☐	☐
...när det är ljusst ute?	☐	☐	☐	☐	☐

17. Hur stort eller litet problem tycker du att följande saker är i kommunen där du bor?

	Mycket stort	Ganska stort	Ganska litet	Mycket litet	Vet inte/ Ingen åsikt
Personer eller gäng som bråkar eller stör	☐	☐	☐	☐	☐
Personer som är påverkade av alkohol eller narkotika	☐	☐	☐	☐	☐
Narkotikahandel	☐	☐	☐	☐	☐
Våldsbrott	☐	☐	☐	☐	☐
Inbrott eller stölder	☐	☐	☐	☐	☐
Störande trafik med motorfordon	☐	☐	☐	☐	☐
Bristande eller trasig utomhusbelysning	☐	☐	☐	☐	☐
Skadegörelse eller klotter	☐	☐	☐	☐	☐
Nedskräpning	☐	☐	☐	☐	☐

6629594269

18. Hur tycker du att...	Mycket dåligt	Ganska dåligt	Ganska bra	Mycket bra	Vet inte/ Ingen åsikt
...räddningstjänsten fungerar i kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐
...kommunen informerar vid samhällsstörningar? (t.ex. strömavbrott, problem med dricksvatten och avlopp)	☐	☐	☐	☐	☐
19. Vad tycker du om polisens närvaro (t.ex. synlighet, tillgänglighet) i kommunen?	Mycket dålig	Ganska dålig	Ganska bra	Mycket bra	Vet inte/ Ingen åsikt
	☐	☐	☐	☐	☐

UNDERHÅLL AV DEN OFFENTLIGA MILJÖN

20. Hur tycker du följande saker fungerar i din kommun?	Mycket dåligt	Ganska dåligt	Ganska bra	Mycket bra	Vet inte/ Ingen åsikt
Skötsel av gator och vägar	☐	☐	☐	☐	☐
Snöröjning av gator och vägar	☐	☐	☐	☐	☐
Skötsel av gång- och cykelvägar	☐	☐	☐	☐	☐
Snöröjning av gång- och cykelvägar	☐	☐	☐	☐	☐
Skötsel av kommunens idrotts- och motionsanläggningar	☐	☐	☐	☐	☐
Skötsel av allmänna platser, t.ex. parker, torg, lekplatser	☐	☐	☐	☐	☐
Skötsel av naturområden i kommunen	☐	☐	☐	☐	☐
Skötsel av badplatser i kommunen	☐	☐	☐	☐	☐
Åtgärder mot skadegörelse eller annan förstörelse som uppkommer, t.ex. klotter, övergivna fordon	☐	☐	☐	☐	☐
Skötsel av byggnader där kommunen har verksamhet, t.ex. skolor, äldreboende	☐	☐	☐	☐	☐

KLIMAT- OCH MILJÖARBETE

21. Hur tycker du att följande saker fungerar i din kommun?	Mycket dåligt	Ganska dåligt	Ganska bra	Mycket bra	Vet inte/ Ingen åsikt
Hämtningen av hushållsavfall	☐	☐	☐	☐	☐
Utbudet av platser för förpackningsåtervinning i närheten där du bor	☐	☐	☐	☐	☐
Utbudet av återvinningscentraler i din kommun, där du kan lämna in farligt avfall, grovsopor och elektronik	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunens arbete för att minska sin egen miljö- och klimatpåverkan i sina verksamheter	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunens information om vad du kan göra för att minska din miljö- och klimatpåverkan	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunens arbete för att säkerställa tillgången till dricksvatten	☐	☐	☐	☐	☐

JÄMLIKHET OCH INTEGRATION

22. Upplever du att din kommun arbetar aktivt för att...	Inte alls	Till viss del	Till stor del	Helt och hållet	Vet inte/ Ingen åsikt
...förbättra integration och delaktighet av människor i samhället?	☐	☐	☐	☐	☐
...förbättra toleransen för människors olikheter? T.ex. utifrån ålder, kön eller könstillhörighet, sexualitet, religion, etnicitet eller funktionsnedsättning.	☐	☐	☐	☐	☐
...minska diskriminering i samhället?	☐	☐	☐	☐	☐

1177594262

BEMÖTANDE, INFORMATION OCH INFLYTANDE I KOMMUNEN

23. Har du under de senaste 12 månaderna haft kontakt med någon tjänsteperson som arbetar i kommunen eller en av dess förtroendevalda?

Fler svar kan markeras.

- Ja, med tjänsteperson/er > Fortsätt till fråga 23a
- Ja, med förtroendevald/a > Fortsätt till fråga 23b
- Nej
- Är själv/har varit anställd/förtroendevald inom kommunen
- Vet inte

	Mycket dåligt	Ganska dåligt	Ganska bra	Mycket bra	Vet inte/ Ingen åsikt
23a. Vid den senaste kontakten med tjänstepersonen, hur blev du bemött?	☐	☐	☐	☐	☐
23b. Vid den senaste kontakten med förtroendevald, hur blev du bemött?	☐	☐	☐	☐	☐

24. Vilken av följande kontaktvägar vill du helst använda om du ska kontakta din kommun?

Markera bara 1 alternativ

- Mail eller kontaktformulär på kommunens webbplats
- Telefon till tjänsteperson eller förtroendevald
- Kommunens informations- eller kontaktcenter
- Kommunens e-tjänster
- Sociala medier (Facebook, Instagram, Twitter m.m.)
- Personligt möte
- Annat sätt
- Vet inte/Ingen åsikt

25. Hur tycker du att det fungerar att få svar på dina frågor om kommunen och dess verksamheter?

Det kan vara både att du själv söker information eller om du vänder dig direkt till kommunen.

- Mycket dåligt
- Ganska dåligt
- Ganska bra
- Mycket bra
- Ingen åsikt

26. Vad tycker du om...

	Mycket dåliga	Ganska dåliga	Ganska bra	Mycket bra	Vet inte/ Ingen åsikt
...möjligheterna som kommunens invånare har att påverka inom de kommunala verksamheterna?	☐	☐	☐	☐	☐
...möjligheterna som kommunens invånare har att påverka innehållet i politiska beslut?	☐	☐	☐	☐	☐
...möjligheterna som kommunens invånare har att delta aktivt i arbetet med utveckling av kommunen? (t.ex. medborgardialoger, samråd)	☐	☐	☐	☐	☐

27. Hur tycker du att kommunen informerar vid större förändringar i kommunen?

	Mycket dåligt	Ganska dåligt	Ganska bra	Mycket bra	Vet inte/ Ingen åsikt
	☐	☐	☐	☐	☐

3360594268

FÖRTROENDE
28. Upplever du att...

	Inte alls	Till viss del	Till stor del	Helt och hållet	Vet inte/ Ingen åsikt
...kommunens förtroendevalda arbetar för kommunens bästa?	☐	☐	☐	☐	☐
...kommunens förtroendevalda är ansvarstagande?	☐	☐	☐	☐	☐
...kommunens förtroendevalda är lyhörda till invånarnas tankar och idéer kring kommunen och dess verksamheter?	☐	☐	☐	☐	☐
...kommunens anställda arbetar för kommunens bästa?	☐	☐	☐	☐	☐
...politiska beslut som fattas i kommunen är genomtänkta och genomarbetade?	☐	☐	☐	☐	☐
...det finns en transparens i hur politiska beslut fattas i kommunen?	☐	☐	☐	☐	☐
...kommunens verksamheter är fria från korruption?	☐	☐	☐	☐	☐

DIN HELHETSBEDÖMNING AV KOMMUNEN

* = obligatorisk fråga

	Mycket dålig/t	Ganska dålig/t	Ganska bra	Mycket bra	Ingen åsikt
29. Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?*	☐	☐	☐	☐	☐
30. Hur tycker du att din kommun sköter sina olika verksamheter?*	☐	☐	☐	☐	☐
	Inte alls	Till viss del	Till stor del	Helt och hållet	Ingen åsikt
31. Tycker du att invånarna i din kommun har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter?*	☐	☐	☐	☐	☐
32. Kan du rekommendera andra som inte bor här i kommunen att flytta hit?*	☐	☐	☐	☐	☐

Om du fick välja ett område eller en sak som kommunen borde satsa på, vad skulle det vara?

Tack för din medverkan!

 Vill du få fler möjligheter att dela dina erfarenheter och synpunkter? Då är du välkommen att anmäla dig till ÅSUBs webbpanel genom att ange din e-postadress nedan (eller i formuläret på www.asub.ax/webbpanel):

Din e-postadress: _____

 ÅSUBs webbpanel är ett register med personer som vill delta i undersökningar online och används framför allt när ÅSUB vill samla in information extra snabbt. Du kommer att bli inbjuden högst två-tre gånger/år.
 Det är frivilligt att delta och du kan när som helst välja att gå ur panelen. Din e-postadress används endast i detta syfte.

Bilaga 2. Teknisk bilaga

1. Kvalitetsredovisning

Undersökningens kvalitetsredovisning är en självkritisk bedömning som synliggör undersökningens kvalitet. Att redovisa undersökningens kvalitet hjälper läsaren att tolka och använda resultaten på ett korrekt sätt.

Frågornas kvalitet

Enkätfrågornas kvalitet kan beskrivas med validitet och reliabilitet. Begreppet validitet refererar till att frågorna är tydliga och mäter det som de ska, medan reliabilitet beskriver tillförlitligheten i mätningen (samma resultat framkommer vid upprepade mätningar). Mätfel kan uppstå om frågeformuläret innehåller exempelvis ledande eller oklara frågor.

ÅSUB har i medborgarundersökningarna (2012, 2015 och 2019) använt egna motsvarigheter till Statistiska Centralbyråns (SCB) medborgarundersökningar. Enkätfrågorna, svarsskalorna och analysmetoderna har relativt långt varit desamma som använts av SCB vilket har möjliggjort vissa jämförelser med åländska och svenska resultat. I årets undersökning har sättet att ta fram resultaten ändrats genom att nya och ändrade frågeformuleringar och svarsskalor har använts. Förändringarna är enhetliga med dem som SCB genomfört och möjliggör fortsättningsvis vissa jämförelser i resultaten. För att undvika mätfel har mättekniker på SCB granskat bland annat frågorna och svarsalternativen i blanketten som SCB använder.

De frågor och frågeområden som ÅSUB använder i sin medborgaundersökning har anpassats till det åländska sammanhanget. En öppen fråga om ett område eller en sak som respondenten önskar att kommunen skulle satsa på lades till som den sista frågan i enkäten. Frågorna i den slutliga enkäten godkändes av uppdragsgivarna.

Datainsamling och bearbetning av svarsmaterialet

Datainsamlingen startades i augusti 2023 genom att skicka en skriftlig inbjudan att delta i undersökningen till personer som hörde till undersökningens urval. I följebrevet uppgavs möjligheten att besvara enkäten elektroniskt. I brevet angavs även tydligt den lagstiftning som styr hanteringen av personuppgifterna i undersökningen. Information om lagar och riktlinjer gällande hantering av svarsuppgifter finns även på ÅSUBs hemsida (www.asub.ax). Resultaten presenteras på ett sätt som hindrar att enskilda personer kan identifieras.

För att uppmuntra till svarande informerades i följebrevet om möjligheten att vinna ett presentkort (100 euro) till ett åländskt företag. Dessutom sändes ut radioreklam i lokala radiokanaler där lyssnarna informerades om undersökningen. Även samtliga kommuner som deltog i undersökningen uppmuntrades att använda sina informationskanaler för att informera invånarna om undersökningen.

Ett påminnelsebrev skickades till de svarande som inte hade besvarat enkäten cirka tre veckor efter den ursprungliga inbjudan. I påminnelsebrevet bifogades även en pappersenkät och ett svarskuvert. Pappersenkäten som har använts i den här undersökningen skapades i dataprogrammet TeleForm. Programmet möjliggör att de returnerade enkäterna skannas in och kan kontrolleras genom att programvaran uppmärksammar otydliga markeringar och text. Maskininläsningen av papperssvar har även kontrollerats i efterhand. Insamlingen av enkätsvar avslutades i början av oktober 2023.

Vid kontroll av svaren konstaterades att i några fall hade den svarande lämnat in sin enkät flera gånger. I sådana fall användes i första hand ett genomsnittligt värde från de två svarsbatterierna. I de fall där respondenten hade valt två svarsalternativ i pappersenkäten trots att endast ett svar kan vara giltigt har det genomsnittliga eller mer neutrala svarsalternativet använts vid inläsningen.

I samband med den sista öppna enkätfrågan har respondenterna ibland uppgett flera förslag på satsningsområden. I dessa fall har samtliga angivna satsningsområden tagits i beaktande i analysen.

Ett representativt urval

Samtliga kommuner på Åland hade möjlighet att anmäla sig till medborgarundersökningen och totalt sju av de 16 kommunerna valde att delta.

I undersökningen för Mariehamns stad användes samma metod för urvalet som i medborgarundersökningarna under de tidigare åren. Målpopulationen för Mariehamns stad bestod av personer i åldrarna 18–84 år som enligt befolkningsregistret vid tidpunkten för datainsamlingen (21.8.2023) var bosatta i Mariehamn. Rampopulationen bestod av 9 143 personer och av dessa valdes slumpmässigt 1 306 ut att delta i undersökningen. Totalt 32 av dessa hade en ogiltig adress eller var annars oförmögna att svara på enkäten och det slutgiltiga urvalet blev därmed 1 274 personer. Totalt 599 personer svarade på enkätfrågorna för Mariehamn (cirka 55 procent svarade elektroniskt) och undersökningens svarsprocent blev därmed 47 procent.

För övriga kommuner användes en schablonmässig metod för beräkning av ett modifierat proportionerligt urval. Kommunerna fördelades i tre grupper efter antalet hushåll i kommunen. I de minsta kommunerna (högst 300 hushåll), Grupp 1, skickades inbjudan till undersökningen till samtliga hushåll (100 procent). I Grupp 2 ingår kommuner med något fler hushåll (301–600 hushåll) med ett urval som motsvarar hälften av samtliga hushåll (50 procent). Grupp 3 består av något större kommuner (601–900 hushåll) och där urvalet motsvarar cirka vart tredje hushåll i kommunen (30 procent). Slutligen i Grupp 4 finns de största kommunerna (minst 901 hushåll) med ett urval som består av vart fjärde hushåll (25 procent).

Tabell nedan visar fördelningen av kommunerna efter kommungrupperna och antalet hushåll i urvalet.

Tabell 1. Antal hushåll i urvalet och totalt efter kommunen och kommungruppen

	Grupp 1 100%	Grupp 2 50%	Grupp 3 30%	Grupp 4 25%	<i>Antal hushåll i kommunen, totalt</i>
Brändö	227				227
Eckerö		226			452
Finström				288	1 150
Jomala				578	2 312
Lemland			259		864
Saltvik			244		814

Bortfallet i denna undersökning består dels av totalbortfall, dels av partiellt bortfall. Totalbortfallet omfattar personerna i urvalet som inte överhuvudtaget har besvarat enkäten. Till detta kommer det partiella bortfallet som syftar på de svarande som inte

besvarat enkätfrågan. Även svarsalternativet "Vet inte/ingen åsikt" betraktas vid vissa beräkningar som partiellt bortfall.

För att undvika felaktigheter i samband med analyserna ombad vi respondenterna i enkäten att ange vilken kommun de bor i, och därigenom vilken kommun som svaren gäller för (enkätfråga 3). Ifall respondenten genom enkätsvaren angett en annan kommun än den som finns i befolkningsregistret, och om kommunen deltagit i medborgarundersökningen, har dessa fall beaktats i samband för analyserna för kommunen som den svarande uppgett. I övriga situationer har svaren behandlats som bortfall.

På grund av frågornas natur valde vi att behandla medborgarundersökningen som en hushållsundersökning i samtliga kommuner förutom Mariehamn. I undersökningen för Mariehamns stad har vi använt samma metoder som i de tidigare undersökningarna och även analyserat eventuella gruppskillnader i förhållande till de svarandes bakgrund, exempelvis kön och ålder.

2. Viktning av svarmaterialet och analysmetoder i undersökningen för Mariehamns stad

Olika viktningmetoder kan användas för att skapa representativitet i materialet. I undersökningen för Mariehamns stad viktades svarmaterialet i förhållande till kön och ålder.²⁰ Enkätsvaren testades mot bakgrundsvariablerna för statistiskt signifikanta gruppskillnader. Som en indikation på en statistiskt signifikant (markant) skillnad användes signifikansnivå $p < .01$. Signifikanta skillnader uppmärksammas i samband med rapporteringen.

I vissa analyser användes korrelationer som indikationer för signifikanta samband eller samband som behöver beaktas i ytterligare analyser. Som gränsvärde användes korrelation $r > .2$ eller $r > .3$.

Vid frågor som handlar om analyser och metoder i den här undersökningen, vänligen kontakta utredare Robin Lähde (robin.lahde@asub.ax).

²⁰ Åldersgrupperna som användes vid viktningen var 16–29 år, 30–49 år, 50–64 år och 65 år och äldre.

Ålands statistik- och utredningsbyrå, ÅSUB, är en oberoende institution vars främsta uppgifter är att verka som Ålands officiella statistikmyndighet och bedriva forskning och utredningsverksamhet. ÅSUB producerar aktuell statistik inom ett stort antal områden. Inom forskningen och utredningsverksamheten är det samhällsekonomiska området centralt men verksamheten omfattar även många andra relevanta samhällsfrågor.

All statistik, alla rapporter och annat kunskapsunderlag publiceras på ÅSUB:s webbplats www.asub.ax.

Tel. +358 18 25490
info@asub.ax | www.asub.ax
PB 1187 | AX-22 111 Mariehamn